

Jostein Sjaatil

Hva kjennetegner forholdet mellom topp- og breddelogikker i aktivitetsgrupper på idrettslagsnivå? Og hva betinger dette forholdet?

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Seksjon for kultur og samfunn
Norges idrettshøgskole, 2011

Forord

Som tidligere studieveileder på NIH, kan jeg med trygghet si at begrepet heltidsstudenten lever. Etter fire år med kombinasjon av jobb og studier har jeg de siste to årene sett min begrensning, tiden strekker ikke til. Det har derfor tatt et ekstra år å fullføre denne oppgaven, og det er med stor lettelse jeg nå skriver de siste ordene på oppgaven. Arbeidet har vært strevsomt, men samtidig vært utrolig lærerikt både faglig og personlig. Nå skal oppgaven leveres!

Når oppgaven nå skal leveres, er det mange jeg ønsker å takke. Først og fremst vil jeg takke min veileder Kari Steen-Johnsen for nyttige tips, faglige veiledninger og gode tilbakemeldinger som har bidratt til det endelige produktet. Takk for at du aldri ga opp eller mistet troa på en student på overtid.

Min samboer Berit fortjener også en stor takk. Du har pushet meg, bidratt med diskusjoner og gjennomlesninger, samt holdt ut med en til tider frustrert student. Uten deg hadde jeg ikke kommet i mål.

Takk til min familie og venner for støtte underveis. Sonja, Tore, Rasmus og Vegar, uten deres gjennomlesning hadde oppgaven ikke vært det produktet den er i dag.

Takk til min arbeidsplass, Utviklingsavdelingen i Norges Bandyforbund, som har gitt meg fleksibiliteten til å fullføre oppgaven. Jobben gir meg spennende utordringer, der jeg føler meg bortskjemt som får jobbe med en idrett i vekst og med et uendelig potensial. Det har heller ikke vært lang vei mellom studier, fag og jobb, noe som har bidratt til det endelige produktet.

Sist men ikke minst, takk til Kjell Øren og Kjelsås IL. Kjell fordi du tok kontakt med NIH og viste en interesse for at Kjelsås IL skulle benyttes som case i denne oppgaven. Jeg vil også takke informantene i de ulike gruppene for deres tid og bidrag til oppgaven, et eksemplar vil bli sendt til hver aktivitetsgruppe.

Jostein Sjaatil, Oslo mai 211

Sammendrag

Problemstillingen for denne oppgaven er: *Hva kjennetegner forholdet mellom topp- og bredde logikker i aktivitetsgrupper på idrettslagsnivå? Og hva betinger dette forholdet?*

Målet med studien har vært å se nærmere på forholdet mellom topp og bredde, og hva som betinger forholdet i et idrettslag. Til å avdekke hvilke kjennetegn og betingelser som eksisterer i forholdet mellom topp og bredde har jeg valgt å benytte meg av et perspektiv om institusjonelle logikker.

Forholdet mellom topp og bredde kan forstås som to ulike interessemeninger som medlemmer av idrettslag identifiserer seg med. Hvordan de ulike interessemeningene kommer til syne, etableres, opprettholdes, endres og håndteres som to ulike interesser kommer til syne gjennom et perspektiv på institusjonelle logikker. Et forhold mellom to logikker kan ses som sameksisterende eller konkurrerende i en gruppe eller organisasjon. Logikkene har motsettende normer og forståelser av beslutninger knyttet til aktivitets-, ressurs- og rekrutteringsspørsmål. De ulike normene og forståelsene er med på å skape et spenningsforhold mellom logikkene som preges av logikkens søken etter makt for å få gjennomslag for sine normer og forståelser.

For å finne kjennetegnene ved forholdet mellom de to logikkene i ulike aktivitetsgrupper er det gjennomført en kvalitativ casestudie av Kjelsås IL og aktivitetsgruppene Kjelsås basket, Kjelsås langrenn og Kjelsås fotball. Intervju har vært en primærmetode i datainnsamlingen, mens dokumentanalyse har supplert informasjon fra intervjuene i analyse av de empiriske funnene av kjennetegn og betingelser.

Resultatene i denne studien viser at det er ulik forståelse av topp- og bredde i ulike aktivitetsgrupper. Logikkene er dannet og institusjonalisert ulikt gjennom aktivitetsgruppens ulike tradisjon og historie. Studien viser en likhet mellom aktivitetsgruppens betingelser av forholdet topp og bredde internt i aktivitetsgruppene, der status og posisjon gir makt. Logikken som dominerer i aktivitetsgruppa styrer forholdet mellom topp- og bredde. Aktivitetsgruppene i Kjelsås domineres av ulike logikker, som på ulik måte søker legitimitet for sine normer og forståelser i aktivitetsgruppens interne og eksterne omgivelser.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	7
1.1 Avgrensning og forklaring til oppgaven	10
1.2 Struktur	11
1.3 Tidligere forskning	12
2. Teori	14
2.1 Institusjonell pluralisme og institusjonelle logikker	14
2.2 En organisasjons håndtering av institusjonelle logikker.....	18
2.2.1 Eliminasjon	18
2.2.2 Adskillelse	19
2.2.3 Balansering	19
2.2.4 Institusjonalisert balanse.....	20
2.3 Endringer i idrettsfeltet.....	20
2.3.1 Kommersialisering.....	21
2.3.2 Profesjonalisering	23
3. Metode.....	26
3.1 Case-studie.....	26
3.2 Hovedmetode.....	28
3.2.1 Dokumentanalyse	29
3.3 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – utvalg.....	29
3.4 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – intervjuguide	32
3.5 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – intervjusituasjonen	33
3.6 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – fra tale til tekst	35
3.7 Etske overveielser	36
3.8 Reliabilitet.....	36
3.9 Validitet.....	37
4. Empiriske funn	39
4.1 Kjelsås IL – hvem, hva, hvor.	39
4.1.1 Hvorfor Kjelsås IL?	40
4.2 Basket - Kjennetegn.....	42
4.2.1 Kjelsås Basket forståelse av begrepene topp og bredde	46
4.2.2 Spennning mellom topp og bredde i Kjelsås Basket	46
4.2.3 Basket sett i et nasjonalt bilde	50
4.2.4 Basket, enn annerledes idrett i Kjelsås IL, men også nasjonalt	54

4.2.5	Logikker i Kjelsås basket.....	56
4.3	Kjelsås langrenn - kjennetegn.....	59
4.3.1	Kjelsås Langrenns forståelse av begrepene topp og bredde	63
4.3.2	Spennning mellom topp og bredde i Kjelsås Langrenn	64
4.3.3	Langrenn i et nasjonalt og internasjonalt bilde.....	68
4.3.4	Logikker i Kjelsås langrenn.....	73
4.4	Kjelsås Fotball - Kjennetegn.....	77
4.4.1	Kjelsås Fotballs forståelse av begrepene topp og bredde	80
4.4.2	Spenningen mellom topp og bredde i Kjelsås Fotball	81
4.4.3	Fotball i nasjonalt og internasjonalt bilde.....	83
4.4.4	Logikker i Kjelsås fotball	89
5.	Diskusjon	94
5.1	Kjelsås ILs forståelse av topp og bredde	94
5.1.1	Idrettsfilosofi	95
5.2	På tvers av aktivitetsgrupper - spenninger.....	96
5.2.1	Aktiviteten – kampen om utøverne.....	97
5.2.2	Økonomi – posisjon og status på tvers av aktivitetsgrupper i Kjelsås IL.....	100
5.3	Legitimitet.....	103
5.3.1	Eliminasjon – legitimitet i Kjelsås basket.....	103
5.3.2	Balansering – legitimitet i Kjelsås langrenn	105
5.3.3	Adskillelse – legitimitet i Kjelsås fotball.....	107
6.	Oppsummering og konklusjon.....	109
7.	Referanseliste.....	114
7.1	Bøker:.....	114
7.2	Internettkilder:.....	118
8.	Vedlegg	123
8.1	Vedlegg 1 - Medlemstall Kjelsås IL, idrettsregistrering 2009.....	123
8.2	Vedlegg 2 – Strategisk plan Kjelsås Basket 2010-2012.....	124
8.3	Vedlegg 3 – Idrettsregistreringstall Kjelsås alpin og langrenn 2005-2009	126
8.4	Vedlegg 4 – Kjelsås langrenn - strategi.....	127
8.5	Vedlegg 5 – Strategisk plan Kjelsås IL 2007-2009	129
8.6	Vedlegg 6 – Hovedintervjuguide masterprosjekt.....	131

1. Innledning

Topp eller bredde? Eller begge deler? Dette er sentrale debatter i norsk idrett. To myter som ofte benyttes i debattene er at: Topp skaper bredde, og bredde skaper topp.

Toppidretten sikter mot toppresultater på internasjonalt nivå og anses som rollemodeller og idealer for individer i samfunnet. Toppidretten argumenterer for myten om at topp skaper bredde ved at man er avhengig av toppens resultater for å få flere til å delta i idretten. Breddeidrett sikter både mot barn, unge, voksne og funksjonshemmede som ikke kan sies å bedrive toppidrett. Breddeidretten argumenterer for at det er bredden som skaper topp, og at toppen dermed er avhengig av bredden for å få toppidrett. Topp og bredde ser ulik grad av sammenheng mellom sin aktivitet og idrettslig aktivitet i Norge.

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er en kompleks organisasjon, som forsøker å balansere mytene om topp og bredde. Med et stort medlemsantall, og som Norges største frivillige organisasjon, har NIF et stort mangfold av interesser som må tas hensyn til (Enjolras & Waldahl, 2009; Idrettspolitisk dokument, 2007). Gjennom de ulike organisasjonsleddene i NIF skal forskjellige formål og oppgaver balanseres mellom ulike interessegrupper. Topp og bredde er to slike interessegrupper, med motstridende interesser. De to interessene krever ulik form for organisering og ressurser for å nå sine målsetninger (Lorentzen, 2007). Kort oppsummert kan organisering, spesialisering, aktivisering, anlegg, ressursallokering og økonomi nevnes som temaer der interessedebatt mellom topp- og breddeinteressene blir synlig.

Spenningen mellom de to interessene gjør seg først og fremst synlig gjennom debatten om verdier og ressurser. Verdidebatten dreier seg om de to gruppenes ulike kulturelle forståelser, der breddeidretten fremmer tradisjonelle organisatoriske verdier knyttet til demokrati og representasjon, mens toppidretten fremmer ytelse og effektivitet som mål for organisasjonen (Steen-Johnsen & Hanstad, 2008). Enjolras og Waldahl (2009) viser til at interessemotsetningen mellom topp og bredde spesielt kommer til syne ved ressursdebatten og prioritering av økonomiske midler. Sentralt i disse debattene blir interessegruppens posisjon, status og makt. Posisjon, status og makt henger sammen med dagens organisering av norsk idrett. NIF er i dag å regne som en monopolist for

organisert idrett (Hanstad, 2011). Som monopolist fordeler NIF store ressurser årlig. I 2011 utgjorde det 566 millioner kroner (Kulturdepartementet, 2011). Debatten mellom interessegruppene topp og bredde, handler mye om å erverve seg en sentral posisjon i fordelingen av disse ressursene. Med en sentral posisjon har interessegruppene mulighet til å utøve makt for å få gjennomslag for sine meninger og forståelser, samt legge forholdene til rette økonomisk for sin interesse. På denne måten blir spenningen mellom topp og bredde preget av konsekvenser. En interessegruppe vil få dårligere vilkår hvis man ikke er i posisjon for å kunne utøve makt.

I tillegg til å være en kamp om makt, posisjon og status, skaper topp og bredde et dilemma for bestemmende organisasjonsledd. Dilemmaet blir hvorvidt den ene eller andre interessen skal tas hensyn til, eller om man skal forsøke å balansere interessene. Et dilemma kan defineres som ”å stå i ei knipe” (Hompland, 2007:9). Mens et problem kan løses, kan ikke et dilemma løses en gang for alle. Hompland (2007) viser til at norsk idrett må forholde seg til flere ulike dilemmaer, der forholdet mellom topp og bredde er et slikt dilemma. Så lenge de to interessene topp og bredde kombineres i en og samme organisasjon, vil spenningen mellom interessene være tilstede, og bestemmende organisasjonsledd vil oppleve dilemmaet. Enjolras og Waldahl (2009) viser at spenningen i forholdet topp og bredde er like aktuell i alle organisasjonsledd tilknyttet NIF.

I denne oppgaven ønsker jeg å se nærmere på forholdet mellom topp og bredde i et idrettslag bestående av flere aktivitetsgrupper. Oppgavens problemstilling lyder derfor:

Hva kjennetegner forholdet mellom topp- og bredde i aktivitetsgrupper på idrettslagsnivå? Og hva betinger dette forholdet?

Idrettslag er et interessant studieobjekt for forholdet mellom topp og bredde fordi de utgjør det største organisasjonsleddet i norsk idrett, med over 11.000 idrettslag (Årsrapport NIF, 2009). I tillegg står idrettslagene nærmest i all hovedsak for all idrettsaktivitet i norsk idrett og har direkte kontakt med aktiviteten. Den direkte kontakten gjør det spennende å undersøke hva som kjennetegner forholdet mellom topp og bredde på idrettslagsnivå, om debatten om topp og bredde er viktig lokal, og hva som gjør at det blir ett bestemt type forhold mellom topp og bredde i visse sammenhenger.

Spenningsforholdet mellom topp og bredde i et fleridrettslag dreier seg også, i hovedsak, om verdier og ressurser. De to interessegruppene har en ulik forståelse av hva som er rett praksis i organiseringen av aktivitetene og kostnadene knyttet til aktivitetene. Forholdet mellom de to interessegruppene betinges av tre forhold. Det første forholdet er aktivitetsgruppens interne forhandlinger mellom topp- og breddeinteressene. I disse forhandlingene spiller kulturen en sentral rolle, en kultur aktivitetsgruppene har på bakgrunn av sin tradisjon og historie. Det andre forholdet er forhandlingene på tvers av aktivitetsgruppene i fleridrettslagets hovedlag. Det tredje forholdet er aktivitetsgruppens omgivelser, der aktører som særkretser og særforbund kan fremme institusjonelle krav eller forventninger til aktivitetsgruppens aktivitet.

For å belyse disse tre nevnte forholdene og hvordan de er bestemmende for forholdet mellom topp og bredde, vil jeg benytte meg av en institusjonell tilnærming. Den institusjonelle teorien baserer seg på ideen om at organisasjoner kjennetegnes av diffuse mål, hvor organisasjonen innretter seg i forhold til institusjonelle omgivelser for å legitimere sin drift (Fahlen, Stenling & Vestin, 2008). De institusjonelle omgivelsene det refereres til er de kulturelle og sosiale miljøene som gjennom tradisjon, trender, normer, verdier og idealer setter press på og skaper forventninger til organisasjonen (Fahlen, 2006). Når jeg ser nærmere på idrettslagets institusjonelle omgivelser vil jeg benytte meg av Kraatz og Blocks (2008) syn på institusjonell pluralisme, som kan karakteriseres ved at en organisasjon har flere interessegrupper med ulike forståelser av normer og regler. Hvordan disse ulike forståelsene kommer til syne, etableres, opprettholdes, endres og håndteres, vil komme til syne gjennom mitt perspektiv på institusjonelle logikker (Thornton, 2002). Med perspektivet institusjonelle logikker menes hvordan organisasjoner omformer og tar opp i seg normer som eksisterer i omgivelsene (Thornton & Ocasio, 2008). I et slikt perspektiv ses logikker som enten sameksisterende eller konkurrerende med hverandre både innenfor den enkelte organisasjon og omgivelser (Kraatz & Block, 2008; Thornton & Ocasio, 2008).

Idrettslaget jeg vil benytte for å belyse nevnte forhold mellom topp og bredde, er Kjelsås idrettslag (Kjelsås IL). De tre aktivitetsgruppene som blir benyttet er: Kjelsås basket, Kjelsås langrenn og Kjelsås fotball. Som fleridrettslag må Kjelsås IL forholde seg til disse tre aktivitetsgruppene. De tre aktivitetsgruppene må forholde seg til Kjelsås

IL som hovedlag og de andre aktivitetsgruppene, samt idrettskrets, særkrets og særforbund.

1.1 Avgrensning og forklaring til oppgaven

Da forholdet mellom topp og bredd er gjenstand for diskusjoner i alle organisasjonsledd, vil det i denne oppgaven ikke være mulig å gripe over alle organisasjonsledd. Jeg har derfor valgt å se nærmere på forholdet topp og bredde gjennom tre aktivitetsgrupper i et fleridrettslag. Gjennom aktivitetsgruppene og hovedlaget vil jeg se hva som kjennetegner forholdet mellom topp og bredde.

I avdekningen av de ulike logikkene og hvordan de har blitt institusjonalisert vil jeg se tilbake på idrettslaget og deres aktivitetsgrupper i et perspektiv på 20-25 år. Perspektivet på aktivitetsgruppene tilbake til 1980-tallet og starten av 1990-tallet ses som sentral da et begrep som toppidrettsutøver oppsto i denne perioden, samt at man i idrettsfeltet så en økt kommersiell og profesjonell idrett, som jeg vil komme tilbake til i mitt teoretiske kapittel. Et perspektiv på aktivitetsgruppene 20-25 år tilbake i tid, ses som overkommelig for denne oppgavens omfang.

Tallgrunnlaget knyttet til de ulike aktivitetsgruppene og deres eksterne omgivelser vil i hovedsak relateres til registrerte og opplyste tall for aktivitet i året 2009. Dette fordi intervjuene er gjennomført vinteren 2010, der det er en sammenheng mellom intervjuene og registrerte tall for 2009.

Da verken NIF, Norges fotballforbund (NFF) eller Norges Skiforbund (NSF) operer med klubbmedlemstall for Kjelsås IL, Kjelsås fotball eller Kjelsås langrenn i sine årsberetninger vil tallgrunnlaget knyttet til disse gruppene være basert på ulike kilder fra hjemmesider, samt rapporterte tall til NIF i idrettsregistreringsdatabasen som er vedlagt i egne tabeller i denne oppgaven.

Det vedlegges også tidligere strategiske planer i Kjelsås IL, Kjelsås basket og Kjelsås langrenn som benyttes i teksten. Planene vedlegges da planene er utenfor offentligheten med tanke på Kjelsås ILs oppdatering til nye websider vinteren 2011. Planene som er vedlagt er hentet ned fra Kjelsås ILs gamle websider i 2010.

1.2 Struktur

I neste del av dette innledende kapittelet vil jeg vise til tidligere forskning på forholdet topp og bredde, og ulike idrettsstudier der institusjonell teori er blitt benyttet.

I andre del av oppgaven vil jeg gjøre rede for oppgavens teoretiske rammeverk. Her vil jeg redegjøre for hva som menes med institusjonelle pluralisme og institusjonelle logikker, og argumentere for bruken av disse begrepene. Videre vil jeg vise hvordan legitimitet ses som et nyttig perspektiv for å forstå hvordan de institusjonelle logikkene håndteres. Til slutt vil jeg vise hvordan idrettsfeltet og endringene i feltet de siste 20 årene, kan ses som sentralt i forståelsen av hvordan de ulike logikkene er blitt etablert, opprettholdt og endret i Kjelsås IL.

I tredje del vil jeg beskrive valg av metode og hvorfor denne metoden ble valgt.

I fjerde del vil jeg redegjøre for mine empiriske funn i aktivitetsgruppene. Før jeg presenterer disse funnene fra aktivitetsgruppene, vil jeg som en bakgrunn for analysen av de tre aktivitetsgruppene, presentere hvem Kjelsås IL er, hvor de er lokalisert og hvorfor de egner seg godt som case i denne studien. Videre blir aktivitetsgruppens kjennetegn, forståelse av begrepene topp og bredde, spenninger mellom topp- og breddeinteressene og påvirkningsgraden eksterne aktører har på aktivitetsgruppene beskrevet. Redegjørelsen vil være en systematisk sammenstilling av dominerende tankemønstre og ulike normer knyttet til forståelsen av topp og bredde i aktivitetsgruppene. Med bakgrunn i redegjørelsen vil jeg diskutere hvordan topp- og breddeinteressene kan ses som to ulike institusjonaliserte logikker i hver aktivitetsgruppe og hva som betinger dette forholdet mellom logikkene.

I femte del vil jeg først diskutere hvordan forholdet mellom de ulike topp- og bredde-logikkene i aktivitetsgruppene påvirkes i møtet med de andre gruppene i Kjelsås IL. Videre vil jeg diskutere hvilke spenninger som eksisterer og det forhandles om på tvers av aktivitetsgruppene, og hva som betinger disse forhandlingene. Til slutt vil jeg diskutere aktivitetsgruppens håndtering av de ulike logikkene som eksisterer i hver gruppe, hvilke konsekvenser håndteringen kan gi og hvordan de henter legitimitet i gruppa og omgivelsene ved håndteringen av logikkene.

1.3 Tidligere forskning

Vi finner flere studier som setter søkelyset på forholdet mellom topp og bredde. I Augestad, Bergsgard og Hansen (2006) studeres institusjonaliseringen av en toppidrettsorganisasjon i Norge, Olympiatoppen. Med etableringen og utviklingen av Olympiatoppen fikk man et økt fokus på organisering og tilrettelegging av toppidrett (Augestad et al., 2006). Etableringen av Olympiatoppen kan ses som et vendepunkt for organiseringen av toppidrett i Norge, selv om kampen for økt fokus på organisering og tilrettelegging av toppidrett kan spores tilbake til 70-tallet (Augestad et al., 2006). Den økte fokuseringen på toppidretten har vært med på å skape en større avstand mellom topp- og breddeidretten i den norske idrettsorganisasjonen, og etableringen av Olympiatoppen kan ses på som en sentral hendelse i økningen av dette skillet.

I Steen-Johnsen og Hanstad (2008) kan man lese om utfordringene for norsk idrett ved å kombinere tradisjonelle normer og verdier i breddeidretten med internasjonale utviklingstrekk og krav knyttet til toppidretten. Kombinasjonsmodellen med topp- og breddeidrett i samme organisasjon, skaper et naturlig spenningsforhold mellom grupper som fremmer tradisjonelle organisatoriske verdier knyttet til demokrati og representasjon, og grupper som fremmer ytelse og effektivitet som mål for organisasjonen (Steen-Johnsen & Hanstad, 2008). Både topp og bredde har flere assosiasjoner som kan benyttes i maktkamper mellom de to interessene. I Steen-Johnsen og Hanstad (2008) kan man lese hvordan disse assosiasjonene benyttes i maktkamper, der ressursfordeling, verdier og status er sentrale punkter.

Innen idrettsfeltet finner en flere studier hvor institusjonell teori benyttes i forståelsen av organisasjoner og den komplekse hverdagen idretten står overfor. Et eksempel på dette er O'Brien og Slacks (2003) studie av profesjonaliseringen av "The English Rugby Union", hvor endringen av antall aktører, og aktørenes karakter i et organisatorisk felt var med på å styre endringen i andre deler av feltet. Nye innflytelsesrike aktører med bakgrunn fra tradisjonell industri brakte profesjonelle verdier inn i det organisatoriske feltet, for å sikre sine investeringer. Argumentasjonen for endringen av feltet videreføres av O'Brien og Slack (2004), ved å beskrive hvordan profesjonelle verdier spres på tvers av det organisatoriske feltet.

Et annet eksempel er Fahlen (2006) sin studie av svensk elitehockey for menn hvor han ser nærmere på hvordan og hvorfor svensk ishockey har endret seg, samt hvilke konsekvenser endringen har gitt. Normer, verdier og idealer har endret seg over tid og bidratt til endringen av svensk ishockey fra amatørsport til profesjonell idrett, hvor profesjonaliseringsprosessen kan likestilles med en streben etter legitimitet i organisasjonen.

Et tredje eksempel er Steen-Johnsen (2011) studie av NSF. I denne studien ses det nærmere på hvordan organisasjoner med flere omgivelser, institusjonaliserer konkurrerende logikker over tid, og hvilke konsekvenser påvirkningen av konkurrerende logikker som oppstår over tid gir organisasjonen. Det avdekkes tre konkurrerende logikker i NSF; den frivillige amatørlogikken, den politisk-administrative logikken og den profesjonelle forretningslogikken (Steen-Johnsen, 2011). Den frivillige amatørlogikken kan ses som den tradisjonelle logikken, mens den profesjonelle forretningslogikken og den politisk-administrative logikken har vokst frem som et resultat av ønske om å fremstå forretningsmessig overfor eksterne nøkkelinteressenter og gjennom profesjonaliseringsprosesser i NSF (Steen-Johnsen, 2011). Fremveksten av de to nyere og moderne logikkene har skapt spenninger i organisasjonen over tid. Samtidig har de to nye logikkene skapt ytterpunkter mellom logikkene, der den frivillige amatørlogikken møter den komplekse profesjonelle forretningslogikken. Mye av årsaken til spenningene er de ulike logikkenes forståelse av hva som er legitimt innenfor organisasjonen (Steen-Johnsen, 2011).

Institusjonell teori har ikke blitt benyttet i tidligere studier om forholdet topp og bredde i idrettslag. Denne studien kan derfor ses på som nyttig både til studier av forholdet topp og bredde, samt i den institusjonelle forskningen. I tillegg vil studien kunne gi idrettslag og andre organisasjonsledd i Norge et mer helhetlig bilde av idrettslag, dets omgivelser og forholdet mellom topp og bredde.

2. Teori

Teorikapittelet er delt opp i tre deler. I første del vil jeg se nærmere på hva som ligger i begrepet institusjonell pluralisme og hvordan begrepet institusjonell pluralisme kan forstås ut i fra et perspektiv om institusjonelle logikker. Jeg vil videre forklare hva jeg legger i begrepet institusjonelle logikker, og hvordan logikk begrepet kan benyttes for å beskrive ulik forståelse av topp og bredde i Kjelsås IL. I andre del vil jeg se på hvordan organisasjoner håndterer ulike logikker for å legitimere sin drift. I tredje del vil jeg vise til hvordan idretten har endret seg de siste 20-30 årene, der idretten er kommersialisert og profesjonalisert.

2.1 *Institusjonell pluralisme og institusjonelle logikker*

Som et nyttig komplement til den institusjonelle teorien og forskningen, har Kraatz og Block (2008) argumentert for institusjonell pluralisme. Med institusjonell pluralisme menes, "the situation faced by an organization that operates within multiple institutional spheres" (Kraatz & Block, 2008:243). Pluralisme kan defineres som et samfunn bestående av et mangfold av ulike makt- og interessegrupper (Store Norske Leksikon, 2011). Politisk defineres pluralisme som et åpent og selvregulerende marked, hvor organisasjoner konkurrerer om medlemmer og innflytelse (Kjellberg & Reitan, 2003).

Kraatz og Block (2008) betegner organisasjoner som opererer i institusjonell pluralisme som aktører som spiller to eller flere spill på samme tid. Denne betegnelsen bygger på en generell forståelse av institusjoner som reglene i spillet, som styrer og begrenser organisasjoners atferd (Kraatz & Block, 2008). I tråd med denne beskrivelsen spiller Kjelsås IL to eller flere spill med en eller flere omgivelser på en og samme tid, der Kjelsås IL og aktivitetsgruppene styrer og begrenser organisasjonens atferd. Som vist i innledningen må Kjelsås IL forholde seg til flere interne og eksterne aktører i sine omgivelser, og det er sannsynlig at Kjelsås IL spiller to eller flere spill samtidig.

Perspektivet på institusjonell pluralisme skiller seg fra hovedstrømmen innenfor den neo-institusjonelle teoritradisjonen. Skillet mellom neo-institusjonalismen og institusjonell pluralisme kan forklares ved begrepet institusjonell logikk. Thornton (2002) og Thornton og Ocasio (2008) gir en forståelse av hvordan organisasjoner blir påvirket av institusjonelle omgivelser gjennom begrepet institusjonell logikk. Begrepet

ble introdusert av Alford og Friedland (1985). De samme forfatterne, Friedland og Alford (1991) videreutviklet begrepet i en utforskningskontekst av innbyrdes forhold mellom enkelt organisasjoner og samfunnet. Thornton og Ocasio (1999) la vekt på begrepet i institusjonelle analyser, hvor de definerer institusjonell logikk som "the socially constructed, historical patterns of material practices, assumptions, values, beliefs, and rules by which individuals produce and reproduce their material subsistence, organize time and space, and provide meaning to their social reality" (Thornton & Ocasio, 1999:804).

Neo-institusjonalismen bygger blant annet på verkene til Meyer og Rowan (1977) og DiMaggio og Powell (1983). Meyer og Rowan (1977) og DiMaggio og Powell (1983) har et makroperspektiv på organisasjoner hvor organisasjoner blir mer og mer like hverandre i struktur, en prosess kalt for isomorfisme. Organisasjoner kan her ses som aktører i en sfære, hvor organisasjonene er bundet av logikken pålagt av den institusjonelle sfæren de operer i. DiMaggio og Powell (1983) betegner organisasjoner i et slikt felt som låst i et jernbur, hvor den institusjonelle logikken kan sies å definere strukturen for organisasjonene. DiMaggio og Powell (1983) mener organisasjonen blir påvirket til endring knyttet til det organisatoriske feltet de er en del av. Senere forskning har vist at et slikt perspektiv ikke er reelt, da organisasjoner endrer seg uavhengig av "iron cage", og det viser seg å eksistere en mulighet for flere institusjonelle logikker som grunnleggende for organisasjoners drift. Dette ser vi igjen i studiene til Fahlen (2006) og O'Brien og Slack (2003,2004), hvor endring i gjeldende logikk endrer seg fra en frivillig amatørsport til en kommersiell og profesjonalisert idrett uavhengig av "iron cage".

Innen den institusjonelle pluralismen ses ikke organisasjoner som bundet av en dominerende logikk, men som bestående av ulike logikker som sameksisterer og konkurrerer med hverandre (Kraatz & Block, 2008; Thornton & Ocasio, 2008). Organisasjoner som operer i pluralistiske miljøer kan karakteriseres ved flere sett av normer, regler og kulturelle logikker (Steen-Johnsen, 2011). Som tidligere vist kan Kjelsås IL betraktes som en organisasjon som operer i et pluralistisk miljø, der topp og bredde ses som to ulike logikker. Sentralt i forståelsen av Kjelsås IL og hvordan de ulike logikkene sameksisterer, er hvordan disse logikkene har oppstått og blitt opprettholdt.

Hvordan logikker oppstår, kan forstås gjennom individers identifisering med kollektive identiteter som er institusjonalisert og har sin egen distinkte institusjonelle logikk. En institusjonell logikk utøver sin effekt på individer og organisasjoner når de identifiserer seg med den kollektive identiteten til en organisasjon eller en institusjonalisert gruppe. Den kollektive identiteten er den kognitive, normative og følelsesmessige tilknytningen medlemmene av en sosial gruppe opplever på grunn av deres oppfattelse av felles status med andre medlemmer av den sosiale gruppen. Den kollektive identiteten er et resultat av sosial interaksjon og kommunikasjon mellom medlemmer av den sosiale gruppen. Individer som identifiserer seg med den kollektive identiteten til den sosiale gruppen de tilhører, vil sannsynligvis samarbeide med den sosiale gruppen, følge gruppens normer og regler, samt søke å beskytte interessene til den kollektive gruppen og dens medlemmer mot stridende identiteter (Thornton & Ocasio, 2008).

Kollektive identiteter oppstår på tvers av individers ulike yrker, kjønn, etnisitet, tilhørighet til sosiale bevegelser og tilhørighet til organisasjoner. Kollektive identiteter oppstår også blant ulike former for organisasjoner, markedskonkurrenter og i bransjeorganisasjoner. Som kollektive identiteter blir institusjonalisert, utvikler de en egen distinkte institusjonell logikk, som blir rådende innen den kollektive identiteten (Thornton & Ocasio, 2008). Det er nærliggende å tro at det utvikles kollektive identiteter i topp- og bredde forholdet i Kjelsås IL, der det ligger egne forståelser og vurderinger av hva som er rett praksis i beslutninger som berører identitetenes interesser. Denne antagelsen støttes også av Enjolras og Waldahl (2009), som viser til at topp og bredde er en av flere mulige interessekonflikter i et idrettslag, der det er nærliggende å tro at forholdet er bestemt ut i fra faste koalisjoner av interesser. Jeg vil i kapittel fire redegjøre for topp og bredde som to ulike kollektive identiteter i Kjelsås ILs aktivitetsgrupper.

De ulike måtene interessegruppene topp og bredde forstår og vurderer normer og regler, er hva jeg kaller ulike institusjonelle logikker. Hvordan logikkene topp og bredde har oppstått, og blitt opprettholdt, blir sentral i forståelsen av Kjelsås IL og forholdet mellom nevnte logikker. Med en forståelse av dette, er det interessant å sette søkelyset på hva som betinger et slikt forhold mellom ulike logikker.

I Thornton og Ocasio (2008) nevnes begrepene status og makt som mekanismer som betinger forholdet mellom logikker. Et institusjonelt perspektiv på logikker tyder på at mekanismene er betingede av rådende institusjoner. Det betingede forholdet kan forstås ved å identifisere kildene til makt og status, og ved å forstå betydningen og konsekvensene makt og status gir i organisasjonen. Hvilken rolle makt og status har i organisasjonen formes av de institusjonelle logikkene som skaper spillereglene for hva som anses som status og makt i organisasjonen. Sosiale aktører stoler på sin forståelse av en institusjonell logikk i konkurransen om makt og status og dermed genereres betingelser for reproduksjon av rådende logikk (Thornton og Ocasio, 2008).

Gjennom argumentasjonen for bruk av institusjonell pluralisme har jeg vist til pluralismens bakgrunn, nemlig neo-institusjonalismen, også kalt "the new institutionalism" (Powell & DiMaggio, 1991; Greenwood, Oliver, Sahlin & Suddaby, 2008). Greenwood, Oliver, Sahlin og Suddaby (2008) presenterer institusjonell teori som antakelig den mest brukte teorien for å forstå organisasjoner. I motsetning til tradisjonelle organisasjonsanalyser, hvor organisasjonene ses i lys av deres mål og streben etter effektivitet og som ledelsesstyrt av ledelsen i organisasjonen, ser institusjonell teori på spenningen i tvetydige mål, og hvordan organisasjonen streber etter å tilpasse seg omgivelsene for å skaffe seg legitimitet. Organisasjonens mål baserer seg på omgivelsenes forventninger til organisasjonen, fremfor intensjoner fra ledelsen (Fahlen, 2006; Powell & DiMaggio, 1991).

Å se organisasjoner som en helhet gjennom institusjonell pluralisme, er ikke ulikt et syn argumentert for i interessent teori, der organisasjoner ses som pluralistiske enheter, hvor enhetene har flere oppgaver, formål, forpliktelser og ansvar (Kraatz & Block, 2008). Men interessent teorier ses ikke som relevant i studien av forholdet topp og bredde i Kjelsås IL, noe som kan begrunnes med Thornton og Ocasios (1999) tilnærming til institusjonell logikk. En tilnærming lik Thornton og Ocasios (1999) i Kjelsås IL, forener tre nødvendig og komplementære dimensjoner for å forstå institusjoner, det strukturelle, det normative og det symbolske (Thornton & Ocasio, 2008). I tillegg gir det institusjonelle logikk perspektivet rom for å forstå hvordan trender i samfunnet og endringer i omgivelsenes forventninger er med på å forme, opprettholde og endre gjeldende logikker. I studien av Kjelsås IL blir historie og tradisjon viktige faktorer for å

forstå hvordan logikkene har blitt etablert, opprettholdt og endret i forhold til endringer i omgivelsene som Kjelsås IL henter sin legitimitet fra.

Jeg vil videre i dette kapittelet se hvordan en organisasjon kan håndtere ulike institusjonelle logikker for å oppnå legitimitet i sine omgivelser. Før jeg i siste del vil se nærmere på hvordan endringene i omgivelsene, har innvirkning på idrettslag som Kjelsås IL.

2.2 En organisasjons håndtering av institusjonelle logikker.

Legitimitet har lenge vært brukt som variabel og gjenstand for å forstå organisasjoner og dens omgivelser. I Kraatz og Block (2008) kan man lese om et økt fokus på legitimitet i neo-institusjonell forskning. Økt fokus på legitimitet i den neo-institusjonelle forskningen skjedde parallelt med den generelle økningen av den neo-institusjonelle forskningen. Og legitimitet har lenge blitt sett som en viktig ressurs for organisasjoner (Kraatz & Block, 2008).

Kraatz og Block (2008) ser følgende fire grunnleggende måter en organisasjon kan håndtere ulike institusjonelle logikker for å legitimere sin drift:

- Eliminasjon – eliminere en eller flere logikker
- Adskillelse – adskille en eller flere logikker i separate enheter, og på denne måten ivareta ulike institusjonelle forventninger og krav.
- Balansering – balansere de ulike logikkenes krav og forventninger
- Institusjonalisert balanse

2.2.1 Eliminasjon

Motstridene forventninger, interesser og krav skaper ofte motstand og konflikter i og rundt en organisasjon. En måte å håndtere dette på er ved å eliminere en eller flere forventninger, interesser og krav fra omgivelsene. Som Kraatz og Block (2008) viser til, eliminerer ofte organisasjoner forventninger fra omgivelsene for å tilpasse seg andre omgivers forventninger. Dette kan la seg gjøre ved at ledelsen underkjenner ulike eksterne krav, angriper omgivelsens legitimitet, forsøker å bestemme over omgivelsen, og/eller prøve å unnsnippe omgivelsens betydning. I korte trekk kan ledelsen slette eller marginalisere omgivelsens betydning for organisasjonen. Dynamikken, der omgivers betydning blir slettet eller marginalisert kan også skje gjennom en intern gruppes

innflytelse, uavhengig av ledelsen. Grupper som identifiserer seg med organisasjonen av en bestemt grunn og som opprettholder en bestemt organisatorisk ideologi kan forsøke å fjerne eller permanent undertrykke en annen gruppes meninger. Ved en permanent undertrykkelse, kan de opprinnelige forventningene og meningene som var opphav til konflikten elimineres. Organisasjoner som eliminerer en eller flere forventninger, har vist seg å ha dårlig odds for å overleve særlig lenge. Selv om ingen organisasjon kan oppfylle alles ønsker og være en plass for alle, kan eliminasjon av enkelte grupper og omgivelser være selvødeleggende i et lengre løp. (Kraatz og Block, 2008).

2.2.2 Adskillelse

En annen måte å takle de motstridende interessene på er å adskille interessegruppene fra hverandre og forholde seg selvstendig til hver enkelt gruppe. Ved å opprette separate enheter som man forholder seg til kan man ivareta ulike forventninger, interesser, verdier og oppfatninger som kan ses som ulike institusjonelle krav fra to eller flere grupper. Ofte er slike enheter ansett som frakoblet fra organisasjonens kjernevirksomhet (Kraatz & Block, 2008). Som et eksempel på en slik adskillelse viser Kraatz og Block (2008) til idrettsavdelingene i det amerikanske høyskole- og universitetssystemet og deres posisjon. Idrettsavdelingene er et symbol mange identifiserer med skolene, selv om idrettsavdelingene ikke er en nødvendighet for høyskolene eller universitetenes opprinnelige mål, som er å formidle og etablere kunnskap hos studentene. Avdelingene blir dermed separate enheter som ikke inngår i høyskolene/universitetenes kjernevirksomhet. Allikevel er idrettsavdelingenes plass i systemet nærmest tatt for gitt. Kraatz og Block (2008) påpeker at man skal være forsiktig med å trekke en konklusjon når det gjelder adskillelse, der en enhet ses som frakoblet og som et symbol, mer enn en del av organisasjonens kjerne. Da pluralistiske organisasjoner operer med flere kjernevirksomheter og flere identiteter må man være sikker på validiteten i stoffet for å beskrive hva som er kjernevirksomheten og frakoblede symbolske enheter. Verdier og meninger som er ubetydelige i en gruppes identitet kan være helt sentrale verdier og meninger i en annen gruppes identitet (Kraatz & Block, 2008).

2.2.3 Balansering

En tredje måte å takle motstridende interesser på, er å forsøke å balansere de ulike forventningene, interessene og kravene til de ulike interessegruppene. Dette kan la seg

gjøre ved å finne dypere samarbeidsløsninger der politiske og kulturelle spenninger legges til side. Tilpasningen til en balansert måte å takle de motstridende interessene på, kan enten være ledelsesstyrt eller komme naturlig gjennom interaksjon mellom de motstridende gruppene. Det kan oppstå en situasjon der interessegruppene motvillig ser seg gjensidig avhengig av hverandre, der det blir en form for intern balanse (Kraatz & Block, 2008). Som et eksempel på en gjensidig avhengighetssituasjon viser Kraatz og Block (2008) til sitt eksempel om idrettsavdelingene i høgskole- og universitetssystemet. Her er idrettsavdelingene nødt til å tilpasse seg faglige standarder, mens fakultetene må tillate idretten. Likevel, relasjoner som er samarbeidsvillige om effekten, kan være konfliktfylte under prosessen eller visa versa (Kraatz & Block, 2008).

2.2.4 Institusjonalisert balanse

Eliminasjon, adskillelse eller balanse bringer oss frem til den fjerde formen for en organisasjons håndtering av ulike logikker for å legitimere sin drift, institusjonalisert balanse. Noen organisasjoner kan være i stand til å få varige identiteter og fremstå som institusjoner i sin egen rett. I den grad dette skjer, kan mange av de organisatoriske legitimitetsproblemene nevnt ovenfor elimineres, reduseres eller endres. En organisasjon som blir en institusjon kan bli i stand til å legitimere sine egne handlinger innenfor gitte grenser. Det kan bli en selvoppfyllende enhet som produserer kultur og ikke bare er et kulturelt produkt (Kraatz & Block, 2008).

2.3 *Endringer i idrettsfeltet*

Både internasjonalt og nasjonalt står idretten ovenfor en mer kompleks hverdag, hvor flere aktører har blitt en del av det institusjonelle landskapet idretten operer i (Enjolras, Seippel & Waldahl, 2005) Dette kan ses i sammenheng med at man de siste årene har sett en økt grad av profesjonalisering og kommersialisering innenfor idretten (Seippel, 2010; Enjolras et al., 2005). Og det er først og fremst innen toppidretten man lettest får øye på den økte graden av kommersialisering, prestasjonsorientering og profesjonalisering. Som eksempler på dette, kan man i Gammelsæter (2011) lese om etableringen av flere interesseorganisasjoner innen fotballen, som Norsk Toppfotball og Norges Fotballtrenerforening. Mens man i Hansen (2011) kan lese om etableringen av private lag som utfordrer skiidrettens monopol. Selv om det her vises til toppidretten og dens kommersialisering og profesjonalisering, så ser man også en kommersialisering og

profesjonalisering også i den frivillig baserte idretten eller breddeidretten (Enjolras et al., 2005).

Selv om man de siste 20-30 årene har sett en mektig utvikling innen idretten, er det forskjeller på tvers av idretter i graden av kommersialisering og profesjonalisering. I Hanstad (2011) vises det til ulik grad av kommersialisering og profesjonalisering i eksempelvis fotball og langrenn gjennom artiklene til Steen-Johnsen (2011), Hansen (2011) og Gammelsæter (2011). En ulikhet mellom idrettene og deres kommersialisering støttes også av Brian og Slack (2003), som peker på at hvert idrettsfelt har sin spesifikke kommersialiseringsprosess.

2.3.1 Kommersialisering

I fotball ser man et tydelig symbiotisk forhold mellom idrett og media (Helland, 2003). Fotball har høy attraksjonsverdi, hvor media benytter fotball som underholdning. Fotball åpnes dermed opp for en tredjepart, nemlig næringslivet og sponsorer (Enjolras et al., 2005). Med en tredje aktør i symbiosen mellom idrett og media, snakker Boyle og Haynes (2000) om et triangel mellom idretten, næringslivet/sponsorer og media, hvor idretten i større og større grad styres og utvikles av dette komplekse forholdet. Utviklingen i fotballen, der symbiosen har blitt til et triangel, har skapt et fotballfelt bestående av flere aktører enn tidligere. Gammelsæter (2011) viser til syv ulike institusjonaliserte logikker i fotball, der kommersialisering kan ses som en av disse logikkene. Kommersialismelogikken har brakt med seg flere ulike organisasjoner og gjort fotball mer pluralistisk (Gammelsæter, 2011).

I Gammelsæter (2011) kan man lese at fotballen ikke er en normal kommersiell industri, selv om det foregår en kommodifisering av fotballen. Med kommodifisering menes de kommersielle aktørene som tilpasser idretten etter egne behov for økt salg og profittering (Gammelsæter, 2011). Men selv om man ser en økt kommodifisering i fotballen, er det allikevel ikke den kommersielle logikken som er enerådende og dominerende. Det er en sameksistens og konkurranse mellom de ulike logikkene, fremfor en dominans (Gammelsæter, 2011).

Selv om den kommersielle logikken ikke er enerådende i norsk fotball, ser man at frivillige klubber i større grad enn tidligere er blitt en aktør i en konkurransepreget

økonomi, hvor de forvalter betydelige pengebeløp (Enjolras et al., 2005). Gjennom idrettens kommersialisering skapes en verdikonflikt mellom idretten, media, næringslivet og sponsorer. Med kommersiell drift av norsk idrettslag, bringes verdikonflikten ned til grasrota av norsk idrett (Enjolras et al., 2005). Gammelsæter (2011) viser til en avhengighets-/konfliktdynamikk i forholdet mellom kommersialisering, byråkrati, identitet, idealisme og politikk. Eksempelvis kan den idealistiske logikken som støtter opp om barne- og ungdomsidretten, komme i konflikt med den kommersielle logikken i idrettslag (Gammelsæter, 2011). Disse konfliktene kan dreie seg om fordeling av ressurser, fordeling av treningstid mellom elitelag og barne- og ungdomslag, eller fordelingen av tidsbruk hos ansatte på elitelag eller barne- og ungdomslag.

Også i langrenn har vi sett en betydelig endring de senere årene. I Goksøyr (2010) kan man lese om skiidretten og langrenn som mer kommersialisert enn tidligere. Her vises det til at ski er den idretten som har flest sendetimer på NRK etter tusenårsskiftet. I Gotaas (2011) kan vi lese om en ny hverdag for utøverne, når skiidretten ble kommersialisert. Kommersialiseringen førte til nye forutsetninger for Norges Skiforbunds (NSF) virke, der kommersialiseringen av toppidretten for alvor skjøt fart frem mot OL på Lillehammer (Steen-Johnsen, 2011). Kommersialiseringen ga utøvere mulighet til å leve av idretten sin. Samtidig brakte den flere omgivelser og aktører inn i idrettsfeltet, der blant annet media fikk en viktig rolle for utviklingen av langrennsidretten som underholdning (Gotaas, 2011).

Det tidligere beskrevne triangelet, som Boyle og Haynes (2000) beskriver, er gjenkjennbart i toppidretten innen langrenn. I Gotaas (2011) kan vi lese om en NRK utsendt som ba arrangøren endre løypeinntaksten på skiarenaen under VM i Sapporo i 2007. Og dette var ikke første gang NRK har vært sentral i arenaer og løyper. Både under OL i 1994 og VM i 1997 har NRK presentert unike bilder, der løyper har blitt tilpasset og lagt om for å få de gode kameraposisjonene og bildene av løperne. I tillegg har NRK vært innovatør i bruk av ny teknologi som kameraer i skinner over stadionene, noe som gir helt unike bilder ut til TV-seeren (Gotaas, 2011).

Mens man i fotball ser at den kommersielle driften i toppfotballen flytter seg nedover også til lokale idrettslag og fotballklubber, ser man en annen utvikling i langrenn. Som

et supplement til representasjonslag, rekrutteringslag og landslag, har det i den senere tiden oppstått flere private langrennslag (team) som tilbyr satsning for håpefulle og talentfulle utøvere, som faller utenom ordinære satsningslag i norsk langrenn (Hansen, 2011). Hansen (2011) viser til at oppblomstringen av disse teamene har gitt en konflikt da teamene utfordrer den tradisjonelle organiseringen av langrenn. En organisering av aktiviteten der NSF har monopol på eliteutøverne (Hanse, 2011).

Fotball og langrenn har blitt påvirket av en ulik form for kommersialisering.. En årsak til ulikheten i de to idrettene når det gjelder kommersialiseringen, skyldes deres organisering av aktiviteten. I langrenn er det fortsatt NSF som organiserer toppidretten gjennom sine ulike representasjonslag. Fotball kan anses som mer kommersialisert da man ser en endringen mot at også breddefotballklubber kommersialiserer sin drift i tillegg til toppfotballklubbene. Toppfotballen anses for å være mer åpen fordi alle klubber og idrettslag i praksis har mulighet for å nå toppen. Dette gir igjen rom for satsning fra flere klubber og idrettslag.

Samlet sett gir kommersialiseringen av idretten en endring av driften i flere norsk idrettslag og klubber. Samtidig er kommersialiseringen med på å sette press på de tradisjonelle måtene å organisere aktiviteten på. Presset kan forklares med at kommersialiseringen har brakt flere aktører inn i omgivelsene, aktører som ønsker å være med på å påvirke og bestemme idrettens videre utvikling.

2.3.2 Profesjonalisering

Enjolras, Seippel og Waldahl (2005) viser at man innen fotballen ser en økt profesjonalisering. Mens man i Gotaas (2011) kan lese om en økt styrking av støtteapparatet i langrenn. Og som nevnt er det i toppidretten man lettest får øye på profesjonaliseringen. Men også innen breddeidretten ser man at idretten er blitt mer profesjonalisert de senere årene.

Selv om profesjonalisering ofte kan relateres til om man blir betalt eller ikke, så rommer den flere spørsmål. Selv om det ikke finnes noen god definisjon av begrepet profesjonalisering, så kan man allikevel si at det er en økende grad av profesjonalisering (Seippel, 2010). Ved den økte profesjonaliseringen kan man stille spørsmålsteget om hva som vil skje i forholdet frivillig og ansatt. Vil de ansatte ta over arbeidet tidligere

drevet av frivilligheten, eller vil de ansatte bidra på andre områder i organisasjonen, som utvikling og kompetanse. Da det frivillige arbeidet i norsk idrett fortsatt står sterkt, kan det virke som de ansatte ikke har tatt over rollen til frivilligheten (Seippel, 2010).

I endringen av norsk fotball har man fått flere aktører rundt toppfotballen, noe som har bidratt til en økt profesjonalisering i antall ansatte i toppfotballklubbene. I dagens toppfotball ser vi ansettelsesforhold i fotballklubbene innen alt fra banemester og vaktmestere til daglige ledere og sportssjefer. I tillegg har kommersialiseringen bidratt til en økt konkurransepreget økonomi i flere norske fotballklubber og idrettslag. Pengestrømmene har økt kraftig og flere klubber nedover i divisjonssystemet har betydelig høyere budsjetter enn for bare 10-20 år tilbake i tid. Spillere, trenere og administrasjon får i større grad enn tidligere utbetalt bedre lønninger. I Flåtene (2010), kan man lese om den økte konkurransepregede situasjonen i fotballen, der Åskollen FK fusjonerte med andre klubber i nærområdet for å øke legitimiteten hos interessenter, samt sikre større interesse fra omgivelsene.

Kommersialiseringen og profesjonaliseringen av fotballen i Norge, har gitt en mer markert toppfotball. Denne endringen har økt distansen mellom begrepene topp- og breddefotball. Skillet mellom topp- og breddefotball kommer tydelig frem i NFFs handlingsplan (2008). Hoveddelen av norske fotballklubber kan i dag defineres enten som topp- eller breddeklubb. De klubbene som har et tilbud både på topp- og breddenivå utgjør en mindre del av totalen av klubber i NFF. Grunnen til det er at divisjonssystemet begrenser antall klubber som kan definere sin aktivitet som toppfotball i tillegg til eventuell breddefotball. Utviklingen de siste 20 årene har gitt tydeligere ytterpunkter mellom topp og bredde, noe som gir NFF et større spenn i aktiviteten fra topp- til breddefotball. Strekket har resultert i at NFF har differensiert sine aktiviteter i nok en gruppering i tillegg til topp og bredde, nemlig klubber med lag i 2.divisjon menn og 1 divisjon kvinner (heretter kalt semi-topp). Differensieringen er også tydelig i NFFs handlingsplan (2008), der både topp-, semi-topp- og breddefotball har tydelige mål, strategier og virkemidler. Ser man tilbake til tidligere handlingsplaner i NFF, så ser man at det har skjedd en tydelig utvikling mot en mer profesjonell organisasjon både innenfor topp-, semi-topp- og breddefotballen.

I langrenn ser man også en økt profesjonalisering av idretten. I Steen-Johnsen (2011), kan man lese om NSF, som først ble profesjonalisert i form av lønnet arbeidskraft på 1980-tallet. I dag ser man at utøvere på toppidrettsnivå har et stort profesjonelt støtteapparat med ansatte smørere, managere, trenere og ledere i lagene eller teamene løperne er organisert i. Som en digresjon til den økte profesjonaliseringen i støtteapparatene, diskuteres det i den internasjonale langrennsverdenen om det bør legges en maksimumsgrense i form av antallet i støtteapparatene til landslagene (Nrk, 2011). Dette for å få en jevnere konkurranse mellom landslagene. Som tidligere vist, har Norge hatt en økning i antallet ansatte i støtteapparatet rundt langrennslandslagene, noe som gjør at Norge skiller seg ut med et av langrennsverdenens største støtteapparat rundt løperne.

Også i breddeidretten i langrenn, ser man en økt profesjonalisering. Sporene av profesjonaliseringen av breddeidretten ser man blant annet i Strategiplan til NSF (2008), der man har tydeligere mål og strategier enn det som går frem av tidligere strategiplaner. I Steen-Johnsen (2011) kan man lese om at breddeidretten i større grad har blitt fagliggjort, som har blitt mulig gjennom automatinntektene i slutten av forrige århundre. Fagliggjøringen av breddeidretten har i økende grad profesjonalisert den, der man på NSFs hjemmesider ser ansatte innen fagområdet breddeidrett.

Den økte profesjonaliseringen vi ser i langrenn og fotball er med på å prege norsk idrett. Skaset (2009) påpeker i dag et økt strekk mellom den lokale breddeidretten og den sentraliserte toppidretten, der særforbundenes organisering settes på prøve fordi særforbundene blir mer og mer opptatt av og avhengig av sine internasjonale forbindelser. Flere ansatte i idretten skaper større strekk i organisasjonen, og som Enjolras, Seippel og Waldahl (2005) viser til, dukker spørsmål om en endring av organisasjonsmodell og åpning av kommersiell organisert idrettsaktivitet opp. Endringene med flere ansatte i idrettene, er med på å skape et større strekk mellom bredde- og toppaktiviteten, da toppidretten gradvis har fjernet seg fra breddeidretten (Enjolras et al, 2005). Toppaktiviteten stiller helt andre forutsetninger til driften og er mer kompleks enn hva dagens frivillighetsbaserte breddeaktivitets drift er basert på (Enjolras et al, 2005). Mekanismene, profesjonalisering og kommersialisering, er med på å sette et nytt institusjonelt trykk fra omgivelsene til idrettslag enn tidligere.

3. Metode

Valget av metode, brukt i denne oppgaven, startet allerede ved min tilnærming til temaet for oppgaven. Tilnærmingen til temaet for oppgaven kan beskrives som en abduktiv prosess. I den abduktive tilnærmingen til temaet og problemstillingen har analysen av dataene hatt en sentral plass når det gjelder utviklingen av mine ideer. Samtidig har teorien gitt perspektiver for min tolkning av dataenes meningsinnhold (Thagaard, 2003). Abduksjon kan sies å være samspillet mellom induksjon og deduksjon, der abduksjon har sin posisjon mellom induksjon og deduksjon (Thagaard, 2003; Andersen, 1997). Induksjon vil si hypotesedannelse på bakgrunn av observasjoner og objekter, der observasjonene og objektene ligger til grunn for lovmessigheter og definisjoner innenfor problemområdet (Chalmers, 1995). Deduksjon starter i motsetning til induksjon med en hypotese, hvor hypotesen testes gjennom observasjoner og prøver av bestemte objekter for å bekrefte eller avkrefte hypotesen (Chalmers, 1995).

3.1 Case-studie

Andersen (1997) ser en abduktiv tilnærming eller samspillet mellom induksjon og deduksjon som et vesentlig metodisk element i gjennomføringen av case-studier. Case-studier ”referer til undersøkelser av få enheter eller cases, hvor forskeren analyserer mye informasjon om de enhetene eller ”cases” som studien omfatter” (Thagaard, 2003:187). Jeg har valgt å benytte case-studier for å belyse min problemstilling. I studien av forholdet topp- og breddelogikker i aktivitetsgrupper i et fleridrettslag analyserer jeg enhetene Kjelsås IL, Kjelsås basket, Kjelsås langrenn og Kjelsås fotball som case for oppgaven.

I studien av de tre aktivitetsgruppene basket, langrenn og fotball har jeg benyttet et komparativt case-studie design. Designet har gjort det mulig å se på både likheter og ulikheter mellom de tre aktivitetsgruppene på en systematisk måte (Andersen, 1997). Den komparative case-studien av de tre aktivitetsgruppene har fungert som case i casen av Kjelsås IL som helhet (Thagaard, 2003). Ved å se på de tre aktivitetsgruppenes likheter og ulikheter har jeg fått et bredere grunnlag for sammenligning. Samtidig har jeg ved å sammenligne de tre aktivitetsgruppene fått mye informasjon om konteksten internt, samt omgivelsene som eksisterer rundt Kjelsås IL. Ved å sammenlikne på et

bredere grunnlag har jeg fått en tydeligere forbindelse mellom empiri og teori som Andersen (2007) viser til.

Kjelsås IL er et idrettslag som grunnet sin størrelse i antall medlemmer, antall aktivitetsgrupper, deres historikk og deres tradisjon, kan sies og omfavne mange elementer man kan finne i et norsk idrettslag. Elementene jeg har ønsket å finne og belyse er motsetningene i forholdet min problemstilling belyser. Disse elementene har jeg funnet i Kjelsås IL, noe som har vært avgjørende for at jeg har valgt å benytte Kjelsås IL som case. Kjelsås IL er en klubb med en lang historie, som gir muligheten for å se forholdet mellom topp og bredde i et lengre tidsperspektiv. Idrettslaget har, sett ut i fra norske forhold, både tradisjonsrike aktiviteter som fotball og langrenn, samtidig som man finner mer utradisjonelle idretter, som basket. Dette er med på å gi en variasjon mellom aktivitetsgruppene forhold til begrepene topp og bredde. En annen variasjon finner vi i de ulike aktivitetsgruppene fokus på enten topp og/eller breddeidrett. Kjelsås IL har innen ulike aktivitetsgrupper vært kjent for å være dyktige innen både breddeidrett og toppidrett. Nettopp disse variasjonene er med på å gjøre Kjelsås IL til en velegnet klubb for gjennomførelse av min case-studie, og for å se nærmere på forholdet mellom topp og bredde.

I case-studiet av Kjelsås IL har jeg benyttet meg av kvalitative metoder som intervju og dokumentanalyse. Kvalitative metoder ses ofte som motsatsen til kvantitative metoder (Andersen, 1997). Mens kvantitative metoder sikter mot å forklare, søker kvalitative metoder mot å forstå og beskrive fenomenet som studeres i gitt kontekst (Malterud, 2003). Kvalitative case-studier har blitt kritisert for å ha en fraværende mulighet for å kunne generalisere. Kjernen i denne kritikken retter seg mot størrelsen på case-studien, der antall observasjoner har vært ansett for å være for få til å kunne generalisere. Men selv med et lite utvalg kan case-studier generalisere (Andersen, 1997). Basert på et lite utvalg av informanter i case-studien av Kjelsås IL, kan det generaliseres etter hva Thagaard (2003) kaller overførbarhet. Dette samsvarer med hva Kvale (2001) kaller analytisk generalisering. Spørsmålet blir hva som i denne studien kan betraktes som overførbarhet?

Først og fremst bør det nevnes, at målet med denne studien ikke har vært å generalisere, men å forstå forholdet mellom topp og bredde i et idrettslag og hva som betinger dette

forholdet. Basert på målet med studien, kan forholdet som blir beskrevet i denne studien overføres gjennom gjenkjennbarhet. Andre idrettslag kan kjenne seg igjen i beskrivelsen av nevnte forhold og dets betingelser i Kjelsås IL. Med tre aktivitetsgrupper som benyttes i denne studien, gir det rom for at flere idrettslag eller klubber med basket-, langrenns- eller fotballgruppe vil kunne kjenne seg igjen i beskrivelsen. Idrettslagene eller klubbene vil kunne gjenkjenne beskrivelsen av de interne forholdene, samt beskrive forventninger fra omgivelsene. I tillegg til overførbarheten benytter oppgaven et teoretisk grunnlag som kan ses som et bindeledd til andre studier der institusjonell teori er benyttet.

3.2 Hovedmetode

Et case-studie er ingen metode i seg selv, men en forskningsstrategi. Ved å gjennomføre en kvalitativ case-studie har jeg hatt valget mellom å benytte kvalitative metoder som intervju, fokusgrupper/gruppeintervju, observasjon og analyse av dokumenter (Thomas, Nelson & Silverman 2005). Det er vanlig å velge en primærmetode med en eller flere supplerende metoder. Jeg har valgt intervju som min primære metode og dokumentanalyse som supplerende metode. Grunnen til at jeg har valgt intervju som primærmetode er at det har sin egenskap i å hente varierte oppfatninger av informanter om et tema, og hente kunnskap fra informantene og deres opplevelser av sine omgivelser (Thagaard, 2003; Kvale, 2001). Gjennom en dialog kommer man nærmere informantens tanker, følelser og erfaringer rundt et tema. Nettopp denne nærheten til informantene anså jeg som viktig for å belyse min problemstilling.

Nærheten ga innblikk i de ulike aktivitetsgruppens forståelse og praktisering av forholdet topp og bredde. Topp og bredde kan ikke ses som et gitt forhold på tvers av aktivitetsgruppene, og derfor ble de ulike kulturene i de ulike aktivitetsgruppene og deres ulike forståelser av begrepene topp og bredde av stor betydning. For å forstå disse ulike kulturene og den ulike praksisen i aktivitetsgruppene, var nærheten til deltakerne i aktivitetsgruppene viktig. Informantene jeg har intervjuet i denne oppgaven er og har alle vært deltakere av de aktivitetsgruppene jeg har benyttet i denne studien, og gjennom disse informantene har jeg kunnet belyse forholdet mellom topp og bredde. Den nærheten jeg oppnådde gjennom intervjuene ville jeg ikke oppnådd ved benyttelse av andre kvalitative metoder.

Intervju er som nevnt valgt som primærmetode, og vil vektlegges videre i dette kapitlet. Før jeg går videre med intervju vil jeg redegjøre for hvordan dokumentanalysen har vært en supplerende metode.

3.2.1 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen har i forkant av intervjuene gitt meg bakgrunnsinformasjon om Kjelsås IL. Bakgrunnsinformasjonen fungerte som forberedelser til intervjuene. Dokumentene har gitt meg en idé om ulike prosesser, situasjoner og forhold i idrettslaget. Samtidig ga dokumentanalysen meg muligheten til å gå mer i dybden av informasjon gitt i intervjuene i etterkant av intervjuene. Ved å kombinere dokumenter og intervjuer har jeg åpnet for datatriangulering, som kan medføre ny bakgrunnskunnskap (Andersen, 2006).

I valget av dokumenter har jeg har vært systematisk i forhold til hvilke dokumenter som har vært hensiktsmessige for å belyse min problemstilling. Sentrale dokumenter i denne oppgaven har vært forskningslitteratur, idrettsregistreringstall, NIFs-, NFFs-, NSSFs- og Norges Basketballforbunds (NBBF) definisjoner av topp- og breddeidrett, Kjelsås ILs og aktivitetsgruppenes sportsplaner, utviklingsstige, strategier, målsetninger, verdier og retningslinjer. De skriftlige dokumentene har både vært bakgrunnsmateriale for studien og sentrale i min analyse av Kjelsås IL.

Gjennom dokumentanalysen har jeg skaffet data av eksisterende kildemateriale. Dokumentene er kilder med en bestemt hensikt og formål innenfor en gitt kontekst. Hvilket bruk kilden er tiltenkt til, har betydning for forfatterens formuleringer. Offentlige kilder er gjerne mer formelle i sjargongen enn konfidensielle kilder. I denne oppgaven har jeg kun benyttet meg av offentlige kilder.

3.3 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – utvalg

Min studie baserer seg på et strategisk utvalg av informanter, lik mange andre kvalitative studier (Thagaard, 2003). Informantene ble plukket ut på bakgrunn av observasjoner, informasjon fra sentrale kilder og min egen kjennskap til gruppen i Kjelsås IL. Jeg foretok en systematisk utvelgelse fordi jeg ønsket informanter som hadde god kjennskap til Kjelsås IL, samt hadde et forhold til temaet problemstillingen belyser.

Da denne oppgaven ser på forholdet mellom topp- og breddelogikker i aktivitetsgrupper på idrettslagsnivå, og hvordan dette betinges, var det helt sentralt å ha et utvalg bestående av representanter fra de ulike aktivitetsgruppene. I utvalget valgte jeg to informanter fra hver av de fire ulike gruppene; basket, langrenn, fotball og Arbeidsutvalget (AU). De to informantene i hver gruppe ble valgt på bakgrunn av ulike posisjoner i aktivitetsgruppen de representerte, for og på denne måten få ulike perspektiver på aktivitetsgruppens forhold til temaet i problemstillingen. Informantene som ble valgt i de ulike aktivitetsgruppene varierte. I alle gruppene ble en i aktivitetsgruppas styre intervjuet, mens den andre informantens posisjon i aktivitetsgruppa varierte mellom de fire gruppene. Dette skyldes at aktivitetsgruppene skiller seg fra hverandre i måten de er organisert på. Jeg la vekt på at informantene skulle ha ulike perspektiver på aktivitetsgruppa de representerte, fremfor et perspektiv der informantene hadde samme rolle på tvers av aktivitetsgruppene. Hvilke informanter som ble anbefalt av mine sentrale kilder varierte i de ulike gruppene.

Med tanke på at hver aktivitetsgruppe studert i denne oppgaven består av flere 100 medlemmer, og derigjennom flere ulike forhold til temaet i problemstillingen. Ga utvalget av to informanter fra hver aktivitetsgruppe en liten variasjon av den totale mengden medlemmer i drettslaget. Dette gir oppgaven en begrensning. Kvale (2001) viser til at antall intervjupersoner, bør være tilstrekkelig, for å få svar på sin problemstilling. Med to informanter fra hver aktivitetsgruppe, med ulik posisjon i gruppa, anså jeg antallet informanter som tilstrekkelig for å belyse problemstillingen. Gjennom totalt åtte informanter, fra fire aktivitetsgrupper, fikk jeg en bredde i utvalget av informanter fra Kjelsås IL. Kvale (2001) viser også til at et for stort antall informanter vil gjøre det vanskeligere med grundigere tolkninger. Og på grunn av denne oppgavens omfang, ble et større antall informanter sett som for omfattende for å kunne gi grundige tolkninger.

I etterkant av intervjuene viste det seg at variasjonene i perspektivet på problemstillingens tema fra de to informantene i hver aktivitetsgruppe varierte. Dette kan skyldes at min utvelgelse av informanter ikke var godt nok i forhold til ulikhet i deres perspektiv på oppgavens tema. Det kan også skyldes en felles forståelse av oppgavens tema i aktivitetsgruppen. En usikkerhet rundt for lav variasjon og spredning i svarene fra de to informantene fra samme aktivitetsgruppe, kunne vært løst med

ytterligere intervjuer av flere informanter. Jeg valgte allikevel å stole på informasjonen som ble gitt i intervjuene, og at dette representerte aktivitetsgruppas forhold til temaet i problemstillingen. Som en sikkerhet mot informasjonen som ble gitt i intervjuene i aktivitetsgruppene, ble intervjuene med AU benyttet som en kontrollgruppe da de har en kjennskap til alle aktivitetsgruppene.

Jeg valgte bevisst å intervjuer AU-informantene til slutt på grunn av det innblikket AU har i alle aktivitetsgruppene. Dette skyldtes også at jeg ville bli kjent med aktivitetenes forhold til topp og bredde, før jeg intervjuet arbeidsutvalget tilslutt. På denne måten fikk jeg bedre kjennskap til aktivitetsgruppene, deres forhold til topp og bredde, samt deres aktivitet før jeg intervjuet informantene fra arbeidsutvalget i Kjelsås IL. Arbeidsutvalget har en posisjon som gir de tilknytning til alle gruppene gjennom hovedstyret. De sitter derfor med et helhetlig syn på Kjelsås IL som idrettslag. Ved å ha en kjennskap til aktivitetsgruppene, kunne jeg styre spørsmålene under intervjuet med arbeidsutvalget i enda større grad enn ved en eventuell gjennomføring av disse på et tidligere tidspunkt. Dette gjennom å kjenne til min egen intervjuguide og responsen fra informantene på mine spørsmål, noe som ga meg muligheten til å stille spørsmålene på en annen måte. I tillegg ble jeg kjent med aktivitetsgruppenes forhold til topp og bredde, og kunne trekke frem spesielle hendelser for informantene i arbeidsutvalget.

Da jeg gikk i gang med intervjuene av aktivitetsgruppene, startet jeg med en informant fra aktivitetsgruppen Kjelsås basket. Dette var ingen bevisst strategi. Grunnen til at basketinformanten var først ut, skyltes en rask tilbakemelding på ønsket dato for intervju. For å kunne følge opp sammenhenger fra første intervju til det andre i samme aktivitetsgruppe, ønsket jeg å intervjuer informant nummer to i Kjelsås basket som neste intervju i rekken av totalt åtte intervjuer i Kjelsås IL. Av ulike årsaker lot ikke det siste intervjuet av informant nummer to i Kjelsås basket seg gjennomføre før som siste intervju av de totalt åtte intervjuene. Jeg valgte derfor å gjennomføre intervjuene med de to informantene i Kjelsås langrenn som intervju nummer to og tre, mens informantene fra Kjelsås fotball var fire og fem. Informantene fra arbeidsutvalget ble intervjuet som nummer seks og syv.

Tilgangen på informantene har vært god, og jeg har fått god hjelp i forbindelse med kontakt av informanter, og i anskaffelsen av informantene i de ulike aktivitetsgruppene.

En styrke ved mitt utvalg av informanter var dekningsen av egenskapene som ble satt opp i forkant av utvelgelsen. En annen styrke var valget jeg gjorde med å gjennomføre intervjuene med de tre aktivitetsgruppene først. Dette ga meg et blikk utenfra og inn på Kjelsås IL gjennom synet aktivitetsgruppene hadde på Kjelsås IL. Blikket innenfra og ut fikk jeg gjennom informantene i arbeidsutvalget. De åtte representantene ga en representativitet gjennom ytterpunktene og bredden i deres meninger. På denne måten ble antall informanter ansett som tilstrekkelig til å belyse forholdet til oppgavens målsetting, samt gi et grunnlag for å gi studien overførbarhet. En svakhet ved utvalget var fordelingen mellom ansatt og frivillig. En gruppe var representert med en informant som var ansatt, mens de resterende gruppene var representert med kun frivillige. Dette gav en liten skjevfordelingen i forholdet mellom administrative ansatte og frivillige. En annen svakhet ved utvalget, var at en representant var plukket ut for å snakke med meg om oppgavens tema. Noe som kan ha gitt informanter som ikke representerer aktivitetsgruppas egentlige mening om forholdet topp og bredde.

3.4 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – intervjuguide

En intervjuguide kan gi en detaljert plan med presise spørsmålsformuleringer, eller en grov skisse av emner som skal dekkes i intervjuet. I denne oppgaven har jeg benyttet en grov skisse av emner eller hva som kalles en halvstrukturert intervjuguide (Thagaard, 2003; Kvale, 2001). Den halvstrukturerte formen har gitt intervjuene en fleksibilitet. Underveis i intervjuene har jeg kunnet følge opp interessante vendinger der og da. Intervjuguiden har så vært et verktøy for å komme seg tilbake til temaene og en sikkerhet for å få med seg informantens tanker rundt alle temaene. På mange måter kan den halvstrukturerte formen sies å ha fungert som et ”kart” underveis i intervjuene. Fleksibiliteten dette har gitt, er en styrke ved den kvalitative metoden (Thagaard, 2003; Kvale, 2001).

I utarbeidelsen av intervjuguiden trakk jeg frem temaene som jeg så som relevant å belyse ut i fra min problemstilling og min teoretiske forankring. I utformingen av spørsmålene som skulle belyse temaene i intervjuguiden la jeg vekt på dynamiske spørsmål. Dynamiske spørsmål vil si korte spørsmål som er uten akademisk sjargong, spørsmål som er lette for informanten å forstå og som er med på å skape en god intervjuinteraksjon (Kvale, 2001). Intervjuguiden hjalp meg med å opprettholde en

positiv interaksjon med informantene. Den bidro også til å holde samtalen i gang, ved at jeg hadde nye spørsmål tilgjengelig hvis samtalen stoppet opp.

Intervjuguiden ble utarbeidet i etterkant av mitt teorikapitel og i forkant av første intervju. I arbeidet med intervjuguiden utarbeidet jeg en hovedintervjuguide, som jeg kopierte hovedinnholdet fra og tilpasset til aktivitetsgruppen jeg intervjuet. Hovedtemaene i de fire intervjuguidene var like, men det ble justert noe i forhold til intervjuene med arbeidsutvalget, da disse intervjuene knyttet seg mer til helheten rundt Kjelsås IL.

3.5 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – intervjusituasjonen

Under intervjuene får man en personlig kontakt og innsikt i temaene fra informantens synsvinkel. Som Kvale (2001) beskriver det, kan dette gjøre intervjuet til en spennende og engasjerende opplevelse.

Samtidig som intervjuet er berikende, stiller intervjuet krav til intervjuerens evne til å stille gode spørsmål, som informanten forstår og som svarer til temaet intervjueren ønsker å belyse. Materialet i intervjuene er grunnlag for analysen, dermed er kvaliteten på intervjuene avgjørende for kvaliteten på analysen (Thagaard, 2003). Rollen jeg har som intervjuer blir dermed avgjørende for kvaliteten på intervjuene og analysen av intervjuene i etterkant. For å få en god interaksjon mellom meg som intervjuer og informant, har jeg startet alle intervjuene med enkle korte spørsmål om informantens rolle i idrettslaget, bakgrunn og hvorfor han/hun er engasjert. Videre har intervjuene tatt for seg de sentrale temaene, som kan ses som kjernen i intervjuet. I hvert intervju har jeg avsluttet med oppsummerende spørsmål. I oppsummeringen har informanten fått muligheten til å supplere intervjuet med nye tanker på tidligere spørsmål i intervjuet. På denne måten har intervjuene fått en avsluttende del med korte og oppsummerende spørsmål. Oppbygningen av intervjuene med en stigning mot intervjuets kjerne, som tones ned mot slutten av intervjuet, er hva Thagaard (2003) beskriver som intervjuets eller intervjuguidens dramaturgi. Dramaturgien som er beskrevet her, lå som en struktur for i de fire ulike intervjuguidene jeg benyttet.

Ingen intervju er like, og hvert intervju har hatt ulik lengde. Lengden på intervjuene har vært styrt av informantenes ønske til å fortelle om sine erfaringer og tanker rundt temaene som har blitt tatt opp. Det korteste intervjuet varte i 49 minutter og det lengste varte i 1 time og 22 minutter. I de lengre intervjuene dalte kvaliteten litt og informasjonen som ble delt var ikke alltid like sentral. Her kunne jeg som intervjuer vært flinkere til å holde regien i intervjuet. Samtidig så jeg det som viktig å la informantene få snakke om det han/hun ønsket da det ved enkelte tilfeller dukket opp interessante poenger mot slutten av intervjuet.

I planleggingen av intervjutidspunkt og sted, lot jeg informantene få friheten til å velge. Jeg var fleksibel både i forhold til intervjutidspunkt og sted. Alle intervjuene ble gjennomført på ettermiddag/kveldstid. Med unntak av et intervju som ble gjennomført på Norges Idrettshøgskole, ble intervjuene gjennomført på informantenes arbeidssted eller i klubblokaler på Kjelsås. Stedet intervjuet gjennomføres på, kan ha både sine fordeler og ulemper, noe forskeren må være bevisst på (Thagaard, 2003). Ved et intervju som gjennomføres på informantens foretrukne plass, er informanten på hjemmebane, mens jeg som intervjuer er på bortebane. Denne rammen kan påvirke både informanten og/eller intervjueren, noe som påvirker interaksjonen i intervjuet. I tillegg kan hjemme- eller bortebanefaktoren påvirke informantens ønske om å dele sine tanker og erfaringer rundt temaene. Ved gjennomføring i et klubblokale på Kjelsås kan informanten være styrt av usikkerheten om noen kan overhøre intervjuet eller ikke, noe som kan gi en begrenset deling av informasjon fra informantens side. Samtidig kan en informant føle seg tryggere på hjemmebane, og dele mer informasjon enn hvis intervjuet hadde blitt gjennomført på bortebane. Min erfaring fra intervjuene og intervjustedene tilsier ikke at plassering av intervjuet var avgjørende for innholdet i intervjuene. Selv om noen av intervjuene som ble gjennomført på informantenes arbeidsplasser ga mer forstyrrelser enn de andre intervjustedene, virket det ikke som det påvirket informanten. Av praktiske årsaker valgte jeg å gi informantene den friheten å velge plassering for intervjuet selv. På denne måten var jeg fleksibel da dette var mitt prosjekt, hvor informantene måtte benytte sin egen fritid til å delta.

I minuttene før intervjuet valgte jeg å orientere informantene om intervjuets gang og min bruk av intervjuguide og diktafon. Alle intervjuobjektene fikk ved første eller andre kontakt informasjon om at diktafon ville bli benyttet under intervjuet. Allikevel så jeg

det som hensiktsmessig å avklare min bruk av det som ble sagt under intervjuet og opplyse om taushetsplikten jeg er underlagt. Selv om det virket som enkelte var ukjent med diktafon, gikk denne usikkerheten fort over da intervjuet var i gang.

Erfaringsmessig vekslet jeg mellom å notere under intervjuene. I de første intervjuene noterte jeg ikke. Erfaringen fra de første intervjuene var at når det ble gitt mye informasjon i en informants svar, var det vanskelig å velge hvilken informasjon som skulle følges opp. I de neste intervjuene valgte jeg derfor å notere på spørsmål hvor informanten ga mye informasjon. På denne måten kunne jeg følge opp tråder senere i intervjuet, uten å føle at temaer og interessante vendinger ble glemt. Etter at diktafonen var slått av, orienterte jeg informantene med å fortelle litt mer om hva formålet med studien var. På denne måten fikk informantene en mulighet til å føle trygghet i det som hadde blitt sagt, samtidig som de kunne korrigere og eventuelt be om at enkelt sitater skulle fjernes. Erfaringsmessig ga også denne debrifingen mer informasjon rundt temaene i intervjuene. I de tilfellene der det ble gitt mer informasjon i etterkant av intervjuene valgte jeg å sette meg ned i 10 minutter for å notere ned interessante opplysninger som kom frem.

3.6 Forberedelse av intervjuundersøkelsen – fra tale til tekst

I etterkant av hvert intervju har jeg transkribert intervjuet. De transkriberte intervjuene har vært starten på mitt etterarbeid med analysen av innholdet i intervjuene.

Transkribering innebærer å oversette muntlig språk til skriftlig, hvor formålet er å fange opp samtalen i en form som best mulig representerer det informanten hadde til hensikt å meddele (Malterud, 2003). Underveis i transkriberingen har jeg måtte foreta valg for hvordan ordbruk, tonefall og pauser skal noteres. Allerede ved transkribering av første intervju lagde jeg en struktur, slik at viktige hendelser i intervjuet ikke skulle forsvinne i det skriftlige materialet.

I analysearbeidet i etterkant av transkriberingen har jeg gått igjennom det skriftlige materialet og tematisert innholdet. I dette arbeidet tok jeg utgangspunkt i hva Thagaard (2003) kaller temasentrert analyse. Jeg valgte denne fremgangsmåten fordi den gjør det mulig å sammenligne informasjonen rundt et tema fra flere informanter, og på denne måten gi en helhetlig forståelse (Thagaard, 2003). Før første gjennomlesning av de transkriberte intervjuene, satte jeg ned hovedtemaer basert på mine intervjuguider. Disse hovedtemaene var logikk, interesser/omgivelser, verdier og makt. Ved gjennomlesning

av de transkriberte intervjuene, kodet jeg innholdet mot de fire hovedtemaene. Ved neste gjennomlesning kodet jeg innholdet mot undertemaer som topp- eller breddeaktivitet, topp- eller bredderekuttering og topp- eller breddeøkonomi innenfor basket, langrenn og fotball.

I arbeidet med analysen har jeg brukt min forankring i teorien som bakgrunn. Med denne bakgrunnen har hoved- og undertemaer blitt valgt. Bruken av teori gir en fare for at jeg som forsker har gjort bevisste eller ubevisste valg for å tilpasse min analyse til teorien som benyttes i denne oppgaven. Jeg har derfor måtte vært kritisk til mine valg i denne prosessen (Thagaard, 2003).

3.7 Etiske overveielser

Ved en temasentrert analyse kan deltakelsen til informantene karakteriseres som stykkevis og delt (Thagaard, 2003). I analysen har jeg tatt ut tekst fra den opprinnelige helheten den ble presentert i, og satt den sammen med lignende informasjon fra andre informanter. En svakhet ved denne tilnærmingen er at den endelige teksten kan fremstå som fremmed for informantene, ved at jeg som forsker har preget perspektivet på temaene i for stor grad. Styrken ved temasentrert analyse, er evnen til å anonymisere. Informantene kan vanskelig gjenkjennes i den endelige teksten ved en slik tilnærming til informasjonen. Totalt sett, inneholder denne studien lite sensitivt innhold. Informasjonen som er gitt i intervjuene er noe informantene står inne for. I de tilfellene der informantene ikke har ønsket at innholdet skal bli brukt, har innholdet blitt markert ved transkribering, og er ikke benyttet i denne studien.

Selv med lav sensitivitet i studien har jeg valgt å beskytte datamaterialet og informantene i studien. Informantene er ikke navngitt i lagringen av intervjuene. Informantenes navn har vært knyttet til en referanseliste med nummer, der de to listene har blitt oppbevart på to ulike hardisker på hver sin passordbelagte pc.

3.8 Reliabilitet

Reliabilitet er et av tre elementer Kvale (2001) ser som den vitenskapelige treenighet. Oppgavens reliabilitet viser til om oppgavens fakta er til å stole på, og er grunnlaget for oppgaven troverdighet. Som Thagaard (2003) viser til, må forskningen oppfattes som troverdig av den kritiske leser.

Datagrunnlaget i denne oppgaven er hentet fra intervjuene jeg har gjennomført. Informasjonen som informantene har gitt meg, er basert på spørsmål fra min intervjuguide. I intervjuguiden fokuserte jeg som tidligere beskrevet på dynamiske spørsmål. Dette hjalp meg å få en positiv interaksjon med informantene. Likevel er alle intervjuer ulike, og i enkelte tilfeller var jeg nødt til å stille oppfølgingsspørsmål for å være sikker på at mine tolkninger av informasjonen var korrekt. I andre tilfeller måtte jeg oppklare spørsmålet jeg selv hadde stilt og/eller benytte direkte spørsmål for å få svar fra informanten på temaet. En fare ved å benytte direkte spørsmål, er hva Kvale (2001) beskriver som ledende spørsmål. Ved direkte spørsmål kan intervjueren lede spørsmålet og påvirke svaret fra informanten. I de tilfellene hvor jeg måtte benytte meg av direkte spørsmål følte jeg ofte at informanten ga et annet svar enn hva jeg antok. Jeg er derfor trygg på at jeg ikke har ledet eller påvirket informantene til å gi meg et bestemt svar.

En annen fare i intervjusituasjonen er å stille hva Thagaard (2003) beskriver som generelle spørsmål. Ved generelle formuleringer gir informanten lite nyanserte svar, noe som kan gi et dårlig grunnlag for å tolke meningen. Jeg mener at mine spørsmål under intervjuet ikke har vært generelle. Jeg har imidlertid opplevd at jeg i flere intervju har måttet stille oppklarende spørsmål og oppklare benevnelser i spørsmålet. Dette tyder på at enkelte av spørsmålene hadde en akademisk sjargong, selv om jeg følte intervjuguiden var fri for denne sjargongen.

Et krav som stilles under transkribering er at samtalen som er tatt opp er mulig å høre på i etterkant (Kvale, 2001). Her har jeg benyttet en diktafon med god lyd- og opptaksfunksjon. Det har kun vært to situasjoner der jeg under transkriberingen har vært usikker på hva som ble sagt. De to situasjonene har begge oppstått når informanten begynte å le. Informasjonen som ble gitt når informanten startet å le, var informasjon som ikke hadde direkte tilknytning til oppgaven, men var ment som en spøk fra informantens side.

3.9 Validitet

Forskningsprosessen må bære preg av gyldighet knyttet til hva man ønsker å undersøke, for å sikre validitet. Spørsmålet blir om metoden har klart å gripe etter

problemstillingens spørsmål. Kvale (2009) definerer validitet som metodens egnethet til å undersøke det den skal undersøke.

Primært har intervju blitt benyttet som fremgangsmåte for å belyse forholdet i problemstillingen. Intervjuene er bygd opp på bakgrunn av dokumenter og min teori. Dokumentene og analysen av disse har i tillegg blitt benyttet i analysen av problemstillingens spørsmål. Intervjuene og dokumentene har gitt et utgangspunkt for min tolkning av casen. Som et ekstra supplement i tolkningen av casen, kunne observasjon blitt valgt, for å si noe om den egentlige praksisen i forholdet topp og bredde i aktivitetsgruppene. Observasjoner ville kunne gitt en maksimering av denne oppgavens validitet. Men på bakgrunn av oppgavens omfang og tidsmoment, har jeg ikke valgt å benytte meg av observasjoner. Jeg valgte å legge vekt på min primærmetode, intervjuer, og dokumentanalysen for å belyse problemstillingen. Disse to fremgangsmåtene ble ansett som rette metoder å kombinere i denne studien da jeg ønsket å belyse forholdet gjennom meningene til medlemmer av aktivitetsgruppene og gjennom dokumenter som definerer, nevner eller gir retning for valg knyttet til forholdet topp og bredde. Ved å kombinere flere datakilder har jeg utvidet møtende linjer i undersøkelsen, noe som åpner for triangulering, som igjen er med på å maksimere forskningens validitet (Yin, 1994). Framgangsmåtene mot belysningen av problemstillingen har forhåpentligvis bidratt til interessante funn.

4. Empiriske funn

Når jeg nå har presentert det teoretiske og metodiske grunnlaget i denne oppgaven, vil jeg i dette kapittelet presentere mine empiriske funn. Presentasjonen av disse funnene baserer seg på aktivitetsgruppens kjennetegn, forståelse av begrepene topp og bredde, spenninger mellom topp- og breddeinteresser og påvirkningsgrad av eksterne aktører i omgivelse. Til slutt i presentasjonen av hver aktivitetsgruppe diskuterer jeg hvordan man kan se topp- og breddeinteressene som to ulike logikker i hver gruppe, og hva som betinger forholdet mellom logikkene. Diskusjonenes grunnlag ligger i en systematisk sammenstilling av de empiriske funnene. Denne sammenstillingen er basert på min søken etter dominerende tankemønstre og ulike normer knyttet til forståelsen av topp og bredde i aktivitetsgruppene, samt hvordan disse tankemønstrene og normene betinger forholdet mellom topp og bredde i gruppa. De dominerende tankemønstrene og normene er funnet i aktivitetsgruppens diskusjoner om økonomi, aktivitetstilbud og rekruttering.

Før jeg presenterer min empiriske funn, vil jeg som en bakgrunn for analysen av de tre aktivitetsgruppene, presentere hvem, hva, hvor og hvorfor Kjelsås IL.

4.1 *Kjelsås IL – hvem, hva, hvor.*

Kjelsås IL ble stiftet i 1913 (Store norske leksikon). Kjelsås IL er med dette å betrakte som en tradisjonsrik klubb, med sine snart 100 år som idrettslag i norsk idrett. I Enjolras, Seippel og Waldahl (2005) kan vi lese at et gjennomsnittelig idrettslag er 37 år gammelt, noe som gjør at en alder på nærmere 100 år som idrettslag er imponerende. Gjennom årenes løp har Kjelsås IL bygd seg opp en medlemsmasse som ved idrettsregistreringen i 2009 utgjorde 2335 medlemmer (Vedlegg 1). Medlemsmassen på 2335 medlemmer fordeler seg på de seks registrerte aktivitetene; fleridretter ski (alpin og langrenn), basket, fotball, håndball og orientering (Vedlegg 1). I tillegg til disse gruppene eksisterer det aktivitetstilbud som allidrett, IPU, trim og 60 pluss i Kjelsås IL.

Kjelsås IL ligger i bydel Nordre Aker. Bydelen består av ca 46 000 innbyggere (Store norske leksikon) Bydel Nordre Aker ble opprettet i 2004, og er en sammenslåing av de gamle bydelene Sogn og Grefsen-Kjelsås, med tillegg utvidelsen med områdene Ullevål Hageby, Blindern og Gaustad (Store Norske leksikon). Nordre Aker bydel er i

jevn folketallsvekst, noe som gir Kjelsås IL et potensial for økt vekst i idrettslagets medlemsmasse i takt med folketallsveksten (Oslo kommune).

Kjelsås IL oppsto i 1913 i en periode hvor bydelen Kjelsås var preget av industri. Bydelens første boligstrøk var sterkt tilknyttet utviklingen av industrien. Industrien bygde egne boliger for arbeiderne, mens mange bygde egne hus i området opp mot Grefsenåsen. Det ble i tidsperioden 1900-1920 stiftet fagforeninger, idrettslag, misjonsforeninger i tillegg til at det fantes et rikt teater og musikkliv (Historielaget).

At Kjelsås IL ble opprettet i et industriområde, i perioden de ble opprettet, stemmer godt overens med idrettshistorien. ”Etter å ha vært en hobby for dem som hadde råd og tid, ble idrett i løpet av de første tiårene på 1900-tallet en interesse og en aktivitet for bredere grupper av folket, i hvert fall hvis vi med folket tenker på menn over konfirmasjonsalder” (Goksøyr, 2010:77). Dette henger sammen med kortere arbeidstid i industrien, som resulterte i større fritid. Som et resultat av at mange arbeidere møtte stengte dører i etablerte idrettsforeninger, valgte de å etablere egne idrettslag. Med utgangspunkt i arbeidermiljøer som på Kjelsås, dukket en rekke idrettsforeninger opp i Norge. Et kjennetegn på idrettslagene som vokste frem var idrett som ikke var for ressurskrevende. ”Fotball og friidrett, boksing og bryting sto derfor fram som de mest populære idrettene om sommeren. Vinterstid var arbeideridretten like norsk som den øvrige idretten med ski og skøyter som de overlegent mest populære grenene” (Goksøyr, 2010:79). Med bakgrunn i dette historiske bildet og i tråd med tidsalderen, ble Kjelsås IL etablert med aktivitetene fotball og langrenn.

Dagens Kjelsås IL har fortsatt aktivitetene fotball og langrenn i sitt aktivitetstilbud. Men dagens Kjelsås IL lever i et helt annet samfunn med andre krav, forventninger og kultur, enn industrisamfunnet som Kjelsås IL ble etablert i. I Kavalkaden (1993) kan vi lese om et idrettslag i endring, der idrettsfeltet i Norge ses i endring mot et vinnerfokus i tillegg til masseidrett og lek. Endringene i idrettsfeltet stiller nye krav til Kjelsås IL, som blir beskrevet til å satse både på bredde og topp (Kavalkade, 1993).

4.1.1 Hvorfor Kjelsås IL?

Kjelsås IL er interessant for studien av forholdet topp og bredde og dets betingelser, grunnet Kjelsås ILs størrelse i antall medlemmer, antall aktivitetsgrupper, historie og

tradisjon. Idrettslagets historie og tradisjon som beskrives gjennom ulike beretninger og kavalkader, viser et idrettslag som kombinerer både topp og bredde (Kavalkade, 1993; Beretning, 1988; Beretning, 1983). Dette gjør Kjelsås IL til et velegnet idrettslag for å studere forholdet mellom topp og bredde.

Et annet aspekt som gjør Kjelsås IL interessante, er Kjelsås IL som fleridrettslag. Aktivitetsgruppene representerer hver sine ulike idretter, som har ulike oppfatning og beskrivelse av forholdet topp og bredde. Dette gjør det interessant å se nærmere på forskjellene mellom de ulike gruppene og hvordan de ulike forståelsene på tvers av gruppene spiller inn i de situasjonene aktivitetsgruppene møtes på tvers i Kjelsås IL.

Et tredje aspekt som gjør Kjelsås IL interessante, er deres endring i forhold til idrettsfeltets endringer de siste 20-30 årene. I nevnte beretninger og kavalkader, kan man lese om et økt fokus på toppidretten i Kjelsås IL på starten av 1990-tallet, noe som kan ses i takt med fokusendringene i idrettsfeltet vist i det teoretiske kapittelet. Dette gjør det interessant å se hvordan aktørene i Kjelsås ILs omgivelser og endringer hos disse aktørene kan ses som en årsak til Kjelsås ILs endringer i forholdet mellom topp og bredde.

Til sammen utgjør disse tre aspektene til at Kjelsås IL er en egnet case for å studere forholdet topp og bredde, og hva som betinger dette forholdet. De ulike aktivitetsgruppene som er valgt ut i denne studien er som nevnt Kjelsås basket, Kjelsås langrenn og Kjelsås fotball. Langrenns- og fotballgruppa er valgt på bakgrunn av deres tradisjon og historie i Kjelsås IL siden oppstarten i 1913. Det antas at disse aktivitetsgruppene forstår av topp og bredde er knyttet til aktivitetsgruppas tradisjons og historie for aktiviteten de utøver. Basketgruppa er valgt på bakgrunn av deres posisjon som siste aktivitetsgruppe som er tatt opp i Kjelsås IL (Kavalkade, 1993). Som nyeste gruppe og med sin relativt unge alder i Kjelsås IL, antas det at denne gruppen er mindre tradisjonsbundet i sin aktivitetsform. Med disse antakelsene blir de ulike gruppene parallellere til hverandre, noe som gjør det interessant å se på samspillet deres på tvers av hverandre i Kjelsås IL. Samtidig står de tre aktivitetsgruppene for ulikheter i forhold til lagidretter og individuelle idretter.

4.2 Basket - Kjennetegn

Kjelsås basket hadde ved idrettsregistreringen 2009, 251 medlemmer (Beretning basket, 2010). Dette gjør Kjelsås basket til den fjerde største aktivitetsgruppen i Kjelsås IL.

Kjelsås basket skiller seg ut i fra de tre større gruppene; fotball, langrenn og håndball, ved å være den siste aktivitetsgruppa som er tatt opp som medlem i Kjelsås IL.

Basketgruppa ble tatt opp i Kjelsås IL som en prøveordning i 1992, og har siden da, vært et fullverdig medlem av Kjelsås IL (Kavalkade, 1993). Kjelsås basket har hatt en positiv vekst i antall medlemmer, fra 144 medlemmer i 2005 til dagens medlemstall på 251 (Beretning basket, 2010; Beretning basket, 2006).

Kjelsås baskets har som overordnet målsetting for perioden 2010-2012: ”Kjelsås IL Basket ønsker å videreutvikle dagens bredde og sportslig tilbud om basket trening og spill for barn og ungdom i gruppens nærområde, og ha både jente- og guttelag på alle alderstrinn, inkludert seniorlag. Vårt mål med aktivitetene er å skape idrettsglede og gi barn og ungdom et positivt og godt sportslig tilbud” (Vedlegg 2, 2010:1). For å nå målet har Kjelsås basket følgende strategi: ”Satse målrettet på å utvikle vår organisasjon og vår kapasitet med hensyn til trenere, dommere og nødvendige støttefunksjoner, samt benytte lønnet arbeidskraft. En forutsetning er å sørge for fortsatt god økonomi” (Vedlegg 2, 2010:1).

Kjelsås Basket kan beskrives gjennom deres målsetninger og strategi. Målsetningene sier noe om hvor Kjelsås Basket ønsker å være som aktivitetsgruppe i 2012, og strategiene skal bidra til at målsetningene innfris. Som vi ser av idrettsregistreringstallene har Kjelsås Basket hatt en god vekst de siste fem årene. Og ord som vekst og utvikling er helt sentrale i Kjelsås baskets målsetninger. De skal ha et aktivitetstilbud for alle i nærområdet, uavhengig av alder og kjønn. Men selv om det er sentrale ord som vekst og utvikling i den overordnede målsetningen og dens under målsetninger, kommer det ikke frem en tydelig og konkret hovedmålsetning for perioden 2010-2012. Basketgruppa operer med en overordnet målsetning som innehar mange ulike elementer og mål. Den overordnede målsetningen kan oppleves diffus og uklar, da den er lang og inneholder mange ord. Trekker man ut elementene i den overordnede målsetningen, skal Kjelsås basket videreutvikle bredden og det sportslige tilbudet, ha jente- og guttelag i alle alderstrinn, samt skape idrettsglede og gi barn og ungdom et positivt og godt sportslig tilbud. Flere av målsetningene i den overordnede

målsetningen er vanskelige å måle, bortsett fra målet om å ha jente- og guttelag i alle alderstrinn. En målsetning om lag i alle alderstrinn innen 2013, kan virke ambisiøs, med tanke på medlemsutviklingen de siste 5 årene. Medlemsutviklingen de siste årene tilsier ikke stor nok vekst til at Kjelsås basket vil ha en stor nok medlemsmasse til å ha et lag i alle alderstrinn innen 2013. Kanskje burde målsetningen vært tonet ned til en mer realistisk målsetning, eller valgt som visjon i samme periode.

Aktivitetsmålsetningen til Kjelsås basket er å skape idrettsglede der barn og ungdom får et positivt og godt sportslig tilbud. I et intervju hevdes det at: ”Det er jo et positivt tilbud til de som har lyst på noe alternativt” (Intervju basket, 2010). I Kjelsås ILs hovedlag blir basket sett på som en gruppe som er flinke til å inkludere og rekruttere medlemmer, og som bedriver en idrett som er populær blant de unge (Intervju AU, 2010). Selv om også andre aktivitetsgrupper i Kjelsås IL er opptatt av rekruttering og har medlemsvekst i sine aktivitetsgrupper, så forsøker Kjelsås Basket og fange opp et eget segment av utøvere, nemlig de som slutter i andre idretter i ungdomsalderen. ”Og vi opplever litt at de kommer fra fotball til oss. Når de kommer i en viss alder så slutter de med fotball, og da går de fra fotball til basket” (Intervju basket, 2010). Som informanten her påpeker slutter mange med fotball, og basket fanger disse opp ved at basketgruppa har en inkluderende stil, hvor alle får lov til å delta uansett nivå og alder.

Der andre aktivitetsgrupper blir mer seriøse og tidkrevende i aktivitetsformen, kan basket vise til et åpent og inkluderende miljø for alle. Kjelsås Basket opprettholder i ungdomsalderen elementer som lek og moro fra barneaktiviteten, og dette kan være en årsak til tilsiget av utøvere som slutter i andre idretter, og/eller som ønsker å ha basket som en tilleggsidrett. I et intervju hevdes det at basket: ”..er veldig fin å kombinere med fotball eller andre ting. Og som du kan begynne med uten at du egentlig er noe nødvendigvis noe balltalent av dimensjoner, men har noenlunde grei motorikk” (Intervju basket, 2010). Som vi ser, stilles det noen krav til motorikk, men ellers er basketgruppa mottakelige og åpne for alle som ønsker å ta del i deres aktivitet.

På spørsmål om hva som kjennetegner Kjelsås basket, svarer intervjupersonene at gruppa blir ansett som en breddegruppe, som er sosial, morsom, inkluderende, miljøskapende, tilgjengelig i lokalmiljøet, lite jålete, demokratisk og som har gode trenere og ressurspersoner (Intervju basket, 2010). Kjennetegnene beskrevet av

intervjupersonene gjør seg synlig i Kjelsås baskets aktiviteter, og målsetningene for Kjelsås basket. Fokuset i aktiviteten er tuftet på NBBFs prinsipper og regler for aktiviteten, og dette blir påpekt i et av intervjuene: ”...hvis du stiller på en kamp og du har ti spillere, så skal alle spillerne spille minst to omganger inntil de er så gamle, også når de blir 14, så slippes de på en måte fri” (Intervju basket, 2010). Gjennom å være en breddegruppe ønsker Kjelsås basket å inkludere alle utøvere. Men klarer de å gjennomføre dette?

Kjelsås basket er en klubb der alle skal få mulighet til å prøve seg. Dermed legges nivået på treninger og konkurranser der etter, og de beste spillerne som ønsker større utfordringer må finne seg en annen klubb. Som det nevnes i et intervju: ”Tankegangen er vel at hvis man har tilstrekkelig fra bredde, så er det lettere å satse på spissing og topping etter hvert” (Intervju basket, 2010). Dette tyder på at Kjelsås basket lever etter sin målsetning om vekst og utvikling, der de ikke prioriterer de som ønsker å satse, men heller ønsker å få med alle de andre utøverne som vil være med.

Når man har et fokus på å inkludere alle, så tilsier dette at alle skal med, uansett nivå. I idretten generelt sett, ser vi som oftest at det er gruppen med utøvere som av foreldre, trenere og lagledere betegnes som ”talenter”, som får et tilpasset tilbud. Det tilpassede tilbudet etableres på bakgrunn av utøveres, foreldres, treneres og laglederes krav og forventninger om en tilrettelegging av ressurser og tid for at utøverne skal få satse på sin idrett. Men i motsetning til den generelle tendensen man ser i idretten at det er de gode som gjerne blir prioritert i aktivitetens tilbud, viser intervjuene med Kjelsås basket, at denne gruppen ikke blir prioritert. Det oppleves heller motsatt, der det arbeides mot et tilstrekkelig tilbud for at hovedtyngden av medlemsmassen skal ha et tilstrekkelig aktivitetstilbud etter sine ønsker og behov. Informantene påpeker i intervjuene at de ikke har et tilstrekkelig tilbud for de som ønsker å satse på basket per i dag. Av de gode utøverne, forsvinner mange fra Kjelsås basket til andre basketklubber i Oslo området, som har bedre lag og større satsning på topp (Intervju basket, 2010).

Selv om Kjelsås basket ikke har et helhetlig tilbud til alle spillere i dag. Eller et helhetlig tilbud med lag i alle aldersgrupper. Har de gjennom medlemsveksten de fem siste årene og med fokus på vekst og utvikling et mer helhetlig tilbud i dag enn for fem år siden. Dette kan være en av grunnene til at flere av spillerne velger å bli i Kjelsås

basket. Tilbudet kan også være en grunn til at spillere fra andre basketklubber, nå heller vil velge Kjelsås basket fremfor andre klubber, som det blir påpekt i intervjuene (Intervju basket, 2010).

Den økte medlemsmassen av spillere kan få frem flere ressurspersoner som trenere, dommere og folk i støttefunksjoner. Kjelsås basket har, som det antydes i intervjuene, et mål om en viss bredde, som vil si et visst antall medlemmer før man satser på spissing og topping av lag og spillere. Vi ser også i Kjelsås baskets målsetninger for 2010 at det er et tydelig fokus på aktivitet, og aktivitet for flest mulig. Det er også et tydelig breddefokus i undermålsetningene, der det er tiltak for å få flere spillere, beholde spillere og mer halltid som anses som det viktigste i basketgruppa (Vedlegg 2).

En endring fra dagens fokus på å inkludere alle som har lyst til å spille basket uansett nivå til å skulle ha et differensiert tilbud der også de som ønsker å satse basket skulle innlemmes i samme gruppe, vil bety blant annet en endring av strategier og målsetninger for Kjelsås basket. Per i dag er det ingen målsetninger som tilsier en umiddelbar endring. Det antydes heller ikke i intervjuene at en endring vil komme, samtidig som en endring ikke avfeies. (Intervju basket, 2010).

Om en toppsatsning i basket skulle adopteres til basketgruppa, ville dette stilt andre krav til økonomi og ressursfordeling, i tillegg til endrede målsetninger og strategier. Dette blir også påpekt i et intervju: ”Ja. For hvis vi skulle satset på topp, måtte vi ha hatt penger til å betale trenere, og det er det ikke” (Intervju basket, 2010). Informanten ser her for seg at en nevnt adoptering av toppsatsning ville krevd mer ressurser enn hva basketgruppa i dag besitter. I dag er ressursfordelingen i Kjelsås basket balansert, der det styres etter en form for likeprinsipp. Som en informant viser til har de vært opptatt av å ha en økonomi som ikke tilsier mulighet for satsning (Intervju basket, 2010). Her kan det virke som økonomien bevisst er blitt holdt kun på et minimum for å unngå spenninger mellom ambisjoner om topp og ambisjoner om bredde. Samtidig vet man at økonomi ofte er et punkt der det er ulike oppfatninger. Og det er gjerne i forbindelse med ressurser og fordelinger av disse, at interessemotsetninger gjør seg synlige. Kjelsås basket skiller seg ikke fra andre organisasjoner eller aktivitetsgrupper, der økonomi og ressurser er en utløsende faktor for diskusjoner. Dette vil jeg komme tilbake til i delen

om spenninger mellom topp og bredde i Kjelsås basket. Men først vil jeg se nærmere på hvordan Kjelsås basket forstår begrepene topp og bredde.

4.2.1 Kjelsås Basket forståelse av begrepene topp og bredde

Med idrettsglede som hovedfokus, og et bredt sportslig tilbud for barn og ungdom, ønsker Kjelsås basket å ha med så mange som mulig. Gjennom intervjuene beskrives Kjelsås basket blant annet som en inkluderende aktivitetsgruppe og som en breddegruppe (Intervju basket, 2010). Med bredde begrepet mener Kjelsås basket å ha et tilbud for alle som ønsker å være med, nærmest uansett nivå (Intervju basket, 2010).

Når det gjelder Kjelsås baskets forståelse av begrepet topp, så er toppsatsing nærmest fraværende i deres strategiske planer og målsetninger for 2010-2012. Som det hevdes i et intervju må de ha en større bredde før de kan satse topp (Intervju basket, 2010). Det eneste som kan antydes som en toppsatsning i de strategiske planene er deres målsetning om seniorlag på dame- og herresiden. Målsetningen her er å ha seniorlag som kan fungere som forbilder og samtidig fungere som et sportslig mål for barn og ungdom på yngre lag (Vedlegg 2). Tanken er å ha et helhetlig sportslig tilbud fra de er barn til de er voksne. Per i dag, har ikke Kjelsås basket et helhetlig tilbud med aktive lag helt fra barnenivå til seniornivå, og på grunn av dette blir begrep som topp satt på vent

Kjelsås basket nevner i intervjuene at de ønsker at de beste spillerne skal bli, og de ønsker å ha et tilstrekkelig tilbud til alle, men enn så lenge klarer de ikke å innfri alle enkelt utøveres egne målsetninger (Intervju basket, 2010). Kjelsås basket mener med begrepet topp å ha et helhetlig tilbud for de som ønsker å satse innen sin idrett og hvor utøvere ønsker å bli og spille for Kjelsås basket fremfor å gå til andre basketklubber (Intervju basket, 2010).

4.2.2 Spenning mellom topp og bredde i Kjelsås Basket

Forholdet mellom topp og bredde i basketgruppa er ikke gjenstand for de store spenningene i gruppa. En grunn til dette kan skyldes gruppas størrelse. Selv om basketgruppa er i vekst, er den fortsatt å betegne som en liten gruppe sammenlignet med de andre aktivitetsgruppene i Kjelsås IL. I følge intervjuene består gruppa av medlemmer som stort sett kommer til en enighet i aktuelle diskusjoner (Intervju basket, 2010). Men med utgangspunkt i intervjuene kan det likevel virke som det er

antydninger til ulike meninger i gruppa. Og meningene vil trolig komme enda sterke frem med tiden som kommer, med forutsetning om videre vekst, og et økt ønske om et utvidet tilbud til de beste utøverne. Hvis veksten avtar, vil trolig diskusjonene og meningene dreie seg om helt andre forhold enn hva jeg trekker frem her.

Basketgruppas tydelige fokus på bredde og utvikling er trolig en årsak til at det kun oppstår mindre spenninger i gruppa. Et begrep som topp, ligger i fremtiden, der forståelsen av et tilbud for de som ønsker å satse på sin idrett i Kjelsås basket ligger nettopp i fremtiden. Selv om man ser forhåpninger om at spillere ikke skal forsvinne til andre klubber i like stor grad, er det trolig fortsatt noen år frem i tid før Kjelsås basket kan tilby et fullverdig tilbud for de spillerne som ønsker å satse på basket. Og kanskje er heller ikke dette målsetningen for Kjelsås basket i det lengre løp?

Ut i fra dagens styreinteresser og intervjuvarene virker det ikke som toppsatsning er et utpreget mål. Som det hevdes i et intervju:

Men ikke sant, de som sitter i styret har unger, som kanskje er 10, 12 år som spiller, de gjør en innsats for ungene sine, de har egentlig ikke noe ønske om å drive en eliteklubb, nei det tror jeg ikke... (Intervju basket, 2010)

Å drive en eliteklubb kan tolkes til å ha et seniorlag for damer og herrer i de øverste divisjonssystemene i basket, noe de frivillige i Kjelsås basket ikke har et ønske om. Samtidig virker det ikke som en utenkelig tanke om å ha begge deler, både dagens breddetilbud og et topptilbud. I et intervju hevdes det: ” Men det er jo en diskusjon, kan man gjøre begge deler, kan det komme gode spillere fra Kjelsås basket, som blir i klubben, eller må de gå til et annet lag når de når et visst nivå...” (Intervju basket, 2010). Planene på langsikt for Kjelsås basket er ikke lagt. Og det vil trolig være andre personer i de styrende organene i fremtiden enn hva det er i dag. Hvilke planer og ambisjoner disse vil ha for klubben er det ingen som vet.

Kjelsås basket er en liten gruppe, og det er en gruppe i vekst. Dette gjør det meget sannsynlig at en endring vil skje på et eller annet tidspunkt. Det hevdes i intervjuene at det ikke skal mange personer til for å snu fokuset og strategiene i basketgruppa (Intervju basket, 2010). Intervjuene støtter tanken om at i en liten gruppe, trengs færre mennesker for å gjennomføre en endring. Men på spørsmål om det er noen tegn til en endring i

aktivitetsfokus de nærmeste årene i Kjelsås basket, er svaret: ”Ja, nei jeg tror ikke det er i ferd med å snu seg...”(Intervju basket, 2010).

Selv om det ikke er tegn på at fokus, målsetninger eller strategi vil endre seg i Kjelsås basket de nærmeste årene. Finnes det Likevel tegn på spenninger som vil kunne bli større med en økt medlemsmasse. Disse spenningene knytter seg til aktivitetsfokuset, satsning bredde og/eller topp og økonomiske prioriteringer. I et av intervjuene nevnes et dilemma rundt trenerlønninger og oppnåelse av målsetning. Hvor går lønningstaket for en trener, når treneren krever høyere lønn enn lønningstaket, og laget ikke har andre trener alternativer?

Vi har som uttalt mål, at vi skal ha et lag i alle klasser, alle jenter skal være med og alle gutter skal være med. Det skal være tilbud i alle klasser. Også har jeg veldig problemer med å rekruttere trenere. Og da hadde vi en diskusjon, skal vi gå inn og betale, for det ene jentelaget som da holdt på å rakne. Og da satt vi opp lønna til en trener, mye høyere enn vi noen gang har betalt en trener, for å beholde det jentelaget. Og det er et dårlig lag for å si det sann, de kommer aldri til å vinne serien. Eh..og det og ha et jentelag som modeller for de yngre, for det er en uttalt verdi. (Intervju basket, 2010)

I dette dilemmaet, valgte Kjelsås basket å betale treneren for at jentelaget ikke skulle rakne, og stå der uten trener. I denne saken var det målsetningen om lag i alle alderstrinn som ble avgjørende for å betale treneren mer. Som en intervjuperson uttaler det: ”Og da sier i hvert fall jeg veldig tydelig dette synes jeg er verdier, selv om jeg er gutteforeldre, så tenker jeg at det er viktig” (Intervju basket, 2010). Dette viser at man er villig til å strekke seg langt i dagens Kjelsås basket for å nå sin målsetning om lag i alle alderstrinn. Så kan man stille spørsmålsteget om det er rett å betale en trener som stiller et ultimatum på denne måten ved lønnen han/hun krever. Det avgjørende her er selvfølgelig størrelsen på lønna, og lønnskrevet til treneren fremgår ikke av intervjuene. Uansett viser dette oss at Kjelsås basket møter utfordringer, der økonomi blir en helt sentral faktor for aktiviteten. Selv om Kjelsås basket har et likeprinsipp når det gjelder økonomi, og de har et mål om å holde kostnadene så lave som mulig, så bøyer de av for sine økonomiske prinsipper for å tilfredsstille et aktivitetsmål. En slik sak vil bli husket, og andre vil kunne stille lignende lønnskrev senere, der det kan argumenteres for at kravet har blitt innfridd ved tidligere praksis. I en fremtid hvor man kanskje har en økt aktivitetsmasse og økte ambisjoner, vil spenningen rundt økonomi og aktivitet trolig bli enda sterkere.

Et annet tegn på spenninger knyttet til aktivitetsfokuset er fordelingen av treningstid for alle lag i Kjelsås basket. Enkelte lag presterer bedre enn andre målt i tabellplassering og antall kamper vunnet. Og enkelte vil nok mene at disse skal prioriteres når det gjelder treningstid. Som det hevdes i et intervju: ”Jeg har hørt det noen ganger blitt sagt at, dette er et av de lagene som vinner, de bør vi jo prioritere” (Intervju basket, 2010). Selv om det høres fra tid til annen at noen lag bør prioriteres, så er det ikke en utpreget kultur og prioritere enkelte lag i Kjelsås basket. Det påpekes i et intervju at:

Når vi for eksempel skal fordele treningstid, så sitter alle representantene fra alle lagene, enten lagleder som er foreldre, eller trener, og helt åpent. Og der sies det for eksempel aldri at dette som er et så godt lag må prioriteres, det vil ingen tørre og si i en sånn setting. (Intervju basket, 2010)

Som tidligere nevnt er det helt klart en kultur for at det skal være likhet for alle i Kjelsås basket når det gjelder fordelingen av treningstid. Likhetsprinsippet ser vi også når det gjelder økonomiske prioriteringer. I dagens kultur virker det ikke som det er rom for ytringer om mer treningstid eller en prioritert treningstid i uka. De med ambisjoner må finne seg i å leve etter et likeprinsipp der alle betyr like mye. Basketgruppa virker som en harmonisk og samstemt gruppe når det gjelder sine prinsipper og målsetninger. Når treningstid skal fordeles er det som det hevdes i et intervju mer fokus på hvordan barna skal komme seg på trening, når den legges til ulike haller, enn hvordan man skal utvide og bedre aktivitetstilbudet for de beste utøverne (Intervju basket, 2010).

Samtidig viser intervjuene at det ikke alltid har vært denne harmonien i gruppen knyttet til økonomi, trenerlønninger og satsning på lag (Intervju basket, 2010). Dilemmaene knyttet til de nevnte punktene, har vært mer konfliktfylte for noen år tilbake, og dette påpekes i et intervju:

Men det er nok noen år tilbake, hvor det var mer konflikter også innad i styret, og da veit jeg det var konflikter rundt trener betalinger, at noen ville at det skulle satses på et lag, og der var det en konflikt. (Intervju basket, 2010)

Denne konflikten blir gjennom intervjuet påpekt som en ubehagelig situasjon, der det toppet seg med at styret ble oppløst (Intervju basket, 2010). Når denne hendelsen tok sted, blir ikke nevnt gjennom intervjuene, men situasjonen som blir beskrevet, viser at det har vært og er dilemmaer som oppstår også i den utad så harmoniske basketgruppa.

4.2.3 Basket sett i et nasjonalt bilde

I tillegg til den indre konteksten og spenningen mellom ulike interesser i basketgruppa. Påvirkes basketgruppa av aktører i sine omgivelser. De eksterne aktørene presenterer institusjonelle krav eller forventninger til aktivitetsgruppa. I intervjuene med basketgruppa, blir Oslo kommune, Oslo og Akershus basketballkrets (OABK) og NBBF nevnt som aktører i basketgruppas omgivelser (Intervju basket, 2010). Av disse aktørene anser informantene OABK som den viktigste aktøren i Kjelsås baskets omgivelser (Intervju basket, 2010). OABK som viktigste aktør kan forklares gjennom deres sentrale posisjon i forhold til Kjelsås baskets aktiviteter. Det er OABK som fordeler treningstid, koordinerer serie- og sluttspill og arrangerer aktivitetsleder- og dommerkurs (Intervju basket, 2010).

OABK er NBBFs lokale ledd, som skal ivareta basketaktiviteten lokalt. Som et lokalt ledd kommuniserer OABK NBBFs målsetninger og strategier gjennom måten treningstid fordeles, gjennom måten serie- og sluttspill arrangeres, gjennom lover og regler og gjennom innhold i aktivitetsleder- og dommerkurs. Gjennom OABKs kommunikasjon mot det lokale idrettslagsleddet, stiller NBBF krav og forventninger til driften av Kjelsås basket. Ved å sette søkelyset på NBBFs målsetninger og strategier, deres forståelse av topp og bredde, og hvordan NBBF har endret seg de siste 10 årene, finner vi noen paralleller til Kjelsås basket. Disse parallellene er med på å forklare hvorfor Kjelsås basket kan kjennetegnes ved måten de gjør.

NBBF er et av de mindre særforbundene i NIF, med 10.946 medlemmer (Årsrapport NIF, 2009). NBBF visjon lyder: "Basketball skal være blant de voksende lagspillene i Norge i planperioden. NBBF og tilsluttede organisasjonsledd skal legge til rette for at alle som ønsker det, skal ha mulighet til å spille basketball på sitt nivå" (Strategiplan NBBF, 2008:2). NBBFs hovedmål lyder: "NBBFs viktigste oppgave i planperioden er å rekruttere nye spillere, skape aktivitet og øke antall enkeltmedlemmer" (Strategiplan NBBF, 2008:2). Ut i fra visjon og hovedmål kan NBBF betegnes som et særforbund som er bredde og vekst orienterte. NBBF har ingen egen definisjon av breddeidrett i sine strategiske planer, men deres visjon, målsetninger og tiltak i Strategiplan NBBF (2008) kan ses som breddefokuserte. Da toppidrett er definert i Strategiplan NBBF (2008), kan breddeidrett defineres til å omhandle all annen aktivitet. Når det gjelder

definisjonen av toppidrett i NBBF, kan dette defineres som landslag og høyeste nasjonale serie, BLNO (Basketligaen Norge, herrer) (Strategiplan NBBF, 2008).

Toppidretten i NBBF har to uttalte målsetninger: i) ”Målet for toppidrettsvirksomheten i NBBF bør være en jevn og synlig kvalitetsforbedring på våre beste klubblag (først deltagelse, så avansement i E-cup) og landslagene, som rutinemessig skal delta i EM-kvalifisering dersom de har potensiale og økonomien tillater det, ii) ”Målet for alle lag som påmeldes i EM, blir avansement til neste nivå. I alle nordiske mesterskap vil tredjeplass eller bedre være et naturlig mål.” (Strategiplan NBBF, 2008:5).

Toppidretten i NBBF gjør seg synlig både gjennom BLNO og landslag. BLNO ble etablert i 2000, etter ønske fra NBBF om å gjøre basket mer populært og konkurransedyktig i forhold til andre mer tradisjonelle idretter (Øverland, 2009; Beretning basket, 2002). Etablering av BLNO ga økt omsetning fra tidligere aktivitet og serier, der det ble inngått samarbeidsavtaler med TV2, NetCom, Gjensidige Nor, VG og Deal (Beretning basket, 2002). Samarbeidsavtalene ga økt media og sponsorinteresse, samtidig som avtalene ga flere aktører i NBBFs omgivelser enn tidligere. I tillegg ga BLNO nye krav og kriterier som klubbene måtte oppfylle for å få lov til å spille i høyeste liga.

I sitt første år går BLNO med underskudd (Beretning basket, 2002). Ved fusjoneringen mellom NBBF og BLNO i 2004, har BLNO med seg negativ egenkapital (Beretning NBBF, 2006). Fusjoneringen skjer på bakgrunn av organisatoriske utfordringer, der NIF og norsk idrett ikke godkjenner BLNO som et eget organisasjonsledd (Tingdokumenter basket, 2004). Vi kan av regnskapene til NBBF i perioden 2006-2009 se at BLNO har samme negative tendens økonomisk, som i oppstarten av BLNO (Beretning basket, 2010; Beretning basket, 2006). Rent økonomisk drives BLNO med større utgifter enn hva inntektene bringer inn.

Vi kan i tillegg til den negative økonomiske tendensen i BLNO, se en negativ tendens når det gjelder antall samarbeidspartnere, som blir færre og færre med årene som går etter etableringen av BLNO (Beretning basket, 2010; Beretning basket, 2006).

Utfordringene i forhold til få samarbeidspartnere som sponser aktiviteten beskrives også i NBBFs beretninger, der arbeidet med sponsorer ses som utfordrende (Beretning

basket, 2008; Beretning basket, 2006). I 2011 ser vi av BLNOs hjemmesider, at samarbeidspartnerne er av en lavere næringslivsmessig kaliber enn tidligere. Nedgangsfasen man ser i forhold til sponsorinteressen for å samarbeide med NBBF, henger sammen med nedgangen i medieinteressen. Fra etableringen av BLNO, der TV2 viste basketkamper kostnadsfritt, kan vi i Beretning basket (2006) lese om en situasjon der NBBF måtte betale for å få TV-sendt alle BLNO kampene i sesongen. I dag er situasjonen forverret, der det kun er enkelte av sluttspillkampene som blir TV-sendt på web-TV kanalen TV2 Sumo (Basket.no, 2011).

I tillegg til færre samarbeidspartnere, færre TV sendte kamper og et underskudd fra år til år, har flere klubber måtte trekke seg fra spill i BLNO, grunnet økonomiske problemer (Beretning basket, 2008; Beretning basket, 2006). BLNO er en lukket liga, der det er et eget liganemnd som avgjør hvilke lag som får delta i ligaen (Lov basket, 2011). Avgjørelsen baseres på grunnlag av kriteriene som fremgår av BLNOs vedtekter (Lov basket, 2011).

Situasjonen i BLNO beskrevet ovenfor, viser at toppidretten i NBBF ble forsøkt kommersialisert, på lik linje som mange andre idretter har forsøkt og bli eller har blitt kommersialisert i løpet av 1990- og 2000-tallet. Men, mens man i norsk fotball ser en kommersiell hverdag både i toppidretten og i deler av breddeidretten, ser vi en helt annen situasjon i norsk basket. Basket kan beskrives som kommersiell med sin toppidrett, i perioden da BLNO ble etablert. I de første årene med BLNO var det som vist en interesse fra media og sponsorer, noe som skapte hva Boyle og Haynes (2000) beskriver som et triangel mellom idrett, næringsliv/sponsorer og media. Men da interessen for basket som underholdning hos publikum og media uteble, mistet både media og sponsorer interessen for å investere i ligaen. Som vist beskriver NBBF hverdagen i dag som utfordrende på sponsormarkedet. Noe som trolig skyldes den lave mediedekningen NBBF opplever, som gjør det utfordrende å selge sitt produkt for sponsorer. I dag ser vi et NBBF med nærmest ingen sponsorinntekter, samtidig som det ikke fremgår noen kommersielle inntekter av årsregnskapene til BLNO (Beretning basket, 2010). Toppidretten gjennom BLNO i NBBF kan dermed ikke argumenteres for som kommersiell, da aktørene ikke lenger viser samme interesse for BLNO, og ei heller stiller krav til NBBF og BLNO. Mens man har sett en kommersialisering av fotball og langrenn, ble kommersialiseringen av basket i Norge foreløpig med forsøket.

Fokuset og satsningen man ser på toppidrett i NBBF gjennom BLNO, gjør seg også, i samme periode, synlig i NBBFs landslagsaktivitet. NBBF økte i løpet av en fireårsperiode antallet landslag i forbundet fra 4 i 2002 til 10 i 2006 (Beretning basket, 2006; Beretning basket, 2002). Som en del av satsningen ansatte NBBF en egen sportssjef for landslagene i 2005 (Beretning basket, 2006). Sportssjef stillingen ga en mer profesjonalisert toppidrett i NBBF enn tidligere. Og mens kommersialiseringen av basket ble med forsøket, kan toppidretten i NBBF sies å ha blitt mer profesjonell i samme periode.

Ønsket med etableringen av BLNO var å få en mer populær aktivitet, som var konkurransedyktig med andre mer tradisjonelle idretter. Ser man på NBBFs medlemsveksten i perioden fra etableringen av BLNO og frem til i dag, viser denne en svak vekst i medlemsmassen (Beretning basket, 2010; Beretning basket, 2006). Ser man på medlemsmassen i fra 2002 til 2005, oppdager man en nedgang i medlemsmassen (Beretning basket, 2006). En nedgang som ses snudd i fra 2007 og til i dag, hvor det har vært vekst (Beretning basket, 2008). Årsaken til veksten i medlemsmassen fra 2007 til dagens medlemsmasse kan ses i sammenheng med NBBFs endring av kurs for sin aktivitet fra og med 2005.

I Beretning basket (2006), kan vi lese om et NBBF som er bekymret for medlemsnedgangen man opplevde i 2005, der NBBF har knappe 9.000 medlemmer. I samme beretning oppfordres det til et samlet fokus mot rekruttering. Og med bakgrunn i medlemsnedgangen NBBF opplevde på starten av 2000-tallet, utarbeides det fra 2005 en handlingsplan for årene frem mot 2010. Den utarbeidede handlingsplanen i 2005 har et fokus på rekruttering og rekrutteringstiltak (Protokoll NBBF, 2006).

I Strategiplanen til NBBF (2008) er det tydelig hvilke tiltak som skal gjennomføres for å nå målsetningen om flere medlemmer. Det økte fokuset på rekruttering ser man også igjen både i NBBFs administrasjon og i deres medlemstall. NBBFs administrasjon hadde i 2010 fire ansatte aktivitetskonsulenter, som har ansvaret for rekrutteringsarbeid i sine tilknyttede regioner (Beretning basket, 2010; Strategiplan NBBF, 2008). De fire aktivitetskonsulentene har vært ansatt i NBBF siden 2007, der man ser en økning i medlemstallet fra tidligere nedgangsperioder (Beretning basket, 2008). Ansettelsene av aktivitetskonsulenter viser en økt profesjonalisering av breddeidretten i NBBF.

Profesjonaliseringen av NBBF, forsøket på kommersialisering av BLNO og de to ulike strategi- og handlingsplanene fra 2005 og frem til i dag, viser at det finnes både interesser for topp- og breddeidrett i NBBF. Mens man fokuserte mer på toppidretten på starten av 2000-tallet i NBBF, gjennom forsøket på kommersialisering av BLNO og ved profesjonaliseringen av landslagsaktiviteten. Har man mot slutten av 2000-tallet hatt et større fokus på rekruttering, der også breddeidretten har blitt profesjonalisert gjennom NBBFs ansettelse av aktivitetskonsulenter.

Endringene i NBBFs fokus mot rekruttering, kan være noe av forklaringen til hvorfor Kjelsås basket har hovedvekt på vekst og utvikling. I Strategiplan NBBF (2008) er det utarbeidet en modell for kompetanseutvikling for klubbene. Ut i fra denne modellen kan Kjelsås basket betegnes som klubbtype 2, som i planverket definerer Kjelsås basket som en breddeklubb med tilbud for spillere fra 6 år og opp til veteraner. Gjennom kompetanseutviklingsmodellen stiller NBBF krav til trenerkompetanse av ulik grad hos alle sine klubber. Trenere i klubbtype 2 som Kjelsås basket, skal ha trenere som har gjennomført Let`s play-kurs (som er et aktivitetslederkurs) og trener 1 kompetanse, samtidig som klubben bør ha en med trener 2 kompetanse. Gjennom informantene i Kjelsås basket, påpekes også disse kravene (Intervju basket, 2010). Parallellen mellom Kjelsås basket og NBBF gjør seg synlig gjennom et intervju der materialet i trenerkursene omtales som gjennomarbeidet av inkluderingstanker på tvers av etnisitet, kjønn og funksjonshemming, noe som kan forklare hvorfor Kjelsås basket har en utpreget inkluderende stil som aktivitetsgruppe (Intervju basket, 2010).

4.2.4 Basket, enn annerledes idrett i Kjelsås IL, men også nasjonalt

Basketgruppa ser på seg selv som noe annet enn resten av Kjelsås IL (Intervju basket, 2010). Den åpenbare forskjellen er at basket er en annen aktivitet enn lagrenn og fotball. Men forskjellen er mer nyansert enn som så. Basketgruppa med sin aktivitet står for en annen kultur enn hva vi finner i langrenns- og fotballgruppa. Dette er et bilde synlig også i internasjonal og nasjonal basket, der basket er en annerledes idrett enn mer tradisjonelle idretter.

En forskjell mellom basket og de mer tradisjonelle idrettene her nevnt, er baskets relativt unge alder som idrett sett i norsk sammenheng. NBBF ble stiftet i 1968 (Enoksen m. fl, 1999). Baskets opphav finner vi i Amerika i 1891, da spillet oppsto for

å aktivisere amerikanske fotballspiller i vintersesongen (Enoksen m. fl., 1999). Denne situasjonen er ikke ukjent fra Kjelsås basket, der basket for mange er en tilleggsaktivitet (Intervju basket, 2010). Basket blir som en av de mindre lagidrettene i Norge ofte en aktivitet barn- og unge bedriver i tillegg til en hovedaktivitet. Som en kontrast til Norge, er basket en av de største idrettene på verdensbasis (Enoksen m. fl., 1999). Men selv om basket er en stor aktivitet på verdensbasis, har den aldri blitt stor i Norge. I de første tiårene etter NBBF ble stiftet, forventet man at idretten skulle bli stor i Norge (Goksøyr, 2010). Med tanke på at de fleste gymsaler og idrettshaller allerede var utstyrt med basketkurver når NBBF ble stiftet, bidro heller ikke disse rammevilkårene til den forventede veksten (Enoksen m. fl, 1999).

Ser vi til baskets fødested, USA, så er basket en av de store idrettene sett i antall spillere og i oppmerksomheten viet sporten i amerikanske medier (Øverland, 2009). I lys av dette bildet er Norge små, og størrelsen på basketidretten i Norge, er trolig en årsak til den lave medieoppmerksomheten i forhold til USA. Selv om basket får lite medieoppmerksomhet sett i forhold til idretter som fotball, håndball og ski, så ser NBBF på basket som godt synlig i mediebildet tatt i betraktning av deres størrelse (Strategiplan NBBF, 2008).

En annen forskjell mellom basket og andre mer tradisjonelle idretter er linken man ser mellom norsk basket og amerikansk basket. Denne linken gjorde seg spesielt synlig gjennom etableringen av BLNO, der man fikk et helt annet seriesystem på toppen. Tradisjonelt er man vant til et opp- og nedrykkssystem i norske idretter, der tabellposisjonen er avgjørende for om det blir opprykk, nedrykk eller om man blir værende i samme divisjon. Ved etableringen av BLNO, valgte NBBF en amerikansk modell, der et eget liganemnd skulle avgjøre på bakgrunn av kriterieoppfylting hvem som fikk være med i den gjeveste ligaen.

En tredje forskjell mellom basket og andre mer tradisjonelle idretter er basket som en alternativ idrett. Som tidligere vist, omtales basket i Kjelsås som en idrett nummer to eller tre for aktive (Intervju basket, 2010). Dette skiller seg ut fra Øverlands (2009) funn, der de to klubbene han studerer bedriver basket som eneste organiserte aktivitet. Øverland (2009) ser nærmere på likheter og ulikheter i basketaktiviteten på Oslo vest- og østkant, der basket for spillerne fra østkanten representerer en livsstil på lik linje med

andre livstilsidretter. Livstilsidretter kan ses i sammenheng med idrett og subkultur begrepet. Enkelte idretter, som eksempelvis kiting og surfing, omtales som subkulturer, som handler om at idrettene assosieres med en bestemt livsstil og image. I livstilsidretter lever man idretten, fremfor at den er noe man driver med. Wheaton (2004) ser fellestrekk ved livstilsidretter ved at de representerer noe ”alternativt”, samtidig som måten å forstå og drive idretten på utfordrer den tradisjonelle måten idretten bedrives. Basket som livstilsidrett støttes også av en svenske basketballspillere (Riksidrottsförbundet, 2003)

Forskjellene vi ser mellom basket og mer tradisjonelle idretter både internasjonalt, nasjonalt og ned på aktivitetsgruppenivå i Kjelsås IL, der basket oppfattes mer som en livstilsidrett, kan være en forklaring på hvorfor Kjelsås basket har sitt perspektiv på å inkludere flere medlemmer. Samtidig viser intervjuene at man har et ønske om å kunne bli en idrett, der det er rom for både toppsatsning og bredde-satsning i Kjelsås basket.

4.2.5 Logikker i Kjelsås basket

Gjennom kjennetegnene på Kjelsås basket, deres forståelse av topp og bredde og i spenningene mellom topp og bredde, utpeker det seg ulike normer for hva som anses som rett praksis i avgjørelser om ressursfordeling og aktivitetstilbud. Knyttet til aktivitetstilbudet tilsier en norm at aktiviteten skal tilpasses slik at alle får være med, uansett nivå. Mens en annen norm tilsier at det skal satses på de gode utøverne og lagene ved å tilpasse aktivitetstilbudet etter de beste utøvernes behov. Ved ressursfordeling tilsier en norm at økonomien skal styres etter et likeprinsipp, der alle lag og trenere får tildelt en lik andel ressurser. Mens en annen norm tilsier at det skal brukes ressurser på gode trenere til lag som har gode utøvere, slik at økonomiske forhold legges til rette for større satsning på de beste utøverne.

Medlemmene i Kjelsås basket identifiserer seg med disse ulike normene, og det er ulike oppfatninger blant medlemmene om hvilke normer som er rett praksis for basketgruppa. De fire ulike normene beskrevet ovenfor, kan samles i to ulike interesser, topp og bredde. Når det gjelder aktivitetstilbud og ressursfordelingen, anser toppinteressen normene som tilsier satsning på de beste utøverne som rett praksis. Mens breddeinteressen anser normene om et likeverdig tilbud for alle på tvers av ulike nivåer for rett praksis. Man ser at de to interessene topp og bredde har motsettsende normer,

som er fastsatte i aktivitetsgruppen. De to interessene kan se som to kollektive identiteter som er institusjonalisert til en topplogikk og en breddelogikk. Mellom de to logikkene oppstår det spenninger knyttet til basketgruppas beslutninger.

De to logikkene har ulike kulturelle forståelser og forhandlingsposisjoner i aktivitetsgruppa. Ut i fra basketgruppas målsetninger og kjennetegn er det breddelogikken som råder i gruppa. Breddelogikken gjør seg blant annet synlig gjennom basketgruppas prioriteringer av ressurser:

..en prioriterer ikke å bruke 100.000 på en trener, og det må, hvis du skal ha en trener som skulle jobbet med et lag i første eller eliteserien, så måtte vi sikkert brukt 100.000 på en trener. Og det hadde vært hele trenerbudsjettet. (Intervju basket, 2010)

Her kommer det tydelig frem at det ikke er akseptert å benytte midler på en trener for å skape et elitelag. Og ressursbruken på trenere og breddelogikkens prioriteringer på trenerlønninger er, som tidligere beskrevet, at trenere ansettes etter behovet for trenere til ulike lag for å nå målsetningen om lag i alle aldere. Trenere blir i denne målsetningen en avgjørende ressurs. De trenerne som stiller et ultimatum til basketgruppa om å gi høyere lønn eller se seg om etter en ny trener, får ofte tilfredstilt sitt krav om høyere lønn, da breddelogikken er tydelig på å nå målsetningen om lag i alle aldere. Det prioriteres i den rådende breddelogikken å prioritere midler til å tette hullene i trenerkabalene, fremfor å lønne de beste trenerne for å trene de beste utøverne. Og med rådende logikk om bredde blir det ikke ansett som god politikk å fremme høyere lønn til seg selv ved å stille slike ultimatumer (Intervju basket, 2010).

Dagens breddelogikk utfordres i liten grad av topplogikken i dagens basketgruppe. Selv om det gjennom intervjuene påpekes at det skal få personer til for å endre kursen til Kjelsås basket, så anses det ikke som nok medlemmer med meninger innen topplogikken for å endre denne kursen på nåværende tidspunkt. Men selv om det ikke er nok medlemmer som identifiserer seg med topplogikken i dag, ser vi eksempler på topplogikkens eksistens.

Det er ingen som sier åpent, at dette er det gode laget som skal satses på. Men det kan komme litt sånn under hånden, sånn som mailutveksling, skal vi bytte treningstid vi skal ha en stor turnering, vi skal spille om norgesmesterskap eller sånn. (Intervju basket, 2010)

Vi ser at topplogikken velger en strategi ved å kontakte andre lagledere og trenere for å få byttet til seg egnede treningstider for sitt lag, som man ønsker å satse på. Og det er utfordrende for basketgruppa å følge trenere og lagledere som ikke har de rette holdningene og som ikke retter seg etter treningstid og treningsprinsipper basketgruppa har bestemt og står for.

Og vi har hatt kjempe konflikter rundt trenernes holdninger, og da kommer det inn at vi er en liten organisasjon, alle har full jobb ved siden av, det å følge opp et arbeidsgiver ansvar i forhold til en trener, f.eks bare si at du må gjøre sånn og sånn og sånn, så må en følge opp det, følge opp med kontrakter, si du får ikke lov til å snakke sånn til spillerne, eller...ta den til siden å snakke. Det er en kjempe utfordring å få dette nedfelt i hele organisasjonen. (Intervju basket, 2010)

Som det blir påpekt, er det vanskelig for en frivillig å ha tid til å følge opp alle trenerne og forankre holdningene basketgruppa ønsker at trenerne i klubben skal ha. Samtidig som klubben er avhengige av trenere, der trenere ansettes uten at man kjenner til deres holdninger godt nok.

Man ser at det eksisterer medlemmer som identifiserer seg med en topplogikk. Og som tidligere beskrevet, beskrives situasjonen mellom de to logikkene som mer splittet tidligere. Gjennom intervjuene beskrives her en konflikt hvor det ble diskutert hvorvidt et lag skulle satses på eller ikke.

En ville at halve trenerbudsjettet skulle gå til et lag, fordi det var likssom, vi må satse på det laget. Og den konflikten toppa seg med at styret sprakk og... (I: Veit du hva man gjorde?) Man valgte og ikke gi penger til den treneren. (Intervju basket, 2010)

Toppløkken var som vi ser representert i det tidligere styre som oppløstes. Utfallet ble at treneren ikke fikk lønnen han krevde. Et utfall i tråd med breddelogikkens normer og forståelser.

Styret som sitter i dag blir beskrevet som et styre med felles enighet og forståelse av hva som skal til for å få den beste utviklingen (Intervju basket, 2010). Dominansen til breddelogikken i basketgruppa kan forstås gjennom deres enighet og felles forståelse. Da styret har en posisjon som gir det mulighet til å ta avgjørende beslutninger, får de makt til å få gjennomslag for sine normer. ”De som får makt er de som har posisjoner”

(Intervju basket, 2010) Maktposisjonen til breddelogikken betinger i dag forholdet mellom topp og bredde. I diskusjonskapitlet vil jeg diskutere hvilke konsekvenser situasjonen med en dominerende breddelogikk gir for Kjelsås basket.

4.3 Kjelsås langrenn - kjennetegn

Langrennsgruppa i Kjelsås IL ble startet opp i 1913, samme år som Kjelsås IL ble stiftet. Kjelsås langrenn utgjør sammen med Kjelsås alpint gruppa; Kjelsås ski. Kjelsås ski er den nest største gruppa i Kjelsås IL med 703 medlemmer (Vedlegg 3). Av de to grenene i Kjelsås ski, er det Kjelsås langrenn som er den største, med totalt 503 medlemmer (Vedlegg 3). Langrennsgruppa er med sine 503 medlemmer, nest største aktivitet sett i forhold til antall medlemmer i Kjelsås IL.

Kjelsås langrenn har tre visjoner som ble nedtegnet i 1996, der jeg velger å trekke frem visjonen som knytter seg til aktivitet og forholdet mellom topp og bredde: ”Kjelsås skal være den ledende langrennsklubben i Norge både i senior elite og i bredde blant yngre løpere” (Vedlegg 4). Om Kjelsås langrenn er en ledende langrennsklubb i forhold til elite og bredde, kan måles gjennom resultater og idrettsregistreringer. Visjonen og langrennsgruppas oppnåelse av visjonens mål viser Kjelsås langrenns kjennetegn. Målene i visjonen og intervjupersonenes svar knyttet til langrennsgruppas aktivitet vil sammen gi et bilde av forholdet topp og bredde i Kjelsås langrenn.

Med Kjelsås langrenns visjon om å være ledende langrennsklubb i Norge når det gjelder senior elite, menes resultater av Kjelsås løpere i toppen av nasjonale langrennskonkurranser. Når det gjelder å hevde seg i toppen nasjonalt, kan Kjelsås langrenn vise til flere topp plasseringer for både damer og herrer de 25 siste årene (Resultater langrenn, 2011). Starten på denne tidsalderen finner vi på slutten av 1980-tallet, når løpere som Trude Dybendahl og Marit Wold begynte å hevde seg i nasjonale og internasjonale langrennskonkurranser (Resultater langrenn, 2011). Det var først og fremst dameløperne som utmerket seg ved å ta flere NM-, VM- og OL-medaljer (Resultater langrenn, 2011). Slutten på denne tidsalderen er ennå ikke tidfestet, da Kjelsås langrenn den dag i dag har løpere som hevder seg nasjonalt og internasjonalt (Resultater langrenn, 2011). Det er nå herreløperne som markerer seg nasjonalt med Arne Post og både nasjonalt og internasjonalt med Eirik Brandsdal. De gode resultatene av Kjelsås langrenn de siste 25 årene, hadde sitt høydepunkt fra slutten av 80-tallet og

til slutten av 90-tallet (Resultater langrenn, 2011). Kjelsås langrenn kunne på denne tiden kalles en ledende langrennsklubb på seniorsiden i Norge basert på sine resultater (Resultater langrenn, 2011). Gjennom første halvdel av 2000-tallet kan ikke Kjelsås langrenn vise til like gode resultater nasjonalt. Kjelsås langrenn kan ikke betegnes som ledende langrennsklubb i Norge i denne perioden (Resultater langrenn, 2011). Ser man 25 års perioden i et, kan man si at Kjelsås langrenn har vært og er en av de ledende langrennsklubbene i landet.

Kjelsås langrenn har også en visjon om å være den ledende langrennsklubben med størst bredde blant yngre løpere. Med dette menes å ha stor rekruttering av barne- og ungdomsløpere (Intervju langrenn, 2010). Tanken er at bredden med mange utøvere skal sikre gode prestasjoner nasjonalt i fremtiden. Prestasjoner som vil sikre langrennsgruppa å være ledende langrennsklubb på seniornivå nasjonalt. Ser vi på samme tidsalder som ovenfor, de 25 siste årene, så ser vi en medlemsmasse med store svingninger. Mot slutten av 1980-tallet kan vi lese i Beretningen (1988) at langrennsgruppa anses som stor, med over 400 medlemmer, der resultatene viser at langrennsgruppa har både topp og bredde på lik linje med de beste i landet på den tiden. Utover starten på 1990-tallet kan vi lese i Kavalkaden (1993) at medlemsmassen reduseres kraftig og situasjonen beskrives som kritisk. Samtidig kan Kjelsås langrenn vise til resultater som aldri før, både nasjonalt og internasjonalt (Kavalkaden, 1993).

I Kavalkaden (1993) pekes det på snøfattige vintre som en direkte årsak til reduksjonen i medlemsmassen. Medlemsmassen beskrives gjennom et intervju som lav ved inngangen til 2000-tallet (Intervju langrenn, 2010). Man kan i vedlegg 3 se at medlemsmassen har økt jevnt og trutt til dagens medlemsmasse på 503 medlemmer, der det utpeker seg en stor vekst i barne- og ungdomstrinnene (6-19 år). Dagens medlemsmasse blir beskrevet som den høyeste medlemsmasse i langrennsgruppa noensinne (Intervju langrenn, 2010). Med rekord høy medlemsmasse er Kjelsås nærmere sin ambisjoner og visjoner om å være en ledende klubb på barne- og ungdomssiden enn noen gang tidligere (Intervju langrenn, 2010).

Visjonen om å være den ledende klubben i medlemsmasse blant barn og unge er ambisiøs. Gjennom intervjuene hevdes det at fokuset på visjonen om topp resultater og god rekruttering har variert opp gjennom tiden: ”Det har nok vært før min tid, hvor det

kanskje var en endring fra tidligere, hvor det var veldig sterkt fokus på toppidrett en periode” (Intervju langrenn, 2010).

Informanten som her uttaler seg kom inn i Kjelsås langrenn helt på slutten av 1990-tallet, da gruppa hadde sitt laveste medlemstall de siste 25 årene (Intervju langrenn, 2010). I en periode der det verken var gode resultater nasjonalt i seniorklassene eller god rekrutteringen, var det nettopp rekrutteringen som det ble tatt tak i. Det kan virke som visjonen om og både satse på topp og rekruttering har vært vanskelig å kombinere side ved side. Det har gjennom de siste 25 årene aldri vært både god rekruttering og gode resultater annet enn i korte perioder. Disse korte periodene kan ses som overgangsfaser i en pendel mellom gode resultater og god rekruttering.

Historien viser at pendelen i Kjelsås langrenn har svingt mellom gode resultater og god rekruttering. Mot slutten av 1980-tallet hadde Kjelsås langrenn god rekruttering, samtidig som rekrutteringen begynte å gi resultater gjennom løpere som hevdet seg både nasjonalt og internasjonalt. Utover 1990-tallet forsvant mange av medlemmene, og rekrutteringen var dårligere enn på lenge. Mens rekrutteringen nådde et bunn nivå, fortsatte seniorløperne som hadde begynt å markert seg mot slutten av 1980-tallet å markere seg utover 1990-tallet. Om rekrutteringen utover 1990-tallet ble glemt grunnet et større fokus på topputøverne og deres resultater, eller om det skyldes de dårlige snøvintrene som beskrevet, er vanskelig å fastslå. Men som det fremgår av Kavalkaden (1993), ga færre utøvere og en nedgang i sponsorinntekter mindre ressurser for Kjelsås langrenn. Med mindre ressurser er det sannsynlig at det var en kamp om midler mellom bredde- og toppinteressene.

Med dårlig rekruttering på starten av 1990-tallet, fikk aldri Kjelsås langrenn løpere som tok over for de nasjonale og internasjonale heltene fra Kjelsås langrenn, som regjerte langrennsverdenen utover 90-tallet. Og i mangelen på resultater, snur pendelen mot et rekrutteringsfokus mot slutten av 90-tallet. Sett ut i fra dagens medlemsmasse har denne rekrutteringen vært vellykket, da langrennsgruppa er større enn noen gang. Spørsmålet blir om pendelen vil snu igjen, eller om Kjelsås langrenn klarer å opprettholde rekrutteringen samtidig som man hevder seg nasjonalt og internasjonalt.

Historien fra 1980- og 1990-tallet kan gjenta seg. Trekkene i langrennsgruppa som blir beskrevet fra 80-tallet, der medlemsmassen og rekrutteringen var god, gjenspeiler dagens situasjon med god rekruttering, samtidig som man ser at enkeltløpere presterer godt nasjonalt og internasjonalt (Kavalkaden 1993). Som det hevdes i et intervju, virker det som fokuseringen på toppsatsning er på vei tilbake:

Det har jo variert litt, nå har vi jo hatt mange år hvor vi har kanskje vært veldig fokusert på bredde, for å få opp rekrutteringen fra egen klubb, og må prøve det, og må jobbe mer med å ta vare på den gjengen som kommer opp. (Intervju langrenn, 2010)

Og arbeidet med et toppidrettstilbud til de som har blitt rekruttert inn i ungdomsårene, som et resultat av de store barnekullene, er som det påpekes i intervjuene, igangsatt. ”For at vi blir større og større, og det blir mer og mer behov for tydeligere sportslig spissing igjen, men vi er ikke kommet i mål med det, men det er noe vi jobber med” (Intervju langrenn, 2010).

Fokuset på rekruttering og økt medlemsmasse har de siste ti årene vært et særtrekk ved Kjelsås langrenn. Og fokuset på rekruttering og økt medlemsmasse ser man igjen i beskrivelsen av aktiviteten på barne- og ungdomstrinnene. På spørsmål om hva som kjennetegner Kjelsås langrenn, nevnes først og fremst treningene for de yngste (Intervju langrenn, 2010) Her skal treningen legges opp slik at alle kan delta, og ingen skal bli satt på sidelinja fordi de ikke er gode nok. I tillegg til at alle som deltar på treningene oppfordres til å delta på renn. I barneaktiviteten er man opptatt av lek og moro, der målet er å skape skiglede og utvikle sunne interesser og holdninger. Prinsipper som lek og moro påpekes i intervjuene som verdisyn for treningen blant barna i Kjelsås langrenn:

..få ungene til å gå på ski, og la de leke i snøene. Om de går en kilometer eller ti km, er ikke så nøye, så lenge de har det gøy. Og det tror jeg, ...det ser ut som det fungerer. Og det er nok litt av det, de yngste gruppene har som sånn verdisyn nå. (Intervju langrenn, 2010)

Det er først og fremst i barneaktiviteten Kjelsås langrenns breddefilosofi gjør seg synlig, der lek, moro og skiglede står i fokus for aktiviteten.

I tillegg til et godt tilbud for barn og unge, har Kjelsås langrenn også tilbud for ungdom og voksne/seniorer. Av langrennsgruppas hjemmeside kan vi se at de har treningsaktivitet for barn fra 6 år og oppover, og helt til seniorklassen, samt en egen turgruppe for medlemmer som ønsker å gå turrenn. Som en motsetning til barneaktiviteten er ungdom, junior og senioraktiviteten målrettet lagt opp for å bli nasjonale og internasjonale toppløpere (Intervju langrenn, 2010). Bredden i barneaktiviteten anses som en bærebjelke for ungdoms, junior og senior aktiviteten (Intervju langrenn, 2010). Og gjennom Kjelsås langrenns tilbud for ungdom og seniorer, gjør langrennsgruppas toppfilosofi seg synlig, der satsning, utvikling og prestasjon står i fokus.

4.3.1 Kjelsås Langrenns forståelse av begrepene topp og bredde

Kjelsås langrenn kan beskrives ved deres aktivitet og visjon. Det er gjennom visjonen og aktiviteten vi finner Kjelsås langrenns forståelse av begrepene topp og bredde. Som vist ovenfor, viser de to interessene topp og bredde seg i ulike deler av aktiviteten. I Kjelsås langrenn har man både mål om toppsatsning og breddesatsning. Breddesatsningen skal gjennom god rekruttering bære frem et grunnlag for en toppsatsning. Denne forståelsen er fastsatt i langrennsgruppa i Kjelsås. Bredden anses som det påpekes i et intervju som et hovedprinsipp: ”Sånn hovedprinsippet er at vi er opptatt av bredde, det er liksom bærebjelken i alt sammen, så på en måte ut i fra bredden kommer toppidretten” (Intervju langrenn, 2010).

Med begrepet bredde mener Kjelsås langrenn alle, og da i hovedsak alle de yngre utøverne. Det at alle skal være med er en leveregel i barneaktiviteten i Kjelsås langrenn, og enkelte oppfatter bredde som en verdi for barneaktiviteten (Intervju langrenn, 2010).

Med topp mener Kjelsås langrenn de eldre utøverne som eldre ungdom (15-16 år), juniorer (17-20 år) og seniorer som ønsker å satse på sin idrett for å bli nasjonal eller internasjonal toppløpere (Intervju langrenn, 2010). Gjennom Utviklingsstigen (2007) er man opptatt av å holde på så mange som mulig gjennom å gjøre den økte treningsbelastningen så lekbetont som mulig. Samtidig stilles det tydelige mål og krav til utøverne (Utviklingsstigen, 2007).

Kjelsås langrenn har kombinert bredde og topp i samme aktivitetsgruppe gjennom flere år. Bredden som skal skape en bærekraftig plattform for utviklingen av nye toppløpere, gjør seg spesielt synlig gjennom aktiviteten og i tillegg gjennom rammene lagt for aktiviteten. Gjennom Utviklingsstigen (2007) er det en progresjon og oppbygning mot å få seniorløpere som hevder seg i toppen nasjonalt. Selv med en tydelig utviklingsstige og oppfatning av begrepene bredde og topp som i Kjelsås langrenn, blir det debatter og uenigheter rundt treningsprinsipper og ressurser. Den tydelige satsning krever ressurser, og et av de sentrale spørsmålene blir hvem som skal betale for satsningen. I tillegg ligger det en spenning mellom barne- og ungdomsaktiviteten, om når det er legitimt å satse på topping og utvikling av toppløpere.

4.3.2 Spenning mellom topp og bredde i Kjelsås Langrenn

Kjelsås langrenn har ulike fokusområder, alt ettersom utøvernes alder. I barneaktiviteten er det et tydelig fokus på å få med alle gjennom lek og skiglede. Mens det i ungdomsaktiviteten er tydelig fokus på treningsprinsipper, mål og krav til utøverne. Fokuset endres når utøverne går fra betegnelsen barne- og ungdomsaktivitet (6-14 år) og over til hva Kjelsås langrenn definerer som eldre ungdomsaktivitet (15-16 år) (Utviklingsstigen, 2007). I denne overgangsfasen møter mange utøvere en ny hverdag i idretten med tydeligere mål og krav, noe som kan være en av årsakene til at mange slutter i langrennsgruppa. Samtidig skaper overgangsfasen spenninger mellom Kjelsås langrenn som gruppe med treneres, utøveres og foreldres forventninger og ambisjoner. De nye kravene og målene som skal innfris er det kanskje ikke alltid like stor enighet rundt. I tillegg gir de to ulike fokusområdene barn og ungdom, to ulike grupperinger i en og samme aktivitetsgruppe.

I barne- og ungdomsaktiviteten er som oftest foreldrene sterkt involvert, som trener, lagleder eller som en forelder som bidrar i forhold til transport og dugnader. Innvolvingen av foreldrene bidrar til at foreldrene blir en aktør som har sine oppfatninger av rett og galt i mellom forholdet topp og bredde i Kjelsås langrenn. De ulike grupperingene av oppfatninger av rett og galt, preger langrennsgruppas forhold til topp og bredde. Mellom disse grupperingene oppstår det spenninger knyttet til økonomi, samt utøveres, treneres og foreldres ambisjoner. På spørsmål om det kan bli spenninger mellom bredde og topp forståelsene, påpekes det i et intervju at det alltid er en delvis form for konflikt.

Det er alltid en konflikt, en delvis konflikt mellom bredde og topp, fordi det er økonomi i det. Det er jo sånn i de aller fleste idrettslag at bredden i barnegruppene bidrar til økonomien og driver deler av toppen. (Intervju langrenn, 2010)

Økonomien som bidrar til å drive deler av toppen er ofte en av grunnene til spenningen mellom topp og bredde. Junior- og seniorgruppene er de budsjettmessig tyngste utgiftspostene, noe som skyldes mer reisevirksomhet og høyere trenerlønninger (Intervju langrenn, 2010). De yngre gruppene får mindre igjen av pengene som de legger inn i Kjelsås langrenn, da de økonomiske midlene flyttes oppover i systemet, til juniorene og seniorene (Intervju langrenn, 2010). Ned jevne mellomrom kommer fordelingen av økonomien mellom gruppene opp til diskusjon (Intervju langrenn, 2010). Kjelsås Langrenn forsvarer i disse situasjoner driften med ressursflyt til toppen som nødvendig for å kunne drive en klubb med toppsatsning (Intervju langrenn, 2010). Og grunnet nødvendigheten av ressursflyt til toppen, er det gjerne juniorene og seniorene som det gjennom intervjuene hevdes at får størst plass og gjennomslag i forhold til de andre gruppene (Intervju langrenn, 2010). Så lenge toppløperne er avhengig av den økonomiske tilstrømningen fra yngres aktivitet for å kunne opprettholde sitt eget tilbud, og så lenge toppløperne har et stort gjennomslag i langrennsgruppa, vil det trolig ikke skje noen endringer mot større ressursallokering mot de yngste gruppene de nærmeste årene.

Selv om ressursflyten mot toppen fra tid til annen blir et tema for foreldre i barne- og ungdomsgruppene, finnes det også grupperinger blant barne- og ungdomsgruppene som støtter dagens ressursflyt ordning. I et intervju hevdes det at mange er vant til ressursflyt ordninger fra andre grupper og idrettslag, noe som gjør at ordningen aksepteres av de fleste (Intervju langrenn, 2010). Noe av årsaken til at det som det fremgår av intervjuene er en flertallsaksept for dagens ressursflytordning mot toppen, er endringen av langrennsgruppens fokus mot rekruttering, der midler ble flyttet fra toppbudsjettet til breddebudsjettet:

Ja, men vi har gjennom de årene, en del år så har vi faktisk flyttet en del penger fra topp til bredde, for å synliggjøre og være veldig tydelig på at vi ønsker en bredde og for å få den bredden. (Intervju langrenn, 2010)

Flyttingen av midler fra topp til bredde, kan se ut til å ha bidratt til mindre spenninger mellom topp- og breddeinteressene. Det virker som det i dagens Kjelsås langrenn ikke

er store diskusjoner rundt ressursflyten mellom grupper. Det kan virke som det i langrennsgruppa er en innarbeidet kultur for at midler skal flyttes på tvers av grupper og mot toppen.

Men det er ikke bare rundt økonomi det stilles spørsmålstegn fra foreldre og utøvere. I både barne- og ungdomsaktiviteten stilles det spørsmål om treningen er rett for utøvernes beste.

Senest i går fikk jeg spørsmål fra foreldre om vi ikke skulle ha spesifikke teknikk treninger, så barna lærte seg bedre å stå på ski. Men der er vi ganske, vi kjører helt basic foreløpig, lek i snøen og de skal lære seg balanse, balanse, balanse, før vi nevner ord som teknikk. (Intervju langrenn, 2010)

Man ser her at Kjelsås langrenn forsvare sin drift med treningsprinsippene som er utarbeidet i Utviklingsstigen, der det står helt klare målsetninger og retningslinjer for aktiviteten på hvert aldersnivå (Utviklingsstigen, 2007). Og gjennom intervjuene hevdes det at svarene som gis på bakgrunn av Utviklingsstigen er tilfredsstillende og aksepterte av foreldre og utøvere (Intervju langrenn, 2010).

I barne- og ungdomsaktiviteten stilles det også spørsmål om satsning, og hvilken gruppe utøveren skal delta i. Som det blir nevnt i et intervju:

Det dukker alltid opp en del sånne konfliktspørsmål i forhold til treninger og satsninger og hvilken gruppe en utøver kanskje skal være i, om han skal gå opp en gruppe, for det vedkommende er veldig flink i forhold til de andre osv. på det stadiet man er. (Intervju langrenn, 2010)

Disse konfliktene setter en utøvers og foreldres ambisjoner og forståelse av Kjelsås langrenns målsetninger opp mot Kjelsås langrenns forståelse av sine målsetninger og treningsprinsipper i Utviklingsstigen. Og Kjelsås langrenn er tydelige på at de ikke ønsker overflyttinger mellom aldersgrupper. Som det blir hevdet i et intervju:

Vært ganske faste på det at vi ikke ønsker sånn overflyttinger fra aldersgrupper, selv om det er noen, en eller to personer/utøvere som er veldig flinke, sikkert hadde hatt utbytte av å trene med noen som er eldre enn seg, så har vi vært veldig strenge på det, at vi ønsket å holde aldersgruppene samlet, for vi mener det er viktig å bygge miljø i en aldersgruppe, og at de beste vil alltid kunne videreutvikle seg. Så det har vi vært ganske opptatt av hele tiden. (Intervju langrenn, 2010)

Men selv om man er klare og tydelige på hva man mener om overflyttinger i Kjelsås langrenn, så dukker konfliktene rundt overflytting og satsning allikevel opp.

Det kan virke som problemstillingen knyttet til overflytting og satsning ikke har vært et stort problem i Kjelsås langrenn på noen år. Dette kan skyldes at langrennsgruppa har hatt et lavere medlemsantall som ikke har skapt de store spenningene og spørsmålene fra utøvere og foreldre om satsning. Men som det fremgår av intervjuene med langrennsgruppa, dukker det opp flere og flere spørsmål knyttet til satsning (Intervju langrenn, 2010). Kjelsås langrenn har derfor satt i gang arbeidet med å få nedsatt et sportslig utvalg som skal fungere som et operativt rådgivende organ i spørsmålssammenhenger om treningsprinsipper og satsning (Intervju langrenn, 2010). Organet består av personer med høy kompetanse på området fra Olympiatoppen og tidligere elite utøvere i langrenn (Intervju langrenn, 2010). Med flere unge utøvere som ønsker å satse, kan det oppstå flere dilemmaer mellom topp og bredde. Spørsmålet blir om det sportslige utvalget vil klare å balansere disse dilemmaene, uten at det går på bekostning av verken rekrutteringen eller satsningen.

Tanken bak opprettelsen av det sportslige utvalget er fra Kjelsås langrenn sin side å kunne frigi langrennsstyret for disse sakene. Tanken er at med et operativt sportslig utvalg vil saker knyttet til trening, overflytting, satsning og spissing kunne behandles i forhold til retningslinjer og treningsprinsipper i Utviklingsstigen uten at langrennsstyret trenger å bli berørt. Styret har dermed gitt det sportslige utvalget mandat til å behandle slike saker for at styret skal ha fokus på andre oppgaver. En annen oppgave for styret ligger knyttet til å nå visjonen om både å være en ledende langrennsklubb resultatmessig på seniorsiden og en ledende langrennsklubb på rekruttering av barn og unge og breddearbeid. Spørsmålet blir om Kjelsås langrenn har en god nok organisasjon til å ta vare på og balansere interessene i mellom topp og bredde i Kjelsås langrenn?

Gjennom intervjuene blir det hevdet at det er rom for alle som ønsker å være medlem av langrennsgruppa, og det stilles ingen krav til å delta på konkurranser før man kommer i junioralder, 16-17 år (Intervju langrenn, 2010). Men selv om det er plass til alle som ønsker å være medlem, viser medlemstallene at over halvparten av langrennsgruppas medlemmer i 6-12 års alder forsvinner i løpet av overgangen til 13-19 års alderen (Vedlegg 3). Noe av forklaringen til frafallet i medlemsmassen ligger i langrenns

egenart. Langrenn er en individuell idrett som stiller krav til selvstendighet. I Kjelsås langrenns Utviklingsstige (2007) ser man at treningene i ungdomsårene er mer individuelt og selvstendig preget. Det sosiale og miljøskapende fellesskapet man opplever i barneaktiviteten endres til en mer selvstendig og individuell treningsform. En annen forklaring på frafallet ligger i de økte prestasjonsmålsetningene. I Utviklingsstigen er det et helt klart mål at utøverne skal konkurrere, og ved 15-16 års alderen står det: ”Alle bør være i stand til å delta i Hovedlandsrennet. Alle utøverne oppfordres av klubben til å delta” (Utviklingsstigen, 2007:8). Dermed egner ikke langrennsaktiviteten eller tilbudet til Kjelsås langrenn seg for utøvere som ikke ønsker å konkurrere.

Det ligger som vist en konflikt og stadig spenning mellom topp og bredde i Kjelsås langrenn. Spenningene er i hovedsak knyttet til økonomi og satsningen i aktiviteten. utfordringen for Kjelsås langrenn er å balansere de ulike interessene som ligger i dagens langrennsgruppe. Med en økende medlemsmasse får man flere deltakere i de ulike interessegruppene. Og spørsmålet er om Kjelsås langrenn ønsker å bli en større langrennsklubb, eller om man skal opprettholde et tilbud tilsvarende dagens medlemsstørrelse. Ønsker man å bli en større langrennsklubb stiller dette krav til et mer differensiert tilbud til medlemsmassen. Mens en opprettholdelse av dagens tilbud kan gjennomføres etter samme tilbudsmodell man har i langrennsgruppa i dag. Det som er sikkert er at det vil være spenninger og ulike meninger knyttet til topp og bredde i langrennsgruppa, uansett hvilken organisatorisk aktivitetsmodell man velger. Mye av dette skyldes foreldrenes ambisjoner på vegne av sine barn. Som det påpekes i et intervju: ”Så er det alltid noen foreldre som har høye ambisjoner på sine barns vegne, eller som har et ønske om å spisse, mens andre synes det skal være et aktivitetstilbud, og der ligger det alltid en spenning” (Intervju langrenn, 2010).

4.3.3 Langrenn i et nasjonalt og internasjonalt bilde

Man ser en tydeligere spenning mellom topp- og breddeinteressene i langrennsgruppa enn man gjør i basketgruppa. Dette kan forklares ved at langrennsgruppa har en større medlemsmasse som stiller større forventninger til et tilpasset aktivitetstilbud. En annen forklaring er langrennsgruppas tradisjon for å kombinere topp og bredde. En tredje forklaring finner vi i Kjelsås langrenns omgivelser, der ulike aktører presenterer institusjonelle krav eller forventninger til aktivitetsgruppa.

I intervjuene med langrennsgruppa blir NSF, Oslo Skikrets (OSK), Oslo kommune, bydel Nordre Aker og Skiforeningen nevnt som aktører i gruppas omgivelser (Intervju langrenn, 2010). Av disse aktørene anser informantene i Kjelsås langrenn først og fremst Friluftsetaten i Oslo kommune og OSK som de viktigste aktørene i deres omgivelser (Intervju langrenn, 2010). Friluftsetaten er en viktig samarbeidspartner da langrennsgruppa ikke har egen løypemaskin, og på denne måten blir avhengige av Friluftsetaten for å få oppkjørte løyper i skianlegget på Grefsen og i markaløypene med tilknytning til Grefsen og Kjelsås (Intervju langrenn, 2010). OSK er en viktig samarbeidspartner i forhold til anleggsutvikling og samlokalisering av felles interesser for skiklubber i Oslo (Intervju langrenn, 2010).

OSK er NSF's lokalledd, og kommuniserer NSF's målsetninger og strategier ut til langrennsklubber i Oslo gjennom kurstilbud, arrangementer og klubbinformasjon. Ved å sette søkelyset på NSF's målsetninger og strategier, deres forståelse av topp og bredde, og hvordan NSF har endret seg de siste 20 årene, finner vi noen paralleller til Kjelsås langrenn. Disse parallellene er med på å forklare hvorfor Kjelsås langrenn kan kjennetegnes ved måten de gjør.

NSF er Norges nest største særforbund med 168 778 medlemmer, der langrenn med sine 132 888 medlemmer utgjør 79 % av NSF som organisasjon (Årsrapport NIF, 2009). NSF består av grenene: Alpint, freestyle, hopp, kombinert, langrenn og telemark. NSF visjon lyder: "Mange, gode og glade skiløpere" (Strategiplan NSF, 2008:9). NSF er å regne som både et toppidretts- og breddeidrettsforbund, der man finner både en kommersiell virksomhet, som er definert som toppidrett og en breddeidrettsdefinisjon (Strategiplan NSF, 2008). I den kommersielle virksomheten har man sponsede og betalte heltidsutøvere som er toppidrettsutøvere. I tillegg har NSF stor aktivitet blant barn og ungdom, som gjør NSF til et av de større særforbundene når det gjelder breddeidrett. Et annet punkt som klassifiserer NSF som både et bredde- og toppidrettsforbund er deres hovedmålsetninger i Strategiplanen (2008). Her favnes både breddeaktivitet gjennom målet om å skape gode oppvekstvilkår, fine naturopplevelser og god folkehelse. Og toppidrettsaktiviteten gjennom målet om å være verdens beste skinasjon.

NSF betegner toppidrett felles for sine ulike grener til å omfatte senior- og juniorutøvere, som utøver sin idrett både nasjonalt og internasjonalt og som omfatter både funksjonshemmede og funksjonsfriske. Aldersspennet for hva som betegnes som junior- og seniorutøvere varierer fra gren til gren (Strategiplan NSF, 2008). For NSF betyr toppidrett: ”Den virksomheten som utføres av forbundet for utøverne på landslagene. Det sportslige arbeid som utføres utenfor forbundet for utøvere som ikke er på landslag, men som trener og konkurrer på et høyt nivå som kan kvalifisere seg for internasjonale representasjonsoppgaver” (Strategiplan NSF, 2008:14). Ser vi nærmere på målsetningene for langrenn, oppnådde de en av sine målsetninger ved å være beste langrennsnasjon under verdensmesterskapet i Holmenkollen 2011 (Ski VM, 2011). Videre skal langrenn i planperioden, i) ”være den nasjonen som tar flest medaljer i internasjonale mesterskap, og ii) beste nasjon i nasjonscupen i World Cup, herunder også til enhver tid kjempe om sammenlagtseier individuelt” (Strategiplan NSF, 2008:15). NSF kan ut i fra deres målsetninger sies å ha tydelige målsetninger om å være best.

NSF betegner breddeidrett som et viktig samfunnsansvar. Men NSF innretter i første rekke sine mål og strategier innen breddeidretten mot de som driver organisert skiidrett blant barn, ungdom og voksne. NSF arbeider for økt rekruttering, der tiltak rettes både mot å få nye utøvere og bidrag til utvikling av utøvere til toppidrettnivå. NSF er bevisste at breddeidretten omfavner mange grupper og rekrutteringsnivå, og har tatt en følge av dette. I strategiplanen vises det til en egen rekrutteringsmodell, som skal avklare og sikre gode diskusjoner om rekruttering. Samtidig skiller NSF mellom sine grener, da det er ulike nivåer på utøverne mellom og i grenene i samme aldersklasser (Strategiplan NSF, 2008). Eksempelvis kan en utøver på 17 år være på landslaget i hopp, mens en langrennsløper i denne alderen mest sannsynlig vil være å definere som en juniorløper. Alt avhenger av nivået på utøveren og nivået i idretten man eventuelt skal representere på landslaget i internasjonale konkurranser.

NSF har også på breddeidrettsiden tydelige målsetninger for aktiviteten, i) ”breddeidretten skal baseres på en kultur som preges av skiglede, variert aktivitet, sosialt samvær, samarbeid og gode opplevelser, ii) barne- og ungdomstilbudet i den organiserte skiidretten skal først og fremst bidra til stor bredde, iii) skal øke

registreringen av skiaktivitet på alle nivåer, og iv) skal øke antall medlemmer fra 160.000 i 2008 til 200.000 i 2012 (Strategiplan NSF, 2008:11).

NSF er et særforbund som har klare og definerte målsetninger både for bredde- og toppidretten. Utad er NSF derfor synlig som både et toppidrettsforbund, men også som et breddeidrettsforbund. Ved målsetninger om både topp og bredde, gir NSF et signal til sine langrennsklubber at det er en målsetning om å ha et tilbud både for topp- og breddeinteresser.

Dagens satsning i NSF både på topp- og breddeidrett henger sammen med utviklingen og endringen av langrennsporten de siste 20-30 årene. Endringene man har sett er først og fremst en kommersialisering og økt profesjonalisering av langrennsporten. I langrenn har det skjedd en eller flere endringer innen utstyr, stilarter, konkurranseformer, løyper, arenaer, medieinteressen, samtidig som også løperne fysisk har endret seg i forhold til de nevnte elementene (Gotaas, 2011; Goksøy, 2010). Alle disse elementene har vært med på å utvikle langrennsporten. Da langrenn, som annen idrett på toppnivå, i all hovedsak handler om å vinne, er utvikling, endring og tilpasning nøkkelord for å kunne være de få sekundene eller centimeterne foran konkurrentene.

I endringen av langrennsporten de siste 20-30 årene har Norge og NSF vært en sentral aktør. Ofte har Norge vært skeptiske til nyutvikling og endring av konkurranseformer (Gotaas, 2011). Men selv om man i Norge har vært skeptiske, har Norge vært et av landene som har satset mye ressurser på utviklingen når endringen er et faktum. Går vi tilbake til slutten av 1980-tallet, presterte Norge toppresultater blant langrennsdamene, mens man manglet toppresultatene på herresiden (Gotaas, 2011). Det ble derfor satset ekstra ressurser fra NSF sin side for å oppnå resultater også blant herrene. Samtidig valgte flere av våre profilerte skihelter fra 90-tallet å satse som skiløpere på heltid. I Gotaas (2011) kan man lese om Vegard Ulvang som tok valget om å bli skiløper på heltid, fremfor å kombinere skiløpertilværelsen med studier. Å satse som skiløper ble først og fremst mulig med de økte kommersielle interessene i langrennsporten, samt NSF's satsning mot OL på Lillehammer i 1994 (Gotaas, 2011). På denne måten var utøverne finansielt sikret.

Satsningen mot OL på hjemmebane i 1994, ga oppstarten av Olympiatoppen, som ble etablert i 1989 (Gotaas, 2011). Olympiatoppen fikk overordnet ansvar for toppidretten i Norge, der de tok sikte på å utvikle en modell der norske utøvere skulle gå fra og være sportsamatører til og blir idrettsutøvere i verdenstoppen (Gotaas, 2011). Utviklingen vi her ser knytter seg først og fremst til langrenn. Langrenn har vært og er en av Norges flaggskip innen toppidrett, selv om langrenn er en liten idrett på verdensbasis (Gotaas, 2011). Denne omdanningen av toppidretten kan vi også lese om i Goksøy (2010), der man viser til et nytt begrep i norsk idrett, nemlig profesjonell toppidrett. Den profesjonelle idretten ble tillatt gjennom et vedtak i Norges idrettsforbund i 1990 (Goksøy, 2010). Vedtaket ga aksept for at man kunne fremdyrke enere og profesjonelle idrettsutøvere, som drev idrett på heltid. Som en følge av utøvere som var heltidsutøvere, ble også støtteapparatene til utøverne profesjonalisert (Gotaas, 2011). Langrenn ble ikke bare et yrke for utøverne, men også for smørere, trenere og andre støtteapparatsfunksjoner. I tillegg til utstyrrevolusjonen og de økte ressursene i støtteapparatet, utviklet langrennsporten også et nært forhold til mediene. Langrenn har vært og er en høyt prioritert idrett i NRKs sportssatsning både i TV og radio.

Med den store sendeflaten i norsk fjernsyn, har langrennsporten blitt hva Helland (2003) beskriver som sportifisert, mediefisert og kommersialisert. Sportifisert gjennom deres utvikling av langrennskonkurransene og utstyr. Mediefisert gjennom at langrenn og medier har blitt en forutsetning for hverandre. Kommersialisert gjennom å være en arena som danner grunnlag for kommersielle markeder (Helland, 2003).

Internasjonalt er langrenn å regne som en lilleputt som internasjonal fjernsynsidrett (Gotaas, 2011). Likevel er langrenn blitt en arena for sponsorer, der de sitter med stoppeklokker og regner ut eksponeringstid på deres reklame i TV-ruta (Gotaas, 2011). I tillegg har det norsk landslaget store sponsorer inne, som eksempelvis Aker eller SAS (Skiforbundet).

Men selv om langrenn har blitt en kommersialisert idrett, har det krevd store ressurser. Satsningen NSF igangsatte tidlig på 1990-tallet resulterte i at NSSF var teknisk konkurs i 1995, da de hadde en gjeld på 44 millioner (Gotaas, 2011). I dag er situasjonen annerledes. NSF har en god egenkapital (Skiforbundet).

Utviklingen vi ser innen langrennsfeltet, vist gjennom NSF, har sine paralleller til Kjelsås langrenn. Endringen til flere kommersielle interesser, økt prestasjonspress og resultatfokus i NSF på slutten av 1980-tallet og starten av 1990-tallet er gjenkjennbart i Kjelsås langrenns situasjon i samme tidsperiode. Kjelsås langrenn satset stort på å utvikle toppløpere på slutten av 80-tallet og starten av 90-tallet (Kavalkade, 1993). På lik måte som NSF slet med økonomien på bakgrunn av satsningen på toppidretten, slet også Kjelsås langrenn med økonomien. I Kavalkaden (1993) kan vi lese om en presset økonomi grunnet et synkende medlemstall og lavere interesse hos sponsorene, noe som ga utfordringer for tilbudet til toppløperne og satsningen mot det nært forestående OL på Lillehammer.

Kjelsås langrenn har de siste 20-30 årene vært en sentral aktør med løpere på landslag og satsning på toppløpere. I Gotaas (2011) betegnes Kjelsås langrenn, som et av de beste klubbmiljøene i gjennom flere tiår. Klubbmiljøet har bidratt til langrennsporten i landet gjennom Kjelsås treneren og ildsjelen Eirik Olsen, som la ned mye arbeid og krefter for skisporten (Gotaas, 2011).

4.3.4 Logikker i Kjelsås langrenn

Ved Kjelsås langrenns kjennetegn, forståelse av topp og bredde, og spenning mellom topp- og breddeinteresser, kan det ses flere ulike normer. Normene kan knyttes til langrennsgruppas beslutninger innen ressursfordeling, rekruttering og aktivitetstilbud. Medlemmene i langrennsgruppa identifiserer seg med ulike normer, normer som kan klassifiseres som enten topp- eller breddenormer. Topp- eller breddeinteressene har ofte motsette normer for hva de anser som rett praksis i langrennsgruppa, samt motsette mål med aktiviteten.

Toppinteressens normer i ressursfordelings, rekrutterings og aktivitetstilbuds beslutninger kan knyttes til tre normer, i) aktivitetstilbudet skal være satsningsrettet mot å skape fremtidige toppløpere i langrenn, ii) rekrutteringen skjer med den hensikt at den skal sikre en god bærebjelke for satsningen på toppløpere, iii) det skal satses størst ressurs på de eldre gruppene som satser, der barneaktiviteten blir en viktig bidragsyter for satsningen i ungdomsalderen.

Breddeinteressens normer for beslutninger i ressursfordeling, rekruttering og aktivitetstilbud, kan knyttes til tre normer, i) langrenn skal være et aktivitetstilbud for alle barn og unge, der skilek og glede skal være prioritert hovedfokus, ii) rekrutteringen foregår med det mål at barn og unge skal få sunne interesser og holdninger til trening og fysisk aktivitet gjennom langrenn, iii) ressurser skal følge medlemmene som betaler, der medlemsinntektene skal benyttes i gruppa medlemmet representerer.

De to interessene topp og bredde, og deres motsettende normer kan ses som to ulike kollektive identiteter som er blitt institusjonalisert i langrennsgruppa. Forklaringen på hvordan de to interessene er blitt institusjonalisert i langrennsgruppa finner vi i gruppas tradisjon og historie, der langrennsgruppa viser seg å være både en topp- og breddeklubb. Tradisjonen og historien for begge interesser viser seg i langrennsgruppas visjon, samt i Beretningen (1988) og i Kavalkaden (1993), hvor man kan lese om både topp og bredde engasjement i langrennsgruppa. De to interessene er også godt synlig i langrennsgruppa i dag, og som en av langrennsgruppas medlemmer uttaler det: ”Du skal både favne bredt, og du skal favne veldig mange årsklasser og du skal favne helt opp til eliten” (Intervju langrenn, 2010).

Vi ser at det fortsatt i gruppa er en forståelse for at begge interesser skal være tilstede i gruppa. På denne måten blir driften av langrennsgruppa å anse som tradisjonell, noe også et av gruppas medlemmer hevder: ”Ja, det går tradisjonelt helt klart. De samme tingene gjøres år for år på samme måte med veldig små endringer” (Intervju langrenn, 2010).

For å finne hva man legger i en tradisjonell drift, kan et perspektiv på gruppas aktivitet og økonomi gi oss svarene på dette. Som vist har langrennsgruppa i dag et fokus på rekruttering av barn og unge, der breddelogikkens normer for aktiviteten ligger i bunn. Det skal rekrutteres inn mange barn og aktiviteten skal preges av skilek og glede, noe som er forankret i langrennsgruppas Utviklingsstige (2007). Samtidig følger også langrennsgruppa topplogikkens normer, når det gjelder økonomisk ressursflyt oppover i systemet til toppaktiviteten i ungdoms og seniorvirksomheten. Og man ser også topplogikkens normer i driften av ungdomsaktiviteten, der det er tydeligere mål og krav til utøverne gjennom Utviklingsstigen (2007).

Ved et både et rekrutteringsfokus og fokus på toppløpere er det en balanse mellom logikkene i Kjelsås langrenn. Og de ulike logikkene kan ses som regjerende i ulike deler av aktiviteten. Men selv ved balansen, utpeker det seg en dominerende logikk i langrennsgruppa. Den dominerende logikken, topplogikken, utpeker seg ved at topplogikkens normer anses som rett praksis i aktivitets, ressurs og rekrutterings beslutninger. Når det gjelder rekrutteringen, så ser man at topplogikken har endret sitt fokus på den yngste gruppa, som et av medlemmene uttaler det:

For en periode før jeg kom inn i idrettslaget, så hadde vi jo en veldig sterk senior satsning, en veldig sånn spissa toppsatsning, og brukte ikke da så mye krefter på rekruttering av bredde, det kom liksom av seg selv. Også når jeg kom inn i idrettslaget, så var det allerede satt i gang en offensiv for å få øke rekrutteringen, men hele tiden så har det vært på en måte drevet fra styrets sin side, som da har trukket inn ressurspersoner for å på en måte engasjere det. (Intervju langrenn, 2010)

Som informanten her uttaler har man også tidligere hatt god rekruttering, rekruttering som kom av seg selv. Men når rekrutteringen forsvant, ble det satt i gang tiltak, blant annet ved å flytte både økonomiske ressurser og trenere til barneaktiviteten (Intervju langrenn, 2010) Man ser at det er en balanse mellom bredde- og topplogikken når det gjelder rekruttering. Selv om de to logikkene, som tidligere vist, har forskjellige målsetninger med rekrutteringen, så virker de to logikkene å innfinne seg med hverandre, der de virker å se seg avhengig av hverandre. Topplogikken innfinner seg med avhengigheten av et breddelogikkperspektiv på aktiviteten i barnealder, for å få flest mulig med, og de er avhengige av å få med flest mulig av økonomiske og satsningsmessige årsaker. Breddelogikken er avhengige av topplogikkens satsning på rekruttering og barn, for å få igjennom sine ønsker, krav og forventninger. Samtidig ligger det mer i bunn av hvorfor breddelogikken tillatter en dominans av topplogikken i ungdoms- og senioraktiviteten.

Som siste viste sitat sier, har langrennsgruppa tidligere hatt en mer spissa toppsatsning. Dette fremgår også av Beretningen (1988) og Kavalkaden (1993), som viser en satsning på toppidretten. I perioden med toppsatsningen ble det en kultur for dagens tradisjonelle drift, der bredden betalte for toppen, og der utvikling av toppløpere var ledende målsetningen med aktiviteten. Som

Hvorfor breddelogikken tillater dominansen av topplogikken i ungdomsalder og senioraktiviteten, så også i de økonomiske prioriteringene ligger i langrennsgruppas tradisjon og spissa toppsatsning. Som en i arbeidsutvalget uttaler det: ”Og langrennen nå siden, ja helt siden Trude og Marit Wold og den gjengen ble gode, så har vi på en måte vært i toppen i langrenn” (Intervju AU, 2010). Siden slutten av 1980-tallet og starten av 1990-tallet fikk Kjelsås langrenn, som vist tidligere og i sitatet, løpere som hevdet seg i toppen nasjonalt og internasjonalt. I tillegg ser man i denne perioden av toppidretten i Norge både kommersialiseres og profesjonaliseres i stor grad. Målet med det fokuset på toppidretten er å bli en ledende nasjon og hevde oss i toppen i de Olympiske lekene på hjemmebane i 1994, og NSF satser store ressurser på toppidrettsmålene i denne perioden (Gotaas, 2011).

Kjelsås langrenn som hadde nasjonale og internasjonale toppløpere i denne perioden ble påvirket av utviklingen, og dette kan ses som en avgjørende faktor for at man fikk den tydelige spissing og kulturen for toppidrett i langrennsgruppa på 1990-tallet. Som et av medlemmene uttaler det, er fortsatt kulturen og tradisjonen fra 1990-tallet tilstede: ”Men det er klart at sånn som han som stakk hodet inn døra her nå, han har vært i klubben i 30 år, og har gått aktivt selv før det igjen, så det er klart at noen er sentrale” (Intervju langrenn, 2010). De menneskelige ressursene som er igjen i klubben fra denne perioden reproducerer kulturen om topp til dagens langrennsgruppe. De er ildsjeler som har vært med lenge i gruppa (Intervju langrenn, 2010). Den tradisjonelle kulturen i Kjelsås langrenn er med på å betinge forholdet mellom de to logikkene. Kulturen og den tradisjonelle måten å drive aktiviteten og forflytte ressursene på, fungerer som argumenter mot breddelogikkens interesser om et annet fokus (Intervju langrenn, 2010). Toppidrettskulturen blir et gyldig argument for hvorfor langrennsgruppa skal prioritere ressurser og aktiviteten som de gjør. Som et medlem uttaler det:

Det er vel klart at jeg syns vel sånn sett at junior og senior har en større plass og får mer gjennomslag i forhold til de andre gruppene. Og det har jo vært et sånt diskusjonstema gjentatte ganger, som kommer stort sett med jevne mellomrom, med ulik tyngde. Vi prøver og da å på en måte å informere om at sånn er det på en måte, vi klarer ikke å drive en klubb med noen topper hvis vi ikke gjør en sånn omfordeling av pengene. Men...det kunne vært drevet annerledes. (Intervju langrenn, 2010)

Tradisjonen som tilsier at man skal satse på topp, gir topplogikken et argument for hvorfor ressursfordelingen er og blir som den er. Men som medlemmet trekker litt på, så kunne det vært drevet annerledes. Noe av forklaringen på hvorfor det ikke er annerledes, handler om medlemmene som engasjerer seg, de som er ambisiøse. Som et medlem uttaler: ”Og ofte så er det jo de som har ambisjoner som engasjerer seg. I mange tilfeller er det, det” (Intervju langrenn, 2010). De ambisiøse som engasjerer seg har ambisjoner for sine barn eller for langrennsgruppa utøvere. Gjennom sitt engasjement får de en posisjon i langrennsgruppa hvor de kan være med å påvirke ressurs, rekrutterings og aktivitets beslutninger.

Som i basketgruppa, handler makt perspektivet mellom logikkene i langrennsgruppa mye om en sentral posisjon. Med en sentrale posisjonen kan topplogikken som er dominerende i langrennsgruppa gjøre beslutninger som anses som rett praksis innen for sin logikk. Den sentrale posisjonen topplogikken har er med på å betinge forholdet mellom topp- og breddelogikkene i Kjelsås langrenn når det gjelder sentrale beslutninger. Samtidig ser man at det tradisjonelle elementet om toppidrettsatsning brukes som et argument for hvorfor langrennsgruppa handler som de gjør. I tillegg til at langrennsgruppa er preget av en sterk kultur om satsning på toppløpere gjennom sin tradisjon. Men selv med topplogikken som rådende, er det en balanse mellom de to logikkene, der de ser seg gjensidig avhengig av hverandre i barneaktiviteten. Men endringene som skjer i denne balansen i ungdoms- og senioraktiviteten gir noen konsekvenser som jeg vil komme tilbake til i siste kapittel.

4.4 Kjelsås Fotball - Kjennetegn

Fotballgruppa ble stiftet i 1913, og er i dag den største aktivitetsgruppa i Kjelsås IL med 905 medlemmer (Fakta Kjelsås fotball, 2011). Medlemsveksten de siste årene har som det fremgår av et intervju vært stor:

Tilsiget ut av medlemmer til fotball klubben har vært så ekstrem som den har vært de siste årene. Bare for 5 år siden, så var vi vel en, med smått og stort 600 og nå er det over 900. Så det har økt med 50% bare på et par år. (Intervju fotball, 2010)

Kjelsås fotball har en lang historie, og klubben jubilerer snart med 100 år. Herrelaget i fotball har variert fra serienivå II til V, de siste 60 årene. De siste 30 årene har Kjelsås

fotballs a-lag vært en aktør å regne med på serienivå II eller III i norsk fotball. I en tre års periode på slutten av 1990-tallet var Kjelsås fotballs a-lag på serienivå II i norsk fotball, der de var nærme et opprykk til serienivå I. Forsøket på opprykk kuliminerte i et nedrykk til serienivå III i 2001, hvor de har vært siden (Fakta Kjelsås fotball, 2011).

Kjelsås fotball mislyktes i en tre års periode på 1990-tallet med opprykket til gjeveste divisjon. Gjennom intervjuene påpekes det at satsningen krevde mer ressurser enn klubben klarte å anskaffe, noe som ga en presset økonomi over flere år i Kjelsås fotball (Intervju fotball, 2010). Ser man tilbake på fotballgruppa i 5 års kavalkaden (1993), ser man at det var en usikker økonomi også tilbake på den tiden. Intervjuene gir ingen svar på om økonomien eller manglende resultater var årsaken til endringen av klubbdriften på 2000-tallet (Kjelsås fotball, 2010). Men det er nærliggende å tro at mange år med satsning uten resultater og negative tall økonomisk har vært en av kanskje flere utløsende faktorer til endringen av klubbdriften som ble satt i gang på 2000-tallet. Klubbdriften gjennom 2000-tallet har hatt et tydeligere fokus på rekruttering til barne- og ungdomsfotballen (Intervju fotball, 2010), og som et resultat av endringen av klubbfokus ble fotballgruppas to tidligere styrer, senior og yngres, slått sammen til en felles enhet i 2008 (Sportsplanen, 2008).

I intervjuene beskrives det en spenning mellom topp og bredde tilbake på slutten av 1990-tallet, der Kjelsås fotball var å regne som to fotballklubber (Intervju fotball, 2010). Gjennom 2000-tallet har det i tillegg til endringen i fokuset skjedd en økning av medlemsmassen. Medlemsmassen i dag består i hovedsak av barne- og ungdomsmedlemmer, noe som er en høyt prioritert oppgave for Kjelsås fotball. I tillegg har endringene av klubben gitt fotballgruppa en tydelig visjon: ”Fotball for alle” (Sportsplanen, 2008). Visjonen henger godt sammen med Kjelsås fotballs klubbdrift og målsetninger. Et overordnet mål ”er å skape mest mulig glede for flest mulig” (Sportsplanen, 2008:3). Samtidig skal Kjelsås fotball ha et tilbud for alle, og med et tilbud til alle mener Kjelsås fotball at alle skal få et tilbud uansett nivå (Intervju fotball, 2010). I dag kan på fotballgruppas hjemmesider se et aktivitetstilbud for både jenter/gutter og damer/herrer i alle aldersklasser fra 6 år og opp til senioralder. Samtidig hevdes det i et intervju at man ennå ikke er i mål med et fullverdig tilbud: ”vi har jo nedfelt at vi skal ha et tilbud til alle, og det, økningen der viser jo litt det at vi i hvert fall lykkes sånn delvis med det” (Intervju fotball, 2010).

Som et verktøy for å nå de overordnede målene og visjonene til Kjelsås fotball, har fotballgruppa utviklet en egen Sportsplan (Intervju fotball, 2010). Sportsplanen er utviklet av styrerepresentanter, trenere, trenerkoordinatorer og sportslige ledere (Intervju fotball, 2010). Sportsplanen (2008) er et strategisk styringsdokument for Kjelsås fotballs aktivitet, og det er et tydelig verktøy for både spillere, trenere og foreldre. Planen inneholder definerte mål for barne- (5-12 år) og ungdomsfotball (13-16 år). I tillegg gir planen informasjon, tips og svar til foreldre og trenere som har spørsmål knyttet til spilleprinsipper, treninger, målsetninger, hospitering, foreldrevett, lagledere og organisering (Sportsplanen, 2008).

Fotballaktiviteten til Kjelsås fotball kjennetegnes ved et ønske om å gi et tilbud til alle uansett nivå. Ser man nærmere på Sportsplanen (2008), ser man at både barne- og ungdomsfotballen er grundig bygget opp med en tanke om å ha så mange som mulig i aktivitet. Barnefotballen har som målsetning å skape mestring og trygghet, som igjen skal gi trivsel (Sportsplanen, 2008). Denne formelen sammen med hovedprinsippene om jevnbyrdighet og likespill, har Kjelsås fotball hentet fra NFFs målsetninger om barnefotball (Sportsplanen, 2008). Ungdomsfotballen har som målsetning at man gjennom topp og bredde, skaper Kjelsås fotball (Sportsplanen, 2008).

Ungdomsfotballen er bygd opp slik at en hver spiller skal få et tilbud på sitt nivå, og gjennom hospiteringsordninger kan spillere som anses gode nok bli flyttet opp til et eldre lag (Sportsplanen, 2008). Sportsplanen sier noe om målsetningene og prinsippene som skal ligge til grunn for fotballaktiviteten, men hvordan beskrives fotballgruppa av personene knyttet til gruppa?

Gjennom intervjuene beskrives Kjelsås fotball som en inkluderende breddeklubb med et godt miljø der alle skal med (Intervju fotball, 2010). I tillegg beskrives fotballklubben som en klubb med et tilbud for de som ønsker å satse på fotball (Intervju fotball, 2010). Det påpekes en del likheter mellom aktiviteten og de fastsatte prinsippene og målsetningene i Sportsplanen. Samtidig viser intervjuene at man ennå ikke kan kalle seg en klubb med et tilbud for alle uansett nivå, ei heller en klubb der alle følger Sportsplanen til punkt å prikke (Intervju fotball, 2010). Men målsetningene og Sportsplanen viser en tydelig retning mot hvor Kjelsås fotball ønsker å gå, og jobben dit er så vidt påbegynt. På spørsmål om Sportsplanen er et hjelpende verktøy, svares det:

Ja, men det er sånn, selv om vi har den, så er det langt fra i mål, selv om vi har laget den. Så vi prøver jo aktivt og, ja vi minner jo folk på, når det kommer folk innom, ja her få med deg en sportsplan, og er du i møter, så refererer du til sportsplanen. Når den er lagd, så er ikke halve jobben gjort en gang altså. (Intervju fotball, 2010)

Som største aktivitetsgruppe i Kjelsås IL, skiller Kjelsås fotball seg noe ut fra de andre gruppene. Kjelsås fotball har som eneste aktivitetsgruppe en fulltidsansatt. Stillingen er titulert daglig leder, og fordeler seg 70% knyttet til aldersbestemt og 30% knyttet til a-laget (Intervju fotball, 2010). Stillingens arbeidsoppgaver har endret seg fra den ble opprettet. I starten var dette en stilling som var 100% rettet mot toppfotballen i perioden Kjelsås fotball spilte i 1.divisjon (nåværende Adeccoligaen, serienivå II) på 1990-tallet. Kjelsås fotball har fra denne perioden endret seg, og endringen kan også ses gjennom stillingsprosenten knyttet til alderbestemt virksomhet som i dag utgjør 70% i motsetning til opprinnelsen av stillingen som var knyttet kun til senior og toppaktiviteten (Intervju fotball, 2010). For det andre har Kjelsås fotball en gjennomarbeidet Sportsplan, som tidligere beskrevet. Sportsplanen gir Kjelsås fotball en tydelig beskrivelse av forholdet mellom topp og bredde, en beskrivelse jeg vil gå nærmere inn på i neste del.

4.4.1 Kjelsås Fotballs forståelse av begrepene topp og bredde

Kjelsås fotball ser på seg selv som både en topp- og breddeklubb. Kjelsås fotball betegner sitt seniorlag på serienivå III som topp, samt utøvere på ungdoms- og juniorlag som ønsker å satse på fotballen. I toppaktiviteten skal det legges til rette for utvikling tilpasset rett ferdighetsnivå (Intervju fotball, 2010).

Ut i fra NFFs definisjon på topp- og breddefotball er Kjelsås 2.divisjonslag å definere som noe mellom topp- og breddefotball (Handlingsplan NFF, 2008). NFF operer ikke med noen egen definisjon på dette nivået i sine handlingsplaner, annet enn divisjonsnavnene som faller inn under dette nivået. I mangelen på et navn, har jeg valgt å kalle dette nivået for semi-topp.

Med bredde mener Kjelsås fotball barne-, ungdoms- og seniorfotball som ikke defineres av Kjelsås fotball som topp. I breddeaktiviteten er målsetningen å gi alle, uansett nivå, et tilbud (Intervju fotball, 2010).

Topp- og breddeklubben Kjelsås fotball ser vi også igjen i deres målsetninger som blir gjengitt i intervjuene, her samlet i to punkter:

i) Kjelsås fotball har jo tatt mål av seg til å være breddeklubb, det er det som ligger i bunn på all aktivitet i klubben (Intervju fotball, 2010), ii) Så skal vi ha et tilbud, det står jo tilbud for alle, ikke sant. Og alle, da tenker jo folk flest på at det skal være tilbud til de som ikke er så veldig gode. Men når vi sier alle, så skal det også være tilbud til de som ønsker å komme noen vei da. (Intervju fotball, 2010)

De to målsetningene kan forstås som en breddemålsetning og en toppmålsetning.

4.4.2 Spenningen mellom topp og bredde i Kjelsås Fotball

Gjennom nesten hele 1990-tallet og i store deler av 2000-tallet har Kjelsås fotball vært delt i to separate styrer, senior og yngres (Intervju fotball, 2010). Og ser man tilbake på historien, kan ikke forholdet mellom de to styrene betegnes som rolig eller preget av samarbeid. Gjennom et intervju påpekes forholdet som relativt kjølig:

...da var det ganske iskaldt mellom de to frontene. Så da var det senior som styrte butikken for å si det sånn. Og leder av yngres styret møtte vel og la frem saken, men det var helt adskilt i forhold til økonomi og drift i det hele tatt da. Så det var to klubber, som egentlig ikke hadde så veldig mye med hverandre å gjøre bortsett fra at det het Kjelsås alt sammen. (Intervju fotball, 2010)

Forholdet mellom styrene var som vi ser kaldt, og det måtte en endring til i klubbdriften for å få de to styrene til å samarbeide. I endringen av klubbdriften utover 2000-tallet, klarte man å få de to styrene til å nærme seg hverandre og samarbeide (Intervju fotball, 2010). Dette arbeidet resulterte i 2008 at de to styrene ble slått sammen til en felles enhet (Sportsplanen, 2008). Målet for sammenslåingen var å skape "en helhetlig fotballgruppe som kan ivareta lange og gode tradisjoner, og sikre at bredde og toppfotball ikke kommer i konflikt med hverandre" (Sportsplanen 2008:31). Målsetningen tilser at sammenslåingen skal sikre at det ikke blir konflikter mellom bredde- og toppfotballen, og dette indikerer som intervjuene påpeker at det har vært konflikter og spenninger mellom topp- og breddeinteressene. Dette gir grunnlag for å tro at det fortsatt finnes både topp- og bredde interesser i en og samme gruppe.

Spenningen som lå mellom bredde og topp for 10 og 20 år tilbake, ser ut til å ha avtatt. Og gjennom intervjuene påpekes det at ting fungerer bedre nå, når alt er samlet til en

klubb. En årsak til mindre spenninger er at satsningen på toppen er lagt til et minimumsnivå, der spillerne selv er med på å betale for satsningen:

..men det er lite konflikter i forhold til topp bredde, det er det altså. Vi driver på et minimumsnivå for toppfotballen vår, så det er ikke noe. Nå skal dem jo på en treningsleir, men den er da finansiert eksternt med sponsorer, pluss at de betaler 2500 i egenandel sjøl. Så det er liksom..det er ikke noe vanskelig å forsvare det utad at dem drar en uke til Tyrkia på treningsleir. (Intervju fotball, 2010)

Dagens toppsatsning stiller ikke de samme kravene økonomisk. Ser en tilbake på satsningen under 1990-årene var det flere år der fotballgruppa slet økonomisk. Med en lavere satsning slipper fotballgruppen de samme økonomiske utfordringene som begynte å bli utfordrende i starten av 1990-årene (Kavalkade 1993). De økonomiske forholdene etter denne perioden blir påpekt i et intervju:

Nei, vi hadde når vi lå i 1.div i fotball, hvor vi dro på oss et par hundre tusen hvert år. Som da skulle ordnes opp med året etter, men det økte jo bare. Så det endte vel opp med en 700.000 – 800.000 i minus, i underbalans. (Intervju AU, 2010)

Økonomien var en av årsakene til endringsfokuset i fotballgruppa på starten av 2000-tallet. Spillerne på herrenes a-lag må i dag, som påpekt, bidra med egne midler for treningsleirturer. I tillegg til egne midler må a-lagsspillerne delta på dugnader som gir noe tilbake til klubben, som det vises til i et intervju: ”De er også instruktører på fotballskole, lek med ball, som er en fotballskole for de enda yngre for barnehagefotballen” (Intervju fotball, 2010). Men selv om a-lagsspillerne i dag bidrar mer til å skaffe midler til egen satsning blir økonomien en faktor som skaper spenningsfront mellom topp og bredde også i fotballgruppa.

I forhold til topp bredde, så er det alltid det med økonomien at det er litt sånn... De siste årene så har fotballen og senior, det er jo adskilte regnskaper dette her fortsatt. Så har jo seniorfotballen drevet med et underskudd, mens yngres har gått med et overskudd. Så det er alltid det som er ankerpunktet. (Intervju fotball, 2010).

På spørsmål om de negative resultatene er med på å skape en spenning og konflikt mellom de to grupperingene som fortsatt har adskilte regnskaper, påpekes det gjennom intervjuene at det heller er snakk om diskusjoner:

Nei det er ikke. Internt i styret så er det ikke noe. Det har ikke vært noen konflikter i forhold til topp bredde. Det er jo diskusjoner. Og de som er sportslig ledere fra a-laget og juniorlaget ønsker jo å legge forholdene beste mulig tilrette for dem, og så blir det jo da diskusjoner i forhold...da går det mest på...da er det jo økonomi som er det, det dreier seg om i forhold til å sette inn tiltak. (Intervju fotball, 2010)

Mye av årsaken til balansen en i dag ser mellom topp- og breddeinteressene når det gjelder økonomiske diskusjoner, ligger i sammenslåingen av de to separate fotballstyrene i klubben. Helheten har blitt bedre, og balansen er bedre fordelt. Som et medlem antyder i et intervju, har kanskje bredde interessen en større gjennomslagskraft i dagens sammensetning:

..og da vil jeg heller si at sånn som sammensetningen er i dag, så er det større kraft fra de som kommer fra aldersbestemt og yngres avdeling. Det er vel i hvert fall 3 eller 4 av de som sitter i seniorstyret i dag satt i det styret som heter yngresavdeling. (Intervju fotball, 2010)

Balansen mellom topp- og breddeinteressene er god. Endringsfokuset utover 2000-tallet, har trolig vært med på å øke medlemsmassen til over 900 medlemmer. Dette gir gruppa en mulighet for å tilby både bredde og topp fotball i en og samme gruppe. For selv om fotballgruppa er opptatt av inkludering og at alle skal ha et tilbud, ønsker de å ha et fokus også på toppen. ”For alle som sitter der ser jo viktigheten av å ha en topp i klubben” (Intervju fotball, 2010). Samtidig er de veldig fokusert på tilbudet de gir til spillere som ikke ønsker å satse i like stor grad. Dette ser vi blant annet i deres tanker rundt lagenes hjemmekamper.

Men det vi i hvert fall har gjort på ungdom så fort de spiller 11-fotball, så om du spiller på jenter 13, 3 eller 4, og du spiller 11-fotball så skal den hjemmekampene, eller seriekampene deres, spilles på Grefsen stadion, og ikke i tussemørket borte på Kjelsås-myra. Så det er jo noen sånne litt taktiske grep for å beholde, og underbygge det vi liksom har nedfelt at skal være.. ikke bare et tilbud. Du kan si at har et tilbud der borte, men du skal ha et likeverdig tilbud også da. (Intervju fotball, 2010)

4.4.3 Fotball i nasjonalt og internasjonalt bilde

Spenningsene vi ser mellom topp- og breddeinteressene i Kjelsås fotball påvirkes av både interne og eksterne aktører. De interne aktørene er grupperingene som kan ses som å ha enten en bredde- eller toppinteresse. De to interne grupperingene har ulike forventninger og stiller ulike krav til Kjelsås fotball. Som i langrennsgruppa, er også

spenningene mellom topp og bredde godt synlig i Kjelsås fotball. I tillegg til interessemotsetninger internt i fotballgruppa, påvirkes Kjelsås fotball av ulike eksterne aktører i fotballgruppas omgivelser. Disse aktørene presenterer institusjonelle krav eller forventninger til fotballgruppa på Kjelsås.

Kjelsås fotballs eksterne omgivelser blir i intervjuene med fotballgruppa nevnt som NFF, Oslo fotballkrets (OFK), Oslo kommune, bydelen Nordre aker, skoler i bydelen Nordre Aker og divisjonsforeningen for 2.divisjonsklubber (Intervju fotball, 2010). Det er først og fremst Oslo kommune og OFK som anses som de nærmeste aktørene for Kjelsås fotball (Intervju fotball, 2010). Fotballgruppa ser Oslo kommune som en viktig samarbeidspartner, da det er de som har ansvaret for vinterdriften av fotballanlegget, som innebærer snørydding av kunstgressbanen, i tillegg til sommerdriften med klipping av gresset på Myrjordet. OFK er viktig da de koordinerer seriespill og arrangerer trener- og dommerkurs (Intervju fotball, 2010).

OFK er NFFs forlengede kretsarm som organiserer lokalt seriespill i Oslo og utdanner trenere og dommere i fotballklubbene i Oslo. I OFKs kommunikasjon med klubbene kommuniseres NFFs målsetninger og strategi, og på denne måten er NFF med på å påvirke Kjelsås fotball. Ved å rette søkelyset mot NFFs målsetninger og strategier, deres forståelse av topp og bredde, og hvordan NFF har endret seg de siste 20 årene, finner vi noen paralleller til Kjelsås fotball. Disse parallellene er med på å forklare hvorfor Kjelsås fotball kan kjennetegnes ved måten de gjør.

NFF er Norges største særforbund med 364 834 medlemmer (Årsrapport NIF, 2009). NFF har følgende visjon: ”Vår visjon er fotballglede, muligheter og utfordringer for alle” (Handlingsplan NFF, 2008:8). Visjonen gir rom for både topp og bredde, der NFF, i likhet med NSF, kan betegnes som både et toppidretts- og breddeidrettsforbund. I NFFs medlemsmasse finner vi både den kommersielle virksomheten med sponsede og betalte heltidsutøvere som kan betegnes som toppidrettsutøvere. Samtidig har NFF den største medlemsmassen av alle særforbund når det gjelder aktivitet på breddenivå, det være seg barne-, ungdoms- og voksenfotball (Årsrapport NIF, 2009). I tillegg har NFF klart definert hva som menes med bredde- og toppfotball. Noe som viser at de er bevisste på mekanismer som eksisterer i forholdet mellom bredde- og toppfotball. NFF

kan med bakgrunn i deres tydelige målsetninger innen både bredde- og toppfotball betegnes som både topp- og breddeidrettsforbund.

NFF betegner følgende som toppfotball: A-landslag menn og kvinner, U21-landslag menn og U23-landslag kvinner, Tippeligaen, Adeccoligaen for menn og Toppserien for kvinner. I NFFs handlingsplan for 2008-2011 står det følgende om toppfotball: ”NFF ønsker å øke egne og andres kunnskap, gjennom faktabasert ”beste praksis”-analyse av de beste i Europa. Dette vil gjøre oss i stand til å vite hvor vi står på alle områder, og dermed kunne sette oss riktige mål. Dette gir oss stor grad av trygghet og vi blir bedre i stand til enhver tid å prioritere riktig i forhold til hvor vi bruker ressurser. Aktører i toppfotballen er viktige rollemodeller, og betydningen av Fair Play er derfor spesielt viktig for denne gruppen. NFF skal derfor jobbe aktivt med å fremme viktigheten av Fair Play i toppfotballen” (Handlingsplan NFF, 2008:32). NFFs hovedmål for toppfotballen i perioden 2008-2011 er: Toppfotballen skal utvikles slik at det oppnås gode resultater på internasjonalt nivå (Handlingsplan NFF, 2008:8).

I NFFs handlingsplan for 2008-2011 står det følgende om breddefotball:

”Breddefotballen er en del av NFFs virksomhet som skal sørge for at alle som ønsker å spille fotball får et godt tilbud. Det viktigste er å ha gode aktivitetstilbud for alle målgrupper, og utvikling av disse er sentrale både i forhold til mengde og kvalitet. Med utgangspunkt i breddeformelen: Trygghet + Mestring = Trivsel, skal breddefotballen først og fremst kjennetegnes ved at den er inkluderende, gir et tilbud som er tilpasset alder, ferdighet og ambisjoner, samt skaper trivsel og glede for den enkelte utøver og for omgivelsene. Fotballklubbene er i sentrum for dette arbeidet, fordi det er her aktiviteten gjennomføres. Fotballkretsenes primæroppgave er å legge forholdene best mulig til rette for de ulike målgruppene innen breddefotballen i et tett samspill med klubbene” (Handlingsplan NFF, 2008:13). Med breddefotball i NFFs øyemed regnes: Barnefotball (6-12 år), ungdomsfotball (13-19 år), voksenfotball (fra 3.divisjon menn, 2.divisjon kvinner og nedover) og funksjonshemmede i ulike aldre. NFFs hovedmål for breddefotballen i perioden 2008-2011 er: ”NFF skal ha et tilbud til alle som ønsker å spille fotball ut fra sine ønsker, behov og ambisjoner – og tilbudene skal gi trivsel og utviklingsmuligheter for den enkelte (Handlingsplan NFF, 2008:8).

Grunnet sin størrelse i antall medlemmer og aktivitet, har NFF en tredje gruppe som verken faller inn under toppfotball eller breddefotball, men som havner en plass midt i mellom, nemlig semi-topp fotball. Dette vil si klubber med lag i 2.divisjon menn (serienivå III) og 1 divisjon kvinner. For denne gruppen er det uarbeidet to hovedmål: ”i) Påvirke klubbens og lagets utviklingsmuligheter gjennom analyse av status i klubben, kombinert med god utvikling av klubbens viktigste områder, ii) Sette realistiske mål over en definert tidsperiode, samt klargjøre konsekvenser og tiltak for å nå disse” (Handlingsplan NFF, 2008:27).

Dagens målsetninger og strategier i NFF henger sammen med utviklingen av nasjonal og internasjonal fotball de siste 20 årene. Endringen av fotballen gir oss noe av forklaringene på hvorfor NFF favner både topp og bredde interessene i et og samme forbund, og hvorfor man ser et større strekk mellom topp- og breddefotball der gruppen semi-topp har blitt en slags mellomting mellom topp og bredde.

Endringene man ser i fotballen de siste 20 årene, nådde et høydepunkt i løpet av 1990-årene. I løpet av denne perioden kan fotballen sies å ha blitt kommersiell, i tillegg til at man opplevde en økt profesjonalisering av NFF og deres medlemsklubber. Goksøyr (2010) beskriver fotballen som kommersialisert og profesjonalisert tidlig på 90-tallet. Starten på den profesjonelle og kommersialiserte fotballen vi ser i Norge i dag, kan spores tilbake til NFFs endring av fokus til en mer publikumssentrert konkurranseform i 1986 (Ponce, 2008). Når fotballtinget fem år senere åpnet opp for profesjonell fotball, var en milepæl innen utviklingen av profesjonell fotball i Norge nådd (Goksøyr, 2010). Den profesjonelle fotballen og profesjonaliseringen av norsk fotball var kun en del av en større kommersialisering av internasjonal fotball i 1990-årene (Goksøyr, 2010). Med oppheving av kringkastingsmonopolet på midten av 80-tallet, vokste kommersielle TV-kanaler frem (Goksøyr, 2010). De kommersielle TV-kanalene som var basert på reklameinntekter begynte å benytte seg av idrett for å tiltrekke seg seere. Fotballen var raske til å tenke på seg selv som et produkt, og frontet produktet for salg til TV-kanalene. Salgssummene av TV-rettighetene økte, samtidig som klubbene fikk økte sponsorinntekter gjennom økt eksponering på TV (Goksøyr, 2010). Som Goksøyr (2010) beskriver det, var 1990-årene en gullalder både økonomisk og sportslig for norsk og internasjonal fotball.

Utviklingen fra 1990-tallet har fortsatt videre gjennom 2000-tallet. TV-avtalene har blitt videreutviklet, og summene er høyere enn noen gang. Med store summer på spill, er TV-avtalene blitt en interessekamp mellom aktørene. Kampen om rettighetene gir igjen en profitt til fotballen. Taalesen (2006) beskriver utarbeidelsen av den norske fotballavtalen i 2005, hvor rettighetene til norsk fotball ble solgt for over 1 milliard kroner over en fire års periode. Gjennom avtalen ble det sprøytet inn flere hundre millioner kroner i fotball Norge.

Media har vært en helt avgjørende aktør for utviklingen av fotballfeltet de siste 20 årene til hva vi ser i dag, og media er fortsatt en helt sentral aktør for dagens toppfotball. TV-avtalene understøtter den økonomiske strukturen toppfotballen er bygd opp på, en struktur andre idretter og toppidretter kan drømme om (Helland, 2003). Helland (2003) har gjennom en historisk analyse sett nærmere på relasjonene mellom idrett og media, der han benytter begreper som, sportifisering, mediefisering og kommersialisering. ”Begrepene beskriver tre historiske prosesser som henger tett sammen, og som derfor også forutsetter hverandre” (Helland, 2003:14).

Gjennom utviklingen av fotballen i Norge på 1990-tallet, kan man ved Hellands (2003) definisjoner betegne fotballen som sportifisert gjennom endringen av poengsystemet, mediefisert gjennom at fotball og medier har blitt en forutsetning for hverandre og kommersialisert ved at fotballen har blitt en arena som danner grunnlag for kommersielle markeder (Ponce, 2008; Helland, 2003). På fotballarenaen har fotballutøvere, forbund/klubber, sponsorer og massemediene felles kommersielle interesser. TV er fremvisningskanalen som gir publikum tilgang til idrettsbegivenhetene. Samtidig som idrettsbegivenhetene distribueres, eksponeres seerne for sponsorene av TV-sendingene, areneklamer og logoreklamer, noe som gir idretten hva Helland (2003) betegner som kommersiell merverdi. Helland (2003) betegner forholdet mellom fotball og media for symbiotisk. Begrepet symbiose stammer fra gresk og beskriver et samliv mellom to organismer/individer der begge parter (symbionter) har fordel av det (Store Norske leksikon). Vi ser i dag at kommersialisering av fotballen og pressen har gått parallelt, noe som Helland (2003) beskriver som et fordelaktig samliv for begge parter.

Tidligere var ikke fotball i like stor grad økonomisk avhengige av næringslivet/sponsorer og TV. I dag ser vi at disse aktørene har blitt mer og mer sentrale i nasjonale og internasjonale idrettskonkurranser. Helland (2003) viser et trekantforhold mellom fotball, sponsorer og fjernsynet. Aktørene sponsorer og fjernsyn som er blitt en del av fotballen, understøtter fotballens økonomiske struktur. Gjennom TV dekning, får sponsorene eksponert seg for TV-seerne, og regnestykket blir enkelt, vises idretten på TV er sannsynligheten for å få sponsorstøtte stor. Fotball har blitt en tilleggsarena for bedrifters reklame, hvor de når nye målgrupper, interessante målgrupper og de kan identifisere sitt produkt med idretten.

En situasjon med profesjonell idrett, var som Goksøy (2010) beskriver det, nærmest utenkelig for 40 år siden (Goksøy, 2010). I dag er profesjonell idrett den naturligste sak i store idretter som fotball. Den sterke symbiosen mellom media og fotball gjør at fotball har en stor andel av den totale idrettsandelen media presenterer og publiserer. I utviklingen av fotballen gjennom 1990-årene spiste fotballen det den kom over av sendetid på fjernsyn, mulige sponsorinntekter og publikum (Goksøy, 2010). ”Kong Fotball” som Goksøy (2010) betegner fotballens markedsandel av medieinteressen i Norge, gjør fotballen til den store vinneren i konkurransen om mediedekning i norsk idrett. Fotballen sitter med store deler av mediedekningen av norsk idrett, der alt fra lokal media til riksmidia skriver og viser fotball. Fotballen har en mediedekning som medbringer økonomiske goder andre idretter kan drømme om. Mens andre idretter må kjøpe TV-dekningstid, står TV-selskapene i kø og konkurrerer om rettighetene til fotball (Helland & Dahlén, 2006).

Endringen og utviklingen vi ser i fotballfeltet de siste 20 årene, har forandret konkurransevilkårene for norske fotballklubber. Mens man tidligere kunne hevde seg gjennom rekruttering av egne spillere fra egen klubb, består i dag norske fotballklubber av flere utenlandske spillere og flere spillere uten lokal tilknytning til klubben de spiller for. Konkurransevilkårene går i dag mye ut på å ha økonomiske midler som kan bidra til å hente og lønne spillere uten lokal tilknytning til fotballklubben. Man ser i tillegg at disse spillerne i større grad enn tidligere er utenlandske spillere eller fotballproffer. Med dagens konkurransevilkår har det blitt et større skille mellom toppfotballen og breddefotballen. Toppfotballen er skilt ut som en egen elite, der Norsk Toppfotball (NTF) er bygget opp av de profesjonelle klubbene (Gammelsæter, 2011). NTF er i dag å

regne som en betydelig aktør i det norske fotballfeltet (Gammelsæter, 2011). Toppfotballen stiller i dag helt andre forventninger til det økonomiske hos klubbene. Ponce (2008) beskriver dagens situasjon mellom fotballen og media, slik at fotballklubbene er blitt foretningsforetak med næringslivsrettede strukturer som omhandler profitt. De store økonomiske summene vi ser i sving i toppfotballen gjennom blant annet nybygde stadionanlegg og høyt lønnede spillere og trenere, har vært med på å gjøre avstanden mellom bredde- og toppfotballen større. Og situasjonen i dag er et mer satt forhold mellom hvilke klubber som er topp- eller breddefotballklubber.

Endringene i fotballfeltet har vært med på å påvirke Kjelsås Fotball som klubb. Kjelsås fotball var en aktør å regne med i toppfotballen på midten av 1990-tallet. Men ved endringene som skjedde i fotballfeltet, der klubber med god økonomisk kapital fikk konkurransefortrinn ved å hente utenlandske spillere, såkalte fotballproffer. Klarte ikke Kjelsås fotball å opprettholde sin posisjon i norsk toppfotball, da de ikke hadde den økonomiske kapitalen som skulle til. Dette gjør seg synlig gjennom situasjonen tidligere beskrevet med underskuddet satsningen i 1.divisjon (serienivå II) ga. I tillegg påpekes det i et intervju at drivkreftene som trengtes for å satse i toppfotballen ikke var tilstede (Intervju AU, 2010). Kjelsås fotball manglet dermed både økonomi og engasjementet som behøvdtes for å bli i toppfotballen. Skulle Kjelsås fotball ha satset for å komme tilbake til toppfotballen, ville dette som påpekt i et intervju: ”Å komme i toppen igjen i fotball krever veldig mye, det krever mye penger...” (Intervju AU, 2010). Og uten økonomi og drivkrefter, virker Kjelsås Fotball tilfredse med dagens situasjon, som bredde- og semi-toppklubb.

4.4.4 Logikker i Kjelsås fotball

I Kjelsås fotball ses det flere ulike normer som kjennetegner gruppa og måten de forstår forholdet mellom topp og bredde. Disse normene gjør seg synlig i fotballgruppas avgjørelser knyttet til ressursfordeling og aktivitetstilbud. Og som tidligere vist er det ulike spenninger og forståelser av hvilke normer som skal gjelde mellom de ulike interessekonfliktenes. I tillegg til de interne forhandlingene om disse normene i fotballgruppa, påvirkes fotballgruppa av eksterne aktører. Fotballgruppas medlemmer identifiserer seg med de ulike normene, normer som kan klassifiseres som enten topp- eller breddenormer.

Breddenormen sier innen, i) ressursfordeling av breddefotballen skal ha et eget regnskap der pengene som medlemmene betaler skal tilhøre laget medlemmene er tilknyttet, ii) aktivitetstilbudet at alle skal ha et tilbud, der utøverne skal føle mestring og trygghet.

Toppnormen sier innen, i) ressursfordeling at forholdene skal legges til rette for at de beste utøverne i ungdomsfotballen og seniorfotballen får et tilstrekkelig tilbud, ii) aktivitetstilbudet at alle skal ha et tilbud tilpasset sitt nivå, der også de beste utøverne skal få et tilpasset tilbud som kan utvikle dem til fremtidige senior- og toppspillere.

De to ulike normgruppene, topp og bredde, har motstridende normer om hva som er rett i fotballgruppas beslutninger om ressurser og aktivitetstilbud. Medlemmene identifiserer seg med de ulike normene, og det utpeker seg to kollektive identiteter som kan skilles mellom topp- eller breddenormene. Disse to kollektive identitetene har en historie og tradisjon i Kjelsås fotball. På denne måten kan topp og bredde sies å være institusjonaliserte logikker i fotballgruppa, ved deres historie og tradisjon for hva som er rett praksis for aktivitetsgruppa. Som vist igjennom intervjuene, har de to interessene eksistert i samme gruppe siden starten av 1990-tallet (Intervju fotball, 2010). Som det blir sagt i et intervju eksisterer fortsatt begge interessene i fotballgruppa: ”Vi er en lokal breddeklubb, med en topp da. I og med at vi har et lag i fairplay ligaen som det skal hete nå” (Intervju fotball, 2010).

Gjennom analysen av Kjelsås fotballs kjennetegn, og spenningene mellom topp og bredde, fremstår de to logikkene i dag som i en balanse. Men historien viser at det har vært et ubalansert forhold mellom logikkene tidligere, der det har vært sterke motsetninger til hverandre og en organisatorisk adskillelse. Historien og tradisjonen for driften av fotballgruppa har i nyere tid blitt utfordret, og med endringene i fotballfeltet de siste årene, har det skjedd et maktskifte i hvilken logikk som dominerer i fotballgruppa. Motsetningene mellom logikkene i perioden fra 70-tallet og frem til i dag dreier seg om elementene økonomi, organisering og aktivitetstilbudet.

I Kjelsås fotballs beretninger fra 1973 og frem til 1993, vises en fotballgruppe der topplogikken er rådende (Kavalkade, 1993; Beretning, 1988; Beretning, 1983). I denne 20 års perioden er det et mål om å være i toppen av norsk fotball både med ungdoms, junior og seniorlag. Man kan blant annet lese i 10 års beretningen (1983) at de

aldersbestemte klassene ikke svarer til forventningene om å hevde seg i toppen, og dette årsaksforklares med for lav rekruttering. I beretningen/årskavalkaden de neste 10 årene ser vi dermed et økt fokus på rekruttering i fotballgruppa, og det vektlegges at alle skal få et tilbud innen fotball der man i barneaktiviteten ikke skal fokusere på resultater eller opprette toppede lag. (Kavalkade, 1993; Beretning, 1988) Det er i denne perioden man først og fremst kan spore etableringen av en breddelogikk i fotballgruppa. Likevel er topplogikken fortsatt regjerende i denne perioden gjennom dens fokus på å få ungdoms- og juniorlagene til å rykke opp og spille i øverste serier i Oslo regionen (Kavalkade, 1993; Beretning, 1988).

Det økte fokuset på rekruttering gir resultater i medlemsmassen, noe som gir en større interessegruppe for bredden i klubben (Kavalkade, 1993). Som et ledd for å sikre begge interesser adskilles de to interessene til to separate styrever (Kavalkade, 1993).

Adskillelsen gir et tydelig tegn på at interessene skal adskilles og ikke komme i konflikt med hverandre. Denne adskillelsen av gruppene har, som vist tidligere, blitt opprettholdt gjennom 1990-tallet og frem til sammenslåingen av de to styrene i 2007 (Sportsplanen, 2008; Intervju fotball, 2010). Som det blir påpekt i et intervju:

Men jeg veit jo fra etter at jeg tok over, da var det ganske iskaldt mellom de to frontene. Så da var det senior som styrte butikken for å si det sann. Og leder av yngres styret møtte vel og la frem saken, men da var det..det var helt adskilt i forhold til økonomi og drift i det hele tatt da. Så det var..da var det to klubber. Så...som egentlig ikke hadde så veldig mye med hverandre å gjøre bortsett fra at det het Kjelsås alt sammen, så. (Intervju fotball, 2010)

Adskillelsen av de to interessene ga som man ser et iskaldt forhold, samtidig som det var topplogikken som dominerte med sine normer. Topplogikken som en dominerende aktør i denne perioden kan også vises gjennom økonomien i klubben. Som tidligere vist var økonomien på starten av 1990-tallet turbulent, og det var senioraktiviteten og toppfotballen som pådro seg underskudd. Et underskudd de yngre gruppene måtte være med å dekke (Kavalkaden, 1993). Og toppfotballen i Kjelsås gikk fortsatt i underskudd i årene de hevdet seg i 1. divisjon (serienivå II) på 90-tallet. Som en informant fra AU i Kjelsås IL betegner det:

Nei, vi hadde det når vi lå i 1.div i fotball, hvor vi dro på oss et par hundre tusen hvert år. Som da skulle ordnes opp med året etter, men det økte jo bare. Så det

endte vel opp med en 700 – 800 hundre tusen i minus, i underbalans. (Intervju AU, 2010)

Det blir videre påpekt gjennom intervjuene at presset på fotballgruppa om å rydde opp i økonomien var stort, både fra andre aktivitetsgrupper og fra yngres i egen gruppe, da man var redd for å måtte betale for fotballgruppas satsning (Intervju fotball, 2010; Intervju AU, 2010). En årsak til fotballgruppas utfordringer økonomisk kan forklares med endringene i fotballfeltet i samme periode. Som vist, endret toppfotballen seg, der økonomi ble en sentral faktor for å kunne hevde seg i toppen.

Presset fra de andre aktivitetsgruppene og fra yngres avdeling i fotballgruppa, samt endringene i fotballfeltet, gjorde det umulig for Kjelsås fotball og forsette i samme spor som tidligere med toppfotballen. Endringen resulterte, som tidligere vist, til et maktskifte i styresammensetningen, der det i dag er flest representanter fra det tidligere styret i yngresavdeling som sitter i det sammenslåtte styret. Og dermed kan det ses som at breddelogikken i dag er dominerende logikk. Endringen i fokuset i fotballgruppa kommer spesielt til syne i daglig leders arbeid med både topp og bredde. Fra å ha vært en jobb 100% knyttet til a-laget, er stillingen i dag 70% bredde og 30% topp (Intervju fotball, 2010).

Med breddelogikken som dominerende, har fotballgruppa gjennomgått en prosess, der de har større fokus på bredden og rekrutteringen. De har utarbeidet en egen Sportsplan for aktiviteten, samtidig som man har samlet interessene topp og bredde i et styre og fremstår i dag som en fotballklubb (Intervju fotball, 2010). Med breddelogikken som dominerende, virker det som det er en bedre balanse mellom de to logikkene.

Toppfotballen ser seg avhengig av breddefotballen for å få rekruttering, mens breddefotballen ser seg avhengig av toppfotballen for å ha et tilbud til spillerne som kommer opp. For selv med breddelogikken som dominerende er topplogikken synlig gjennom daglig leders arbeidsoppgaver, klubbens målsetninger og ressursfordeling. Spesielt gjennom ressursfordelingen ses toppfotballen som synlig, der en informant påpeker:

Og vi har fremdeles egne regnskaper, vi fører egne regnskaper for de yngre og for junior/senior. Og du ser det veldig tydelig at det skjer noen sånn kryssfinansieringer her ikke sant, fra de yngste til de eldste, men vi ønsker jo selvsagt at den skal være minst mulig. Akkurat den der sammenslåingen ut av, til

Kjelsås fotball til en gruppe, den var jo mye diskutert, fordi at, nettopp på grunn av dette. Men jeg tror...altså prosessen var tung å dra, men jeg tror alle skjønner at det er helt nødvendig. (Intervju fotball, 2010)

Det foregår fortsatt en kryssfinansiering mellom bredde og topp, der bredden fortsatt er garantist for toppfotballen på Kjelsås. Som det fremgår av intervjuene med fotballgruppa, går økonomien opp og ned, der yngres også i de senere årene har måtte dekke underskuddet til toppfotballen (Intervju fotball, 2010). Samtidig viser sammenslåingen til et fotballstyre og en klubb, at breddelogikken som er dominerende har bedre kontroll over toppfotballens satsninger, der de kan være med å balansere satsningen. I tillegg har det blitt et endret klubbfokus fra toppen sin side, der spillerne, som vist, må betale for treningsleirer og delta på dugnader for å skaffe midler til egen satsning. Noe som gir en tydelig indikasjon på hvilke rammer toppfotballen skal drives under i Kjelsås fotball. I tillegg er målet å få en selvfinansierende toppsatsning (Intervju fotball, 2010).

Som historien til de to logikkene i fotballgruppa viser oss, handler makt om beslutninger om posisjon i fotballgruppa. Adskillelsen mellom topp- og breddeinteressene med to ulike styrever på starten av 1990-tallet kan ses som en avgjørende faktor for posisjonen topplogikken fikk utover 90-tallet. Toppløkkens interesser fikk på denne måten utfolde seg fritt, samtidig som de hadde makt over breddegruppa med tanke på tradisjonen om å satse på topp. I dag er situasjonen en annen, og sammenslåingen av de to tidligere styrene til ett felles styre, har breddelogikken dominerende, der de utøver makten i fotballgruppa. Breddelogikkens dominans kommer tydelig til syne i et intervju: ”Jeg har sagt at så lenge jeg sitter som styreformann så blir ikke det aktuelt å betale spillere” (Intervju fotball, 2010).

Men selv med breddelogikkens dominans, er det fortsatt en sterk kultur for toppfotball på Kjelsås, noe som kommer til syne ved at toppfotballen får dekt sine underskudd av yngres avdeling. Gjennom intervjuene kommer det frem at ønsket om et tilbud i toppen ligger sterkt forankret i kulturen (Intervju fotball, 2010) Tradisjonen for topp fungerer som et argument for fortsatt toppsatsning i fotballgruppa (Intervju fotball, 2010). I tillegg viser adskillelsen mellom topp- og bredde-regnskapene at det er et ønske om å ha toppsatsning, da man ikke åpner opp for felles regnskaper, som trolig ville ført til en sterkere maktkamp mellom de gjeldende logikker.

5. Diskusjon

Nå som mine empiriske funn er presentert vil jeg diskutere hvordan forholdet mellom de ulike topp- og breddelogikkene i aktivitetsgruppene påvirkes i møtet med de andre gruppene i Kjelsås IL. Gjennom intervjuene nevnes hovedstyremøtene som stedet der det i hovedsak kommuniseres på tvers av grupper, og det er en form for samarbeid (Intervju basket, 2010; Intervju fotball, 2010; Intervju langrenn, 2010). I hovedstyret er hver aktivitetsgruppe representert med et styremedlem. Som det skjer en interessekamp om topp og bredde i de interne forhandlingene internt i hver aktivitetsgruppe. Skjer det også en interessekamp om topp og bredde i forhandlinger mellom aktivitetsgruppene på tvers. I disse interessekampene og forhandlingene finner man Kjelsås ILs hovedlags forståelse av forholdet topp og bredde. Denne forståelsen vil jeg redegjøre for først i dette kapittelet.

I den neste del av diskusjonskapittelet vil jeg diskutere hvilke spenninger som eksisterer og forhandles om på tvers av aktivitetsgruppene, og hva som betinger disse forhandlingene.

I den siste delen av diskusjonskapittelet vil jeg diskutere aktivitetsgruppenes håndtering av de ulike logikkene som eksisterer i hver gruppe, hvilke konsekvenser håndteringen kan gi gruppene, og hvordan de henter legitimitet i gruppa og omgivelsene ved håndteringen av logikkene.

5.1 *Kjelsås ILs forståelse av topp og bredde*

De dominerende logikkene i hver aktivitetsgruppe og deres forståelse av topp og bredde blir også synlig i hovedlaget. Hovedlaget får i interne forhandlinger med aktivitetsgruppene en egen forståelse av hva som er rett praksis i beslutninger knyttet til økonomi, aktivitet og rekruttering. Beslutningene hovedlaget tar er basert på uttalelser fra aktivitetsgruppens representanter i hovedstyrets og arbeidsutvalgets forståelse av topp og bredde.

Hovedlagets forståelse av forholdet topp og bredde kommer først og fremst til syne i Kjelsås ILs underpunkt idrettsfilosofi i den strategiske planen (Strategisk plan, 2009). I tillegg er deres forståelse synlig i retningslinjene som er utarbeidet for

aktivitetsgruppene (Felles retningslinjer, 2011). Retningslinjene er forankret i punktet idrettsfilosofi i den strategiske planen, og skal være synlig i alle styrende dokumenter i Kjelsås ILs aktivitetsgrupper (Felles retningslinjer, 2011).

5.1.1 Idrettsfilosofi

Målet med idrettsfilosofi er: ”Først og fremst sikre breddeaktivitet av god kvalitet, og være åpne for elitesatsning på et sunt økonomisk grunnlag” (Strategisk plan 2009:5). Idrettsfilosofien har ulike tiltak som skal sikre god breddeaktivitet og en mulighet for elitesatsning. Disse tiltakene som blant annet er nedtegnet i retningslinjene som gjelder alle aktivitetsgruppene, vil jeg komme tilbake til (Felles retningslinjer, 2011). Først vil jeg se nærmere på prosessen knyttet til den strategiske planen.

Ved en sammenligning av tidligere strategiplan (Vedlegg 5) og nåværende plan, ser man at Kjelsås ILs idrettsfilosofi har endret seg. I den tidligere strategiplanen ble organisasjon og idrettsfilosofi presentert som et felles punkt: ”Sikre både god breddeaktivitet og åpne for elitesatsing med større økonomiske forpliktelser. Ha sunn økonomi og høy etisk standard for ledelse og sportslig aktivitet. Vi skal oppleves som en åpen, lærende og inkluderende organisasjon” (Vedlegg 5). En endring som her har blitt gjort er først og fremst å synliggjøre breddeaktiviteten ved å endre teksten i strategiplanen for sikre god kvalitet på breddeaktiviteten. I tillegg er grunnlaget for elitesatsning endret til å måtte være på et sunt økonomisk grunnlag, fremfor elitesatsing med større økonomiske forpliktelser. Idrettsfilosofien er også trukket ut som et eget punkt i strategiplanen, fremfor å være et samlet punkt med organisasjonsmålsetninger. Knyttet til prosessen om endringen av punktet idrettsfilosofi uttaler en informant:

Vi kranglet litt om vi skulle ha med den mulighet for toppsatsning. Egentlig ønsket vi å være et breddeidrettslag, men så tenkte vi at vi må jo gi en mulighet, hvis noen vil satse på langrenn og bygge opp sånn som vi har gjort, så skal det være en mulighet der. Akkurat som fotball, hvis de plutselig fikk en rik onkel og det ble pøset inn med millioner, så kan ikke vi si stopp til og ikke bli et eliteserielag. Så det ligger der. Men i bunn så har vi sagt at vi er et breddeidrettslag. Vi har det altså. (Intervju AU, 2010)

Som vi ser er det tydelig at det er breddeaktiviteten som er i hovedfokus for hovedlaget. Dette henger sammen med de overordnede målsetningene vi ser i den Strategiske planen (2009). Likevel viser det seg at det er ulike meninger knyttet til toppidrett i Kjelsås IL. Det fremgår ikke av intervjuene hvilke spesifikke grupper som ønsket muligheten for

toppsatsningen i idrettsfilosofien. Men det er nærliggende å tro at muligheten for toppsatsning har vært et ønske fra idrettene informantene nevner, langrenn og fotball. En annen årsak eller forklaring til hvorfor disse idrettene ønsker en mulighet for toppsatsning ligger i koblingen mellom styrelederene i aktivitetsgruppene og deres kobling til aktivitetsgruppas dominerende logikk.

I hovedstyret er de ulike styrelederene representanter for aktivitetsgruppene i styret. Logikken han/hun identifiserer seg med i aktivitetsgruppen kommer til syne i hovedstyrets diskusjoner på tvers av aktivitetsgrupper om beslutninger knyttet til økonomi, aktivitet, rekruttering og målsetninger. Det er naturlig at styreleder identifiserer seg med den dominerende logikken i aktivitetsgruppen han/hun er tilknyttet. Enjolras og Waldahl (2009) viser til at styremedlemmer er engasjert på bakgrunn av en aktivitet eller en sak, og det kan derfor ses en sammenheng mellom styreleders engasjement og den dominerende logikken i aktivitetsgruppa. Dette kommer også frem gjennom intervjuene med styrelederene i de tre aktivitetsgruppene, der det viser seg at styrelederene identifiserer seg med den dominerende logikken i aktivitetsgruppa (Intervju basket, 2010; Intervju fotball, 2010; Intervju langrenn, 2010). At styrelederen identifiserer seg med den dominerende logikken kan også være en forklaring på hvorfor styrelederen/formannen har fått sin posisjon i aktivitetsgruppa.

Som nevnt tidligere er det ulike logikker som er dominerende i de forskjellige aktivitetsgruppene, og det er med bakgrunn i de ulike logikkene at dagens idrettsfilosofi har blitt utarbeidet. Idrettsfilosofien kombinerer både topp- og breddeinteresser, noe som kan forstås ut ifra ulike dominerende logikker i de forskjellige aktivitetsgruppene. Spørsmålet blir hva slags posisjon de ulike gruppene har i hovedstyret, der beslutningene tas. Hvordan forholdet mellom de ulike gruppene betinges vil jeg komme tilbake til. Først vil jeg se nærmere på spenningene som ligger i mellom de ulike gruppene og med Kjelsås ILs retningslinjer for aktiviteten.

5.2 På tvers av aktivitetsgrupper - spenninger

Enjolras, Seippel og Waldahl (2005) viser til at styrene i norske idrettslag i hovedsak bruker tid og ressurser på to hovedoppgaver: skaffe inntekter og legge forholdene til rette for aktivitet. Oppgavene som det her vises til er også hovedoppgavene for hovedstyret slik arbeidsutvalget i Kjelsås IL ser det (Intervju AU, 2010). Med de ulike

logikkene som viser seg å være samlet i hovedstyret fra aktivitetsgruppene oppstår det diskusjoner fra tid til annen knyttet til beslutninger om økonomi, og verdispørsmål knyttet til aktivitet.

5.2.1 Aktiviteten – kampen om utøverne

I diskusjonene på tvers av aktivitetsgruppene er det som oftest spenninger og diskusjoner rundt økonomi, men også mellom gruppenes utøverinteresser oppstår det utfordringer. Hver gruppe er interessert i at utøveren skal få bedrive deres aktivitet, uten at annen gruppe skal presse utøveren til et valg. Dette er også en uttalt regel i retningslinjene til Kjelsås IL, hvor utøver ikke skal presse til å måtte velge aktivitet før de har fylt 16 år (Felles retningslinjer, 2011).

Med retningslinjene som tilsier at man skal kunne drive flere idretter frem til man er 16, oppstår det utfordringer da aktivitetsgrupper endrer sitt mønster i aktiviteten. Et eksempel på dette er fotball som tidligere var en idrett man spilte om sommeren, som nå har blitt en helårsidrett. Denne utfordringen viser seg blant annet i et intervju med langrennsgruppa:

..men jeg veit det har vært diskusjoner som har vært ganske tøffe i forhold til at fotball har også bygd seg opp veldig på de laveste aldersgruppene de siste årene. Med blant annet som jeg nevnte i stad, hvor de har satt i gang vintertrening som ikke var aktuelt før. Da avslutta liksom fotballen når langrenn begynte for de laveste, og nå har de også da vintertrening for disse, i hall er vel det det har vært. Og jeg tror nok det har vært ganske tøffe tak i hovedstyret rundt de diskusjonene. Men sånn bortsett fra det, så er det jo mange av de samme barnene som gjør begge deler. På de laveste årskullene så tror jeg ikke det er noen store motforestillinger, dette spisser seg helt sikkert til når man blir eldre, er vel det jeg har skjønt. (Intervju langrenn, 2010)

Som vi ser skaper endringene i aktivitetsmønsteret til fotballen utfordringer for langrennsgruppas treninger. Informantene påpeker at utfordringene tilspisser seg i ungdomsårene. I et intervju med basketgruppa fremstår vintertreningene i fotballen som et brudd på en tidligere avtale, om at fotball skulle drives om sommeren:

Jeg veit det fantes et vedtak en gang, om at for eksempel fotball skulle drives om sommeren fra etter påske til høstferien, og basket skulle drive fra høstferien til påske. Det var en avtale som var mellom basketen, håndball og fotball, og ut i fra en sånn allsidighets- og breddetenkning. (Intervju basket, 2010)

Vintertreningene til fotball påvirker også basketaktiviteten på Kjelsås da den som langrenn er en vinteridrett, som tidligere ikke har måttet forholde seg til fotball på denne måten. Endringene i aktivitetsmønster har skapt en kamp om utøverne blant aktivitetsgruppene, noe som blir påpekt i et intervju med arbeidsutvalget:

Det begynte egentlig med den kampen mellom gruppene. Når du begynner å bli lovende 14 åring, eller kanskje halvlovende 14 åringer, kamp mellom fotball og håndball, håndball og ski, fotball og ski, fotball som helårsidrett krever at du er på treninga alt det der sånn. At det er en del ungdommer som blir stilt i sånne vanskelige situasjoner. Trenerne som ikke er flinke nok, som bare sier at du skal være her ellers blir du satt ut når sesongen begynner. Også kommer han beste skiløper inn som 14 åring med god kondis og så går rett inn på laget allikevel. Men han som er nest best som har gått på ski, han kommer aldri med, han har ikke vært å trent på noen fotballtreninger på vinteren. Litt sånn ting, som vi har prøvd å sette fingeren på, for det er kjempeutfordring. (Intervju AU, 2010)

Kampen mellom utøverne er knyttet opp til satsningen i ungdomsalderen hvor utøvere som er med i flere aktiviteter blir presset til et valg. Samtidig viser det seg at det ikke bare er en kamp mellom fotball og de andre aktivitetsgruppene, men en kamp mellom alle aktivitetsgruppene som har sammenfallende idrettsesonger. Med bakgrunn i disse spenningene har de utarbeidet retningslinjer med felles føringer for alle aktivitetsgruppene. Et sentralt tiltak sier: ”Ingen aktive under 16 år som ønsker å drive med flere idretter skal oppleve at de blir presset til å velge” (Felles retningslinjer, 2007:1). Men selv med tydelige retningslinjer møter hovedlaget og hovedstyret utfordringer i enkelte aktivitetsgrupper.

Vi har hatt mye diskusjon på det der med unger, på 12 år, 14 år, 16 år. For eksempel, hvor går grensen på at du skal kreve at du trener kun den idretten. Stadig gjengående tema. Der lærer vi plutselig at i alpint der er det toppsatsing når du er 13. Trener du ikke hver dag og går med på det opplegget, så...og da nytter det ikke å komme for oss med den der at vi må få lov til å drive alle idretter, for det...på en måte du blir overkjørt av nesten forbundet da. De sier sånn er det. Så ser du bredden i alpint sporten og da, den er ikke formidabel. Hvis du topper allerede når du er 13 år, da blir det jo sånn da, da blir det få igjen. Men han lederen han er helt sånn..det er bare sånn sier han. De beste går til Heming når de er 14. Vi har lyst til å ha noen gode vi og, det blir sånn. (Intervju AU, 2010)

I disse situasjonene møter hovedlaget og hovedstyret på dilemmaer mellom aktivitetsgruppenes prioriteringer og retningslinjene. På spørsmål om andre aktivitetsgrupper, som ikke har krav til utøverne på samme måte som alpint, legger et

press på alpint til å følge retningslinjene som andre, er svaret: ”Nei de har sine egne regler” (Intervju AU, 2010). Reglene det her siktes til er de reglene som eksterne aktører som særforbund har. Samme informant følger opp med:

Hvert forbund har litt av dette her selv og, særlig håndball og fotball og lagidretten har dette her. Du skal ikke toppe lag, og det står føringer. Ikke lov å spille før du er 12 år og skal ikke telle poeng, og masse sånn føringer som er der. Så..men det er akkurat som enkelte idretter som type alpint. Veldig sånn, det har ikke jeg hørt om liksom, men sånn var det. Men så sier formannen i alpint, sånn er det, jeg får ikke gjort noe med det. Det kommer sånn. Det er regionale lag med en gang de er lovende og sånn. Og så er det tydelig at de spisser veldig tidlig. Men sånn virker det. (Intervju AU, 2010)

Det vises her til ulikheten mellom aktivitetsgruppens idrett. Der det er et skille mellom individuelle idretter og lagidretter. Innen lagidrettene ser man tydelige retningslinjer fra særforbundene på deltakelsen i kamper og turneringer i barneaktiviteten, noe som skal sikre at flere fortsetter med aktiviteten. Mens man i de individuelle idrettene også ser et fokus på at alle skal med i barneaktiviteten, så er individuelle idretter mer prestasjonspreget i sin idrettskultur. Dette påpekes også i et intervju: ”En individuell idrett blir jo ganske prestasjonsretta fort, og synlig, og da er det lettere å gi seg” (Intervju AU, 2010). Som informanten her gir uttrykk for er det godt synlig på resultatlister i individuelle idretter om man er god eller ikke, noe som bidrar til at flere slutter med individuell idrett. Prestasjonskulturen i individuelle idretter blir ansett som mer toppet enn lagidretter, noe som påpekes i et intervju:

Også er det mer topping i en del idretter, der er frafallet når du kommer opp i 15-16 år, kanskje året før også 14 mye større enn i lagidrett. Delvis...langrenn er det noe bedre nå, men alpint har jo alt for lite konkurransetilbud til de som er ...etter hvert så er det bare de som er gode som får, i hvert fall konkurransetilbud. (Intervju AU, 2010)

Ulikhetene vi ser i aktivitetsgruppens aktivitet er på den ene siden med på å skape spenninger mellom gruppene da det er ulike ambisjoner om satsning. På den andre siden skaper satsningen et frafall, slik at det blir en form for balanse mellom utøverne som velger å satse og de som velger å fortsette eller bytte til andre aktiviteter (Intervju AU, 2010). På spørsmål om kampen om utøverne som informanten fra arbeidsutvalget nevnte dreier seg om kampen om talentene, svarer informanten: ”Nei, jeg føler ikke det. Jeg tror det ordner seg jeg. Det er ikke den knallharde kampen om å få alle talentene og sånn, jeg føler ikke det” (Intervju AU, 2010).

5.2.2 Økonomi – posisjon og status på tvers av aktivitetsgrupper i Kjelsås IL

Som spenningene mellom de ulike logikkene i aktivitetsgruppene betinges av posisjon og status. Ser man også i spenningene på tvers av aktivitetsgruppene i hovedstyret at posisjon og makt er betingende i forhandlingene. Posisjon og makt gir rom for å få gjennomslag for sin aktivitetsgruppes ønsker og til å korrigere andre aktivitetsgrupper som ikke følger gjeldende retningslinjer. Når det gjelder posisjon, så har de aktivitetsgruppene som er størst i medlemsmassen en særegen posisjon. Som det uttales i et intervju:

Men det er klart de store gruppene har mest å si, det er jo håndball, fotball, langrenn og etter hvert basket, det er de som høres på, men uten at det er kranjel. Orientering er veldig liten ikke sant, det er et tilbud. Allidrett, IPU, vi har masse da. (Intervju AU, 2010)

Informanten peker her på de store gruppene sett ut i fra medlemsmasse. Av de fire gruppene som blir nevnt er det først og fremst fotball og langrenn som utpeker seg som de største medlemstallsmessig (Fakta Kjelsås fotball, 2011: Vedlegg 3). Fotballgruppa og langrennsgruppa er også de aktivitetsgruppene som utpreger seg i forhold til status i Kjelsås IL. Status i Kjelsås IL handler om tradisjon, der både langrenn og fotball har tradisjon for både bredde- og toppaktivitet i idrettslaget. Tradisjonen disse gruppene har fungerer som en rettledning for de nyere gruppene, noe en informant påpeker:

Har fått inn basket og alpint, husker ikke når de kom inn som nye. Men føler begge de to gruppene har lært litt av de gamle gruppene. ...ellers så har det liksom vært veldig lang, Vi blir 100 år da, så det har vært en lang tradisjon på fotball og ski. Så det er litt sånn generasjoner som har gått igjen her, som har tatt med seg, og det har vært kontinuitet på det. (Intervju AU, 2010)

Langrenn og ski blir betegnet som idretter med kontinuitet i idrettslaget, noe som gir disse aktivitetsgruppene en erfaring andre aktivitetsgrupper lærer av.

I tillegg til sin posisjon og status i Kjelsås IL, er fotball- og langrennsgruppa medlemmer av henholdsvis det største og neste største særforbundet i Norge. Dette gjør at fotball- og langrennsgruppa bedriver idretter med stor status i Norge. I tillegg er de to særforbundene av de meste profesjonaliserte i form av utviklede klubbplaner, sportsplaner, utviklingsplaner og aktivitetskurs. Gjennom de ulike planene får

aktivitetsgruppene fotball og langrenn nyttige og gode tips for sin drift av aktiviteten, noe som kan gi de en fordel i klubbdrift fremfor andre aktivitetsgrupper.

I diskusjonene mellom aktivitetsgruppene er det først og fremst hendelser knyttet til økonomi som bringer frem de ulike gruppenes posisjon og status i forhandlingene på tvers av aktivitetsgruppene. Eksempelvis vises det til situasjonen der fotballgruppa pådro seg et underskudd da herrelaget lå i 1.divisjon, der en informant sier: ”Og da så dem jo på med bekymring på det, særlig langrenn som hadde mye penger. Og hvis ikke vi hadde ryddet opp i det, så hadde vi måttet bruke de andres grupper sine penger på det” (Intervju AU, 2010).

Som informanten påpeker var det en påpekning fra langrennsgruppa om den negative økonomien i Kjelsås fotball. Noe som ikke er unaturlig da hver aktivitetsgruppe er bundet opp av fellesskapet i Kjelsås IL som medansvarlig for de andre gruppenes økonomi. Det blir dermed de andre gruppene og hovedstyrets oppgave å stramme inn på gruppenes økonomistyring hvis det skulle vise seg å gå mot et underskudd. Dette blir også bemerket i et intervju:

Det er klart når det begynner å bli problematisk økonomisk, fordi hver av gruppene har jo sin selvstendige økonomi. Men man er jo bundet opp i fellesskapet, for man er jo ansvarlig for de andre gruppene hvis det skulle gå skeis. Og det har det jo gjort noen ganger, ikke sånn på ordentlig, men da merker du at..., hovedstyret forventer og forlanger at det strammes inn og at man rydder opp. (Intervju AU, 2010)

Et intervju med langrennsgruppa påpeker at det har vært flere runder med enkelte aktivitetsgrupper og deres drift med underskudd:

Det som vi har hatt noen runder med, det er jo når en av gruppene har kommet litt i uføra og drevet med underskudd i noen år, selv om man er blitt bedt om å rydde opp i det og ikke klart det. Så har vi måtte sette ganske hardt trykk fra de andre gruppene, for å få den gruppa til å rydde opp. Fordi at vi, som jeg sa, så er vi jo gjensidig økonomisk ansvarlig i forholdt til hverandre. Og det betyr jo at vi må inn å, og da har hovedlaget eller gjennom de andre gruppene satt en av gruppene delvis under administrasjon da på en måte sånn økonomisk. Så det har jo vært noen ganske heftige runder med det...ikke noe sånn at det har gått på helsa løs tror jeg. Men det har nok vært betydelige, betydelig arbeid for å få struktur på det da. Det går jo ofte i det at man bruker mer penger enn det man har, så plutselig bortfaller en inntektsgrunnlag, også har man ikke nok backing i økonomien sin. (Intervju langrenn, 2010)

Det kommer frem at det har vært situasjoner der aktivitetsgruppene og hovedlaget har måttet sette press, og satt grupper under administrasjon for å rydde opp i økonomien. Dagens kontroll med økonomistyringen av hovedstyret blir av flere, under intervjuene, påpekt som god. Dette kommer eksempelvis frem i et intervju med basketgruppa:

..jeg oppfatter at det er veldig god styring på økonomien og at de gruppene som måtte eventuelt slite blir tatt hånd om nok så kjapt. Og det er viktig. For hvis man liksom gikk rundt og var redd for at andre skulle stikke av med pengene som vi har jobba og slitet for, så ville det fort blitt tema å danne eget lag. Så det fungerer. Det fungerer bra synes jeg". (Intervju basket, 2010)

Informanten påpeker at økonomien fungerer bra, noe som anses som helt avgjørende for at de ikke skal være redd for at et eventuelt overskudd skal måtte dekke andre aktivitetsgruppers underskudd. Dette ser vi også blir påpekt av en informant fra langrennsgruppa (Intervju langrenn, 2010).

Som vist er det langrenn og fotball som anses som de aktivitetsgruppene med posisjon for å legge press på andre aktivitetsgrupper. Som en informant uttaler det, skyldes dette: "Nei det er vel mer i form av tyngde og kontinuitet, og at man har vært igjennom det noen ganger..." (Intervju AU, 2010). I et intervju med langrennsgruppa kommer det også frem at de anser seg selv som en gruppe med en god posisjon i hovedstyret når det angår økonomi:

Ja jeg tror. Vi har nok en, i og med at vi er en av de gruppene som alltid har vært drevet økonomisk ryddig, og aldri har vært i en sånn situasjon at vi har hatt problemer, så... Vi går vel for å være den gruppen som er mest veldrevet tror jeg, gjennom mange år. Så jeg tror vi har en veldig solid stand i hovedstyret sånn sett. I forhold til hvis vi ytrer oss, så ytrer vi oss med tyngde i hovedlaget, vi gjør nok det. (Intervju langrenn, 2010)

I forholdet mellom aktivitetsgruppene er det posisjon og status som gir aktivitetsgrupper makt i forhold til hverandre. Vi ser at både fotball og langrenn fremheves som grupper som har posisjon gjennom sin størrelse, der langrennsgruppas posisjon og status kan anses som høyest grunnet deres veldrivede økonomi. Det er først og fremst gjennom økonomi det utpeker seg en form for maktposisjon i forhandlingene på tvers av gruppene.

5.3 Legitimitet.

En hovedessens ved institusjonell teori er at organisasjoner er sterkt påvirket av sine omgivelser, der de innretter seg etter disse for å legitimere sin drift. Kjelsås IL er som vist en organisasjon med mange ulike aktører i sine omgivelser. De ulike aktivitetsgruppene blir påvirket av indre forhold på tvers av aktivitetsgruppene i Kjelsås IL og av eksterne aktører som særkretser og særforbund. Aktivitetsgruppene som består av ulike logikker kan håndtere logikken på ulike måter for å skaffe seg legitimitet hos både interne og eksterne aktører. Måten aktivitetsgruppene håndterer de ulike logikkene for å skaffe seg legitimitet i omgivelsene gir noen konsekvenser som jeg vil diskutere nærmere.

5.3.1 Eliminasjon – legitimitet i Kjelsås basket

I mitt empiriske kapittel betraktes Kjelsås basket som dominert av breddelogikken. Som vist er målsetningene tydelig breddeorienterte, noe som gjør topplogikken lite synlig i både basketgruppas aktiviteter og målsetninger. Det kan virke som topplogikkens syn på aktiviteten og hva som skal prioriteres marginaliseres, og man får hva Kraatz og Block (2008) kaller en eliminasjon av en omgivelses forventning og krav.

Eliminasjonen er styrt både av styret og av de medlemmene som identifiserer seg med breddelogikken. I de samme faktorene som preger forholdet mellom logikkene, økonomi og aktivitet kommer eliminasjonen til syne.

I den økonomiske styringen av gruppa styres det etter et såkalt likeprinsipp. Her gis det ikke rom for satsning. Alle lag og medlemmer ses på som like mye verdt, og ingen skal prioriteres foran andre. Målet er å opprette flere lag og ha trener til alle lag (Intervju basket, 2010). Dette er et tydelig eksempel på ledelsens eliminasjon av topplogikken der de ikke gir rom for at de beste lagene skal kunne satse.

Toppløggens ønsker elimineres også i aktivitetstilbudet, der topplogikken tydelig ønsker å forfordes i treningstid. Som tidligere vist, forsøker topplogikken å bytte til seg egnede treningstider for å kunne satse i større grad. Slike forsøk er ikke akseptert verken av ledelsen eller av medlemmene av breddelogikken. Som det blir sagt i et intervju:

Når vi for eksempel skal fordele treningstid, så sitter alle representantene fra alle lagene, enten lagleder som er foreldre, eller trener, og helt åpent. Og Der sies det for eksempel aldri at dette som er et så godt lag må prioriteres, det vil ingen tørre og si i en sånn setting. (Intervju basket, 2010)

Som intervjupersonen her påpeker er det ikke rom for å ytre ønsker for bedre treningstid for de beste lagene, det er rett og slett ikke akseptert. Dette er et tydelig eksempel på hvordan topplogikken elimineres både av ledelsen av basketgruppa, men også av medlemmene som identifiserer seg med breddelogikken. Man ser en tydelig breddelogikk som forsvarer sine normer og forståelser i de situasjonene det behøves. Det virker som den sammensveide gjengen i breddelogikken bevisst marginaliserer og underkjenner topplogikk, noe som gir eliminasjon (Kraatz og Block, 2008). Underkjennelsen av topplogikken virker ikke å gi stor nok misnøye til at man ser noe maktskifte av logikker i basketgruppa med det første. Spørsmålet blir så hvilke konsekvenser en fortsatt eliminasjon vil gi basketgruppa i det lengre løp?

Kraatz og Block (2008) påpeker at organisasjoner som eliminerer en omgivelse, sjelden overlever over tid. For basketgruppa sin del virker det som eliminasjonen er en del av deres strategi for å få vekst. Dette har vært en strategi som har gitt vekst de senere årene, og som breddelogikken ønsker å videreføre. Likevel virker basketgruppa og breddelogikken mottakelige for topplogikken, der man ønsker og balanserer topp- og breddelogikken side om side i fremtiden. At man ser for seg en mer inkludert toppidrett i fremtiden når målene om antall lag og medlemmer er nådd, kan være en årsak til at topplogikken aksepterer dagens dominans av breddelogikken.

Eliminasjonen av topplogikken kan også ses i sammenheng med NBBFs målsetninger. NBBFs fokus, målsetninger og strategi for barne- og ungdomsaktiviteten er tydelig basert på verdier breddelogikken i Kjelsås basket kan kjenne seg igjen i (Strategiplan NBBF, 2008). Det at NBBF også har et fokus på vekst gir Kjelsås basket legitimitet hos sine eksterne omgivelser. I tillegg har Kjelsås basket legitimitet for sin drift både blant flertallet av sine medlemmer og i Kjelsås IL. Dette gir basketgruppa også en legitimitet internt. Med ekstern og intern legitimitet er det ingen tegn som tyder på at basketgruppa vil miste sin medlemsmasse eller forsvinne på grunn av sin eliminasjon av topplogikken, som Kraatz og Block (2008) påpeker. Men med en større medlemsmasse

og et grunnlag som tilsier at basketgruppa kan satse på topp, vil trolig en eliminasjon av topplogikken innebære at basketgruppa mister medlemmer.

5.3.2 Balansering – legitimitet i Kjelsås langrenn

Topplagikken beskrives som den dominerende logikken i langrennsgruppa i mitt empiriske kapittel. I motsetning til Kjelsås baskets håndtering av de to ulike logikkene topp og bredde, viser forholdet mellom logikkene i langrennsgruppa å være i en balanse. Topplagikken har en sentral posisjon i ungdoms- og seniorvirksomheten i langrennsgruppa, og breddelogikken har en sentral posisjon i barneaktiviteten. På denne måten balanseres logikkene der de har vært sitt område i langrennsgruppa, noe som gir hver logikk et område der deres beslutninger og forståelser blir gjeldende.

Som Kraatz og Block (2008) beskriver det kan en slik balansering av to ulike logikker være en måte å håndtere omgivelsenes forventninger og krav på, og på denne måten legitimere for sin drift. En balansering av de to logikkene topp og bredde i Kjelsås langrenn er i tråd med NSF's målsetninger, som har tydelige målsetninger om stor barne- og ungdomsaktivitet og å bygge nye toppløpere.

Samtidig kan det virke som langrennsgruppa som domineres av topplagikken innlemmer breddelogikken ved behov. I dagens langrennsgruppe er det et tydelig fokus på rekruttering for å få opp bredden. Fokuset på rekruttering er i følge intervjuene større i dag enn det var på 1990-tallet (Intervju langrenn, 2010). Bredden er der for toppen og toppen er der for bredden. På denne måten har det oppstått en grad av intern balanse, der interessegruppene ser seg gjensidig avhengig av hverandre (Kraatz og Block, 2008).

Avhengigheten de to logikkene ser i hverandre baserer seg på at spenningene i deres motsettende forståelser av aktivitetstilbud og økonomi legges til side. Som vist gis de ambisiøse foreldrene med toppinteresser tydelige svar på hvordan aktiviteten bør tilrettelegges for å bli en god skiløper, et svar som topplagikken ser ut til å akseptere. Breddelogikken legger til side sin spenning knyttet til at midler går fra barneaktiviteten og til ungdoms- og senioraktiviteten.

Tilpasningen vi ser av de to logikkene i langrennsgruppa kan som Kraatz og Block (2008) viser være ledelsesstyrt eller komme naturlig gjennom interaksjon mellom de to

logikkene. Eksempelvis kan det vises til det ledelsesstyrte valget om å forflytte mindre midler fra bredde til topp enn man tidligere har (Intervju langrenn, 2010). Og de fleste balanseringstiltakene ses initiert av ledelsen i langrennsgruppa. Langrennsgruppa blir ansett som en gruppe med tyngde og kontinuitet i ledelsen (Intervju AU, 2010).

Langrennsgruppas kontinuitet kommer spesielt til syne gjennom ressurspersoner med lang tradisjon i gruppa, som legger tunge føringer for hvordan de mener driften av langrennsgruppa skal være. Mens tyngden kommer til syne i langrennsgruppas utarbeidede Utviklingsstige (2007), som har klare målsetninger og definisjoner for aktivitetsoppbygningen.

Selv om ledelsen i langrennsgruppa har tyngde og kontinuitet som balanserer de to logikkene, skaper rekrutteringen langrennsgruppa har hatt de senere årene en sterkere breddelogikk. Dette kan gi en breddelogikk som ikke aksepterer dominansen av topplogikken eller ser avhengigheten av at midlene fordeles til toppaktiviteten i klubben. Som det blir påpekt i et intervju:

...men i de eldre gruppene så er det noen diskusjoner..., hvorvidt de som ikke ønsker å satse, men kanskje er 15 år og synes det er ålreit å gå på ski , og kanskje bare være med på ett renn, hvordan de skal håndteres kontra de som da satser i den samme gruppa. For det er jo klart at...plutselig bare kanskje er 10 stykker igjen i gruppa. Og når man kommer i den alderen, det er jo det som skjer, frafallet blir jo stort, og..jeg vil nok tro man har en utfordring der, og det har jeg hørt diskutert i de gruppene...hvordan skal man klare å ..og der ligger det nok noe i forhold til kvotering, og kanskje ha et klart syn på det da, og det er nok ikke helt sånn ferdig definert. (Intervju langrenn, 2010)

Utfordringen som her diskuteres er hvordan langrennsgruppa skal ivareta den store medlemsmassen som er på vei opp i ungdomsaktiviteten. I dag har langrennsgruppa et stort frafall i ungdomsgruppene, og et mer differensiert tilbud ses som løsningen for å holde flere medlemmer i aktivitet oppover i ungdomsalderen. Klarer ikke langrennsgruppa å ivareta interessene om et mer differensiert tilbud i ungdomsgruppene, vil trolig breddelogikken legge et større press på topplogikken for å få endret tilbudet. Samtidig vil langrennsgruppa trolig miste sin legitimitet i breddelogikken.

5.3.3 Adskillelse – legitimitet i Kjelsås fotball

Ser vi på fotballgruppa de siste 20 årene har de to logikkene topp og bredde vært dominerende i ulike perioder. Ut i fra analysen er det breddelogikken som i dag er dominerende.

Historisk har de to logikkene i Kjelsås fotball vært adskilt og organisert i to ulike styrever med ulike regnskap fra starten av 1990-tallet (Kavalkade, 1993). Ved å skille de to interessegruppene kan man som Kraatz og Block (2008) beskriver det, ivareta ulike forventninger, interesser, verdier og oppfatninger som for Kjelsås fotball kan ses som en bredde- og topplogikk. Ofte er slike enheter ansett som framkoblede fra organisasjonens kjernevirksomhet (Kraatz og Block, 2008). Det interessante i sammenhengen med Kjelsås fotball er at kjernevirksomheten virker å følge den dominerende logikken i gruppa. Breddelogikken var adskilt fra kjernevirksomheten på 90-tallet som var styrt av toppfotballen og en dominerende topplogikk. Men ved de siste endringene i fotballgruppa, er situasjonen i dag at topplogikken er den adskilte enheten, og breddelogikken står for fotballgruppas kjernevirksomhet, nemlig rekruttering.

I dag er det topplogikken som er adskilt fra den dominerende breddelogikken. Selv om topplogikken er nærmere breddelogikken i aktivitet ved at dagens topplogikk er semi-toppfotball er det fortsatt et skille. Et sentralt skille mellom topp- og breddefotballen er de to separate styrene som er med på å skape legitimitet for fotballgruppa fra både bredde- og toppinteressene.

Toppllogikken anser fortsatt satsning på toppfotball som en viktig kjernevirksomhet for klubben. Selv om Kjelsås fotball ikke har det samme kjennemerket på fotballen i dag med tanke på deres status som semi-toppfotballklubb, finnes det interesser som mener kjennemerket fortsatt er tilstede. Ved at toppfotballinteressene i Kjelsås fortsatt får opprettholde sin interesse ved å ha et adskilt regnskap, gir dette fotballgruppa legitimitet til fra topplogikken.

Dog er det et viktig skille ved dagens organisering som gir breddelogikken dominans. Ved å være samlet i et styre, kan breddelogikken påvirke satsningen til topplogikken i større grad enn tidligere. Med dominansen breddelogikken har i dagens fotballgruppe, er det uten tvil at kjernevirksomheten til Kjelsås fotball i dag er rekruttering og gi et

tilbud til alle. Satsningen på rekruttering og aktivitetstilbud sikrer fotballgruppa legitimitet fra egen breddeinteressegruppe.

Ved å opprettholde både topp og bredde i samme fotballgruppe, blir Kjelsås fotball en klubb som oppfyller både bredde og topp målsetningene til NFF. Kjelsås fotball henter derfor også legitimitet fra sine omgivelser ved denne driften. I tillegg til at rekrutteringsfokuset gir legitimitet også fra Kjelsås ILs hovedlag.

Selv om Kjelsås fotball i dag kan legitimere sin drift fra flere hold, kan organiseringen av aktiviteten og dagens håndtering med å adskille topplogikken gi konsekvenser. Det foregår fortsatt kryssfinansieringer fra breddefotballen til toppfotballen, der toppfotballen med sine adskilte regnskaper senest i 2008 gikk i underskudd (Intervju fotball, 2010). Et underskudd som breddefotballen måtte betale for. Ved gjentatte underskudd vil bredde-logikken se seg lei og forsøke gjennom sin dominante posisjon å samle regnskapene.

6. Oppsummering og konklusjon

Enjolras og Waldahl (2009) viser at spenningen i forholdet topp og bredde er like aktuell i alle organisasjonsledd tilknyttet NIF. I denne oppgaven har jeg valgt å se forholdet topp og bredde på nært hold av aktivitetsgrupper i et fleridrettslag. Tidligere er det ikke gjennomført studier av forholdet mellom topp og bredde på idrettslagsnivå gjennom et perspektiv med logikker. Oppgaven har derfor hatt følgende problemstilling:

Hva kjennetegner forholdet mellom topp- og breddelogikker i aktivitetsgrupper på idrettslagsnivå? Og hva betinger dette forholdet?

Gjennom gruppene Kjelsås basket, Kjelsås langrenn og Kjelsås fotball vil jeg kort oppsummere logikkens posisjon i de ulike aktivitetsgruppene. Før jeg konkluderer nærmere likhetene og ulikhetene i kjennetegnene på forholdet mellom topp- og breddelogikkene i de ulike aktivitetsgruppene, samt likheter og ulikheter i hva som betinger dette forholdet.

Det er i dag breddelogikken som dominerer i basketgruppa. Breddelogikken har etablert seg som dominerende logikk i tråd med basketgruppas ønsker om vekst og utvikling. Ønskene og målene i Kjelsås basket kan ses i tråd med målsetninger om vekst og utvikling i NBBF. Toplogikken i basketgruppa gjør seg synlig gjennom foreldre, trenere og utøveres ambisjoner om et mer tilpasset tilbud for de beste. Allikevel er det størst legitimitet fra basketgruppas interne og eksterne omgivelser for breddelogikkens normer og forståelser av ulike beslutninger. Man ser at basketgruppa bevisst eliminerer toplogikken og dens ønsker, for å få vekst og utvikling, og gjennom dette henter legitimitet. Videre preges forholdet mellom topp- og breddelogikken gjennom det dominante forholdet breddelogikken har. Breddelogikken har en posisjon til å få gjennomslag for sine normer og forståelser av aktivitetsspørsmål og økonomiske prioriteringer. En total eliminering av toplogikkens ønsker påpekes gjennom et teoretisk perspektiv som en mulig konsekvens for videre vekst for Kjelsås basket i fremtiden. Samtidig er det ingen tegn som tyder på at basketgruppa vil miste legitimitet og ikke overleve som aktivitetsgruppe ved dagens eliminering av toplogikken.

I langrennsgruppa er det topplogikken som er dominerende. Toppløggikken har vært en dominant logikk i Kjelsås langrenn siden 1990-tallet. Historisk har Kjelsås langrenn hatt gode skiløpere på nasjonalt og internasjonalt nivå, noe som har formet topplogikken og gjort den til en dominerende logikk. Gjennom sin historie og satsning på toppidrett har langrennsgruppa fått en tradisjon og kultur for toppidrett og utvikling av toppløpere, og det er dette som er gruppas kjernevirksomhet. Toppsatsnings resultater har gått i bølgedaler resultatmessig, og man ser i dag et større fokus på å bygge et grunnlag for videre toppsatsning enn tidligere. Man finner derfor i dag en balansering av de to logikkene bredde og topp i langrennsgruppa. Breddelogikkens normer og forståelser er rådende i barneaktiviteten, mens topplogikkens normer og forståelser er rådende i ungdoms- og senioraktiviteten. De to logikkene ser seg avhengig av hverandre i dagens langrennsgruppe, noe som er påvirket av ledelsen av gruppa, som har et tradisjonelt syn på driften av langrennsgruppa.

Det tradisjonelle synet på driften baserer seg på at bredde og rekruttering er grunnlaget for kjernevirksomheten som er å utvikle toppløpere. Kjelsås langrenn har visjoner om å både være ledende i langrenn på seniornivå i form av toppresultater nasjonalt og internasjonalt og være ledende i breddesatsning og rekruttering. Denne satsningen er i tråd med NSF's målsetninger om topp og bredde i langrenn. Men selv med balansen og legitimiteten langrennsgruppa har for sin drift både internt i langrennsgruppe, internt i Kjelsås IL og eksternt i NSF's målsetninger i dag, kan fremtidens legitimitet måtte baseres på en annen håndtering av de ulike logikkene. Det økte fokuset på rekruttering og breddesatsning har gitt en større medlemsmasse som stiller krav til et tilpasset aktivitetstilbud, noe som gjør det mer utfordrende for langrennsgruppa å balansere de to logikkenes krav og forventninger.

Fotballgruppa har en tradisjon og historie for både bredde- og toppinteresser, som kan ses som bredde- og topplogikker. Toppløggikken kan historisk ses som den dominerende logikken fra slutten av 1980-tallet og starten av 1990-tallet. Ved topplogikkens dominans ble det på tidlige 90-tallet gjennomført en organisatorisk endring ved å dele fotballgruppa i to separate styrever med separate regnskap. Forholdet mellom de to styrene som ble to styrever med motstridende interesser, topp og bredde, var anspent og konfliktfylt. Mye av konflikten var relatert til økonomiske beslutninger der breddefotballen måtte være med å betale for toppfotballsatsningen. Toppløggikken holdt

sin dominans i fotballgruppa i løpet av 90-tallet, en dominans som ble endret på bakgrunn av de store endringene av toppfotballen i Norge. Endringene skapte økonomiske underskudd for toppfotballsatsningen på Kjelsås, noe som resulterte i at satsningen ikke kunne forsette i samme grad. Endringene i satsningen satte i gang en klubb utviklingsprosess, der breddelogikken ble dominerende som den er det i dag. Breddelogikken har stått for et økt fokus på rekruttering og aktivitetstilbudsutvikling for å inkludere alle uansett nivå. Dette fokuset har bidratt til en betydelig vekst i fotballgruppas medlemsmasse. Breddelogikken har derfor stor legitimitet i gruppa for sitt fokus, og det er breddelogikkens fokus som er fotballgruppas kjernevirksomhet i dag.

I dag er de to styrene med topp- og breddeinteresser igjen samlet i et styre, men med adskilte regnskaper. Med adskilte regnskaper er det fortsatt satsning på fotball, men nå gjennom semi-toppfotball, som for noen medlemmer i fotballgruppa fortsatt er et kjennemerke som toppfotballen ble det på 1990-tallet. Med rom for fortsatt satsning, dog på et mer fornuftig grunnlag økonomisk, har fotballgruppa også legitimitet fra topplogikken på Kjelsås. Legitimiteten kan derimot trues ved fortsatt kryssfinansiering mellom bredde- og toppfotballen på Kjelsås, der breddefotballen fungerer som økonomisk sikkerhetspost ved underskudd i toppfotballen.

Oppgaven avdekker topp og breddeinteressene som to ulike logikker i hver av de tre aktivitetsgruppene. Bredde- og topplogikken er i disse gruppene i ulik grad blitt institusjonalisert gjennom ulik historie, tradisjon og påvirkning fra omgivelsene. Aktivitetsgruppene historie og tradisjon henger både sammen med interne hendelser i aktivitetsgruppene og på tvers av aktivitetsgrupper i Kjelsås IL, og sammen med aktivitetsgruppene omgivelser. Det kan ses en tydelig parallell mellom aktivitetsgruppene interne forhold og endringer i gruppene omgivelser i måten de ulike logikkene har blitt etablert, opprettholdt og endret i aktivitetsgruppene. Samtidig er det en parallell i måten de ulike gruppene ulikt henter legitimitet i fra sine omgivelser. Forventningene og kravene fra aktivitetsgruppene interne og eksterne omgivelser er ulike, som er en sentral årsak til at man ser ulike logikker som dominerende i de ulike gruppene.

Et likhetstrekk ved de ulike aktivitetsgruppene og deres logikker er deres søken mot sine eksterne aktører i omgivelsene. De eksterne aktørene som informantene først og fremst nevner i denne studien er særkretser og regioner. Særkretsene og regionene er lokalledet for særforbundene aktivitetsgruppene er medlemmer av. Særforbundenes kjennetegn, målsetninger og strategier har som vist tydelige paralleller til aktivitetsgruppene og de ulike logikkene. Endringene man ser hos særforbundenes aktivitetsfokus, målsetninger og arbeid er med på påvirke de ulike logikkene i aktivitetsgruppene, deres forståelse av topp og bredde, samt deres posisjon.

Påvirkningen aktivitetsgruppene får av særforbundene påvirker også Kjelsås IL som idrettslag. Kjelsås IL må forholde seg til ulike dominante logikker på tvers av aktivitetsgrupper, som gjør at de må spille flere spill på tvers av aktivitetene. Kjelsås ILs forståelse av topp og bredd er dermed styrt og basert på de ulike aktivitetsgruppenes forståelser i tillegg til arbeidsutvalget historie og tradisjon for aktiviteten under fellesparaplyen Kjelsås IL. I samspillet mellom aktivitetsgruppene på tvers er det status og posisjon som betinger forholdet mellom aktivitetsgruppene.

Det er også likhetstrekk mellom de ulike aktivitetsgruppenes betingelser av de interne forhandlingene mellom logikker. I hver av de ulike aktivitetsgruppene er det spenningene mellom de to logikkens ressursnormer, aktivitetsnormer og rekrutteringsnormer som skaper diskusjoner. I disse interne forhandlingene mellom logikkene betinges diskusjonene av de ulike logikkens posisjon og status i aktivitetsgruppa. Uten posisjon, mister logikken muligheten for å få gjennomslag for sine normer og forståelser knyttet til beslutninger innen rekrutteringsfokus, aktivitetsfokus eller økonomiske prioriteringer.

Funnene i denne oppgaven kan ses som et bindeledd til andre studier av sameksistens av logikker, hva som preger dette forholdet og hvordan forholdet mellom logikker betinges. Spesielt ses det et bindeledd mellom Kjelsås langrenn og til Steen-Johnsens (2011) studie av NSF. Her velger NSF bevist en hybrid strategi der de ikke forsøker å løse motsetningene i de ulike ledelseslogikkens målsetninger. Ved å møte flere logikkers forventninger og krav, uten og konfrontere de logikkene, sikrer NSF seg legitimitet i egen organisasjon. Et lignende perspektiv kan ses til Kjelsås langrenn, som møter både topp- og breddelogikkens krav og forventninger. Dette sikrer gruppa

legitimitet. Men som vist gir veksten av breddelogikken nye utfordringer, da de ønsker et tilpasset tilbud i ungdomsgruppene.

Balanseringen mellom ulike logikker som i Kjelsås langrenn kan være gjenkjennbart for andre idrettslag med langrennsaktivitet. På samme måte som eliminasjonen av topplogikken i basketgruppa og adskillelsene mellom topp- og breddelogikkene i fotballgruppa kan være gjenkjennbart for andre aktivitetsgrupper med basket- og fotballaktivitet. Målet med denne oppgaven har ikke vært å generalisere på tvers av idrettslag eller i idrettslag, men og forstå forholdet mellom topp og bredde i ulike aktivitetsgrupper, og hva som betinger dette forholdet. Som en interessant fortsettelse av denne studien ses et mer konsentrert søkelys på en sammenligning av to like aktivitetsgrupper i ulike idrettslag, og hvilke likheter og ulikheter som ligger mellom deres kjennetegn av ulike logikker og betingelser for forholdet mellom logikker.

7. Referanseliste

7.1 Bøker:

Andersen, S.S. (1997): *Case-studier og generalisering. Forskningsstrategi og design..*
Bergen: Fagbokforlaget.

Andersen, S.S. (2006): Aktiv informantintervjuing. I: *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*.
22, s.278-298.

Alford, R. R., & Friedland, R. (1985): Powers of theory: capitalism, the state, and
democracy. Cambridge: University Press Cambridge.

Augestad, P., Bergsgard, N.A & Hansen, A.Ø (2006): The institutionalization of an elite
sport organization in Norway: The case of "Olympiatoppen". *Sociology of Sport
Journal*. (23), 293-313.

Beretning (1983): 10 års beretning 1973-1983 – 70 år - Kjelsås idrettslag.

Beretning (1988): 5 års beretning 1988-1993 – 75år - Kjelsås idrettslag.

Boyle, R. & Haynes R. (2000): A sporting triangle. Television, Sport and Sponsorship.
I: Power Play. Kap3, 46-66.

Chalmers, A.F. (1995): *Hva er videnskap?* Nordisk Forlag AS., København 3.opplag.

DiMaggio, P.J. & Powell, W.W. (1983): The iron cage revisited: Institutional
isomorphism and collective rationality in organization fields. *American Sociological
Review* 42:2, 147-160.

Enjolras, B., Seippel, Ø. & Waldahl, R. H. (2005): *Norsk idrett – organisering,
fellesskap og politik*. Oslo: Akilles, 1.utgave.

Enjolras, B. & Waldahl, R.H. (2009): *Idrettsdemokratiet – makt og styring i idretten*.
Oslo: Akilles, 1.utgave.

Fosnæs, O. (1999): Basketball. I: Enoksen, E. (Red) (1999). *Aktivitetstlære – grunnbok – studieretning for idrettsfag*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag., 1.utgave.

Fahlen, J. (2006): *Structures beyond the frameworks of the rink. On organization in Swedish ice hockey*. Umeå: Department of Education, Umeå University.

Fahlen, J., Stenling, C. & Vestin, L. (2008): Money talks – A qualitative analysis of the organizational change connected with the corporation formation of a voluntary sport club. *Sport Society*, 5, 153-177.

Flåtene, J. (2010): *En kvalitativ undersøkelse av en liten norsk fotballklubbs strategiske endring – ”fra gutteklubb til storklubb i Drammen”*: Fusjoneringsprosessen DFK. Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo.

Friedland, R. & Alford, R.R. (1991): Bringing society back in: Symbols, practices, and institutional contradictions. I: Powell, W.W. & DiMaggio, P.J. (Eds). *The new institutionalism in organizational analysis* (s. 232-263) Chicago: The University of Chicago Press

Gammelsæter, H. (2011): Fotballkommersialisering uten bremses? I: Hanstad, D.V. (Red) (2011). *Norsk idrett – indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles. 1.utgave.

Goksøyr, M (2010): *Idrett for alle: Norges idrettsforbund 150 år: 1861-2011*. Oslo: Aschehoug.

Gotaas, T. (2011): *Først i løypa. Historien om langrenn i Norge*. Oslo: Dreyer Forlag, 3. utgave.

Greenwood R., Oliver C., Sahlin K. & Suddaby R. (Eds) (2008). *The SAGE Handbook of organizational institutionalism*. New York: Sage Publications

- Hansen, P.Ø. (2011): Står Norges Skiforbunds monopol på eliteutøvere for fall? I:
Hanstad, D.V. (Red) (2011). *Norsk idrett – indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles.
1.utgave.
- Hanstad, D.V. (Red) (2011): *Norsk idrett – indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles.
1.utgave.
- Helland, K. (2003): *Sport, medier og journalistikk. Med fotballandslaget til EM*.
Bergen: Fagbokforlaget.
- Helland, K. & Dahlén, P. (2006): Introduktion I: Idrottshistorisk symposium Malmö
2005 (Red). *Idrottshistoriskt symposium: Malmö 10-11 november 2005*
- Hompland, A. (Red) (2007): *Idrettens dilemmaer*. Oslo: Akilles. 1.utgave.
- Kavalkade (1993): 5 års kavalkade 1988-1993 – En kraftkilde i lokalmiljøet – 80 år -
Kjelsås idrettslag.
- Kjellberg, F. & Reitan, M. (2003): *Studiet av offentlig politikk – en innføring*. Oslo: AIT
AS e-dit, 5.opplag.
- Kraatz, M.S. & Block, E.S. (2008): Organizational implications of institutional
pluralism. I: Greenwood R., Oliver C., Sahlin K. & Suddaby R. (Eds). *The SAGE
Handbook of organizational institutionalism*. 243-275. New York: Sage Publications
- Kvale, S. (2001): *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Norske forlag AS.
- Kvale, S. & Brinkman, S. (2009): *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal
Norske forlag.
- Lorentzen, H. (2007): Idrett som integrasjonsarena – fellesskap eller selvrealiseringer?
I: Hompland, A. (Red) (2007). *Idrettens dilemmaer*. Oslo: Akilles, 1.utgave.

- Malterud, K. (2003): *Kvalitative metoder i medisinsk forskning: En innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Meyer, J. W & Rowan, B. (1977): Institutionalized organizations: Formal structures as myth and ceremony. *American Journal of Sociology*, (83), 340-363
- O'Brien, D. og Slack, T. (2003) An analysis of change in an organizational field: the professionalization of English Rugby Union. *Journal of Sport Management*, (17), 417-448.
- O'Brien, D. og Slack, T. (2004): The emergence of a professional logic in English Rugby Union: The role of isomorphic and diffusion processes. *Journal of Sport Management*, (18), 13-39
- Ponce, D. (2008): *Fotball, penger og TV: norsk toppfotballs utvikling sammen med TV*. Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo.
- Powell, W.W. & DiMaggio, P.J. (Eds) (1991): *The new institutionalism in organizational analysis*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Seippel, Ø. (2010): Professionals and volunteers: on the future of a Scandinavian sport model. *Sport in Society* (13), 199-211.
- Steen-Johnsen, K. & Hanstad, D.V. (2008): Change and power in complex democratic organizations. The case of Norwegian elite sports. *European Sport Management Quarterly*, (8), 123-143.
- Steen-Johnsen, K. (2011): Særforbund I en brytningstid – mellom byråkrati, kommersialisme og frivillighet. I: Hanstad, D.V. (Red) (2011). *Norsk idrett – indre spenning og ytre press*. Oslo: Akilles. 1.utgave.
- Thagaard, T. (2003): *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget, 2.utgave.

Thomas, J.R, Nelson, J.K. & Silverman, S.J. (2005): *Research methods in physical activity*. Human Kinetics. 5.utgave.

Thornton, P., & Ocasio, W. (1999): Institutional logics and the historical contingency of power in organizations: Executive succession in the higher education publishing industry, 1958-1990. *American Journal of Sociology*, 105 (3), 801-843

Thornton, P. H. (2002): The rise of the corporation in a craft industry: Conflict and conformity in institutional logics. *Academy of Management Journal*, 45, 81-101.

Thornton, P.H., & Ocasio, W. (2008): Institutional logics. I: Greenwood R., Oliver C., Sahlin K. & Suddaby R. (Eds). *The SAGE Handbook of organizational institutionalism*. 99-129. New York: Sage Publications

Taalesen, B. (2006): Den norske fotbollarvtaalen. I: Idrottshistorisk symposium Malmö 2005 (Red). *Idrottshistoriskt symposium: Malmö 10-11 november 2005*

Wheaton, B. (2004): Introduction. I: Wheaton, B. (Eds) *Understanding lifestyle sports*. UK: Routledge Oxon, 1-28.

Yin, R.K. (1994): *Case study research. Design and methods*. (2. utgave). Thousand Oaks CA: Sage Publications.

Øverland, K. (2009): *Idrett, ungdomskult og sosial klasse. En kvalitativ studie av ungdom i en basketballklubb på vestkanten i Oslo, og i en basketballklubb på østkanten i Oslo*. Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo.

7.2 Internettkilder:

Basket.no (2011): Femte finalen på TV 2 Sumo. Tilgjengelig online:

http://www.basket.no/nyheter/Sider/finale_tv2sumo12042011.aspx [Hentet 27. Mai 2011]

Beretning basket (2002): Tilgjengelig online:

<http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Tinget%202002%20-%20Beretning%20%28pdf%29.pdf> [Hentet 27. Mars 2011]

Beretning basket (2006): Tilgjengelig online:

<http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Tinget%202006%20-%20Beretning%20%28pdf%29.pdf>. [Hentet 27.mars 2011]

Beretning basket (2008): Tilgjengelig online:

<http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Tinget%202008%20-%20Beretning%20%28pdf%29.pdf>. [Hentet 27.Mars 2011]

Beretning basket (2010): Tilgjengelig online:

<http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Tinget%202010%20beretning%20%28pdf%29.pdf>. [Hentet 25. Mars 2011]

Fakta Kjelsås fotball (2011): Om klubben i vårt hjerte.

Tilgjengelig online:

<http://fotball.kjelsaas.no/fotball/fakta> [Hentet 27. Mai 2011]

Felles retningslinjer for alle grupper i Kjelsås idrettslag (2011): Tilgjengelig online:

<http://kjelsaas.no/files/Felles%20retningslinjer%20for%20alle%20grupper%20i%20Kjels%C3%A5s%20Idrettslag.pdf> [Hentet 27. Mars 2011]

Handlingsplan NFF (2008): Tilgjengelig online:

http://www.fotball.no/Documents/PDF/2009/handlingsplan_2008-2011.pdf. [Hentet 26. Mai 2011]

Historielaget Grefsen, Kjelsås, Nydalen

Tilgjengelig online: http://historielaget-gkn.no/?page_id=72

[Hentet 01.Mars 2011]

Idrettspolitisk dokument (2007): En åpen og inkluderende idrett

Tilgjengelig online:

<http://www.idrett.no/omnif/ipd/Documents/ipd.pdf> [Hentet 03. April 2011]

Kulturdepartementet (2011) - Kulturdepartementet: Pressemelding 29.04.11 38/11

Tilgjengelig online:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/pressepenter/pressemeldinger/2011/1-5812-millioner-kroner-til-idrettsforma.html?id=641644>

[Hentet 02. Mai 2011]

Lov basket (2011): Tilgjengelig online:

<http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Lov%20for%20NBBF.pdf>.

[Hentet 28. Mars 2011]

NRK nett-TV (2011): Bekymret for norsk dominans i skisporet.

Tilgjengelig online:

http://www.nrk.no/video/bekymret_for_norsk_dominans_i_skisporet/FEC4C3DB11F2A7AE/ [Hentet 27.Mars 2011]

Oslo kommune. Bydel Nordre Aker.

Tilgjengelig online:

http://www.bydel-nordre-aker.oslo.kommune.no/om_bydelen/befolkningen/

[Hentet 01. Mars 2011]

Protokoll NNBF (2006): Protokoll fra Basket Tinget:

Tilgjengelig online:

<http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Tinget%202006%20-%20Protokoll%20%28pdf%29.pdf>. [Hentet 20. Mai 2011]

Resultater langrenn (2011): Tilgjengelig online:

<http://www.hanslysaker.net/ski.htm>. [Hentet 27. Mai 2011]

Riksidrottsförbundet (2003): *Etnisk mångfald och integration – visar idrotten vägen?*

Tilgjengelig online:

http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_132/scope_128/ImageVaultHandler.aspx

[Hentet 27. April 2011]

Skaset, H. B. (2009): Kjenner: NIFs lovverk foreldet!

Tilgjengelig online:

http://www.sportsanalyse.no/wip4/kjenner_nifs_lovverk_foreldet/d.epl?id=413927&l=

[Hentet 03. April 2011]

Ski VM (2011): Medaljegoversikt.

Tilgjengelig online:

http://www.oslo2011.no/no/snd/dagens_sportsnyheter/medaljeoversikt/ [Hentet 27. Mai

2011]

Sportsplanen (2008): 5-16 år.

Tilgjengelig online:

http://kjelsaas-fotball.no/public/images/stories/2008/Sportsplan/sportsplan_kjelsaas.pdf

[Hentet 27. Mai 2011]

Store Norske leksikon. Bydel Nordre Aker.

Tilgjengelig online: http://www.snl.no/Nordre_Aker

[Hentet 13. Mars 2011]

Store Norske leksikon. Pluralisme.

Tilgjengelig online: <http://www.snl.no/pluralisme/politikk>

[Hentet 26. Mai 2011]

Store Norske leksikon. Symbiose.

Tilgjengelig online: <http://www.snl.no/symbiose/biologi>

[Hentet 26. Mai 2011]

Store Norske leksikon. Stiftelse Kjelsås idrettslag.

Tilgjengelig online: http://www.snl.no/Kjels%C3%A5s_Idrettslag

[Hentet 27. Mai 2011]

Strategiplan NBBF (2008): Tilgjengelig online:

http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Strategiplan_nbbf_oppdater%2008%20%28pdf%29.pdf. [Hentet 27. Mars 2011]

Strategiplan NSF (2008): Tilgjengelig online:

<http://www.skiforbundet.no/OmNSF/strategidokument/Documents/Strategi.pdf> [Hentet 27. Mars 2011]

Strategisk plan (2009): Tilgjengelig online:

<http://kjelsaas.no/files/Strategisk%20Plan%202009-2013.pdf> [Hentet 27.mars 2011]

Tingdokumenter basket (2004): Tilgjengelig online:

<http://www.basket.no/organisasjon/dokumenter/Documents/Tinget%202004%20-%20Tingdokumenter%20%28pdf%29.pdf>. [Hentet 27. Mai 2011]

Utviklingsstige (2007): Utviklingsstigen til langrennsgruppa i Kjelsås IL.

Tilgjengelig online:

<http://langrenn.kjelsaas.no/files/Treningsutvikling.pdf> [Hentet 27. Mai 2011]

Årsrapport NIF (2009), Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité

Tilgjengelig online:

http://www.idrett.no/SiteCollectionDocuments/NIF%20SENTRALT/%C3%85rsrapporter%202002-2009/%C3%85rsrapport_NIF_net2.aug2010.pdf

[Hentet 26.Mai 2011]

8. Vedlegg

8.1 Vedlegg 1 - Medlemstall Kjelsås IL, idrettsregistrering 2009

Aktivitetstall Oslo Idrettskrets		Idrettsregistreringen 2009					
	Kjelsås IL - Fleridretter (Fleridretter)	Kjelsås IL (Orientering)	Kjelsås IL - Basket (Basketball)	Kjelsås IL (Fotball)	Kjelsås IL - ski (Ski)	Kjelsås IL - Håndball (Håndball)	Kjelsås IL
Kvinner							
0-5	0	2	0	20	9	0	31
6-12	0	16	62	147	194	144	563
13-19	2	1	14	81	25	65	188
20-25	4	0	0	0	2	8	14
26-	14	10	8	0	14	11	57
Menn							
0-5	0	0	0	59	12	0	71
6-12	0	12	61	299	330	100	802
13-19	7	3	81	193	55	14	353
20-25	2	0	2	46	9	13	72
26-	14	16	23	60	53	18	184
Totalt							
Kvinner	20	29	84	248	244	228	853
Menn	23	31	167	657	459	145	1482
Totalt kvinner og menn	43	60	251	905	703	373	2335

Tabell aktivitetstall Oslos idrettskrets - hentet 30.april 2011 NIF Intranett - Jostein Sjaatil

8.2 Vedlegg 2 – Strategisk plan Kjelsås Basket 2010-2012

3 års plan 2010-2012 KIL Basket

1) Bakgrunn:

Denne planen er utarbeidet med bakgrunn i den strategiske planen til Kjelsås IL for perioden 2009-2011 og Basketgruppens eget behov for et slikt utviklingsverktøy.

Tilsvarende plan ble utarbeidet for 2009

2) Overordnet målsetting

Kjelsås IL Basket ønsker å videreutvikle dagens bredde og sportslig tilbud om basket trening og spill for barn og ungdom i gruppens nærområde, og ha både jente- og guttelag på alle alderstrinn, inkludert seniorlag. Vårt mål med aktivitetene er å skape idretts glede og gi barn og ungdom et positivt og godt sportslig tilbud.

Våre målsettinger og virksomheter overfor barn og ungdom skal alltid ligge innenfor rammen av hovedretningslinjene som er utarbeidet for barne- og ungdomsidretten av Norges Idrettsforbund og barne- og ungdoms- basketball av Norges Basketballforbund.

For å nå dette målet vil vi satse målrettet på å utvikle vår organisasjon og vår kapasitet med hensyn til trenere, dommere og nødvendige støttefunksjoner, samt benytte lønnet arbeidskraft. En forutsetning er å sørge for fortsatt god økonomi.

3) Målsettinger 2010

I tillegg til den daglige driften ønskes kontinuerlig fokus på å etablere gode rutiner og retningslinjer, og nødvendig utvikling gjennom fortsatt å:

- Dra bedre nytte av ressurspersonene i klubben.
- Gjennomføre tiltak for å beholde spillere, særlig aktuelt for de eldste klassene, ved å opprettholde et godt sportslig nivå blant seniorlagene.
- Opprettholde en god økonomi.
- Få mer halltid for å imøtekomme flere spillere, lag og økende sportslige prestasjoner ved hjelp av hovedstyret om nødvendig.
- Prioritere rekruttering av flere spillere.

- Vektlegge rekruttering og utdanning av aspirantdommere og trenere.
- Bevisstgjøre trenernes rolle som forbilder.
- Få flere foreldre engasjert.
- Tilrettelegge for god jenterekuttering
- Bedre kommunikasjon i alle ledd, herunder ytterligere videreutvikling av hjemmesiden.

4) Målsettinger frem til 2012

Målsettingen er å utvikle gruppen mht å gi det ønskede tilbudet på alle nivåer, og øke antall medlemmer.

Videre er målsettingen å ha minst 1 guttelag og 1 jentelag i hvert alderstrinn i aldersbestemte klasser.

Seniorlag på både damer- og herre siden i 1. eller 2. divisjon. Dette med tanke på å være et godt forbilde og beholde de ungdomene som har sportslige mål i Kjelsås IL Basket.

Det skal lages en ny plan for 2011-2013.

Hentet 30.01.2010 fra tidligere nettside Kjelsås basket - <http://old.kjelsaas.no/>

8.3 Vedlegg 3 – Idrettsregistreringstall Kjelsås alpin og langrenn 2005-2009

Aktivitetstall SF 42 Norges Skiforbund				Idrettsregistreringen 2005-2009							
		2009		2008		2007		2006		2005	
		422 - Langrenn	424 - Alpint	422 - Langrenn	424 - Alpint	422 - Langrenn	424 - Alpint	422 - Langrenn	424 - Alpint	422 - Langrenn	424 - Alpint
Kvinner											
0-5		1	8	1	0	1	1	0	1	0	0
6-12		139	55	107	38	84	28	89	33	86	39
13-19		19	6	21	5	21	6	24	12	26	8
20-25		2	0	9	2	4	2	4	1	4	1
26-		14	0	17	5	12	4	19	4	18	4
Menn											
0-5		0	12	2	6	2	3	2	1	1	1
6-12		220	110	175	92	172	71	181	53	157	60
13-19		47	8	56	16	51	9	61	21	58	17
20-25		9	0	10	2	6	2	8	1	6	2
26-		52	1	51	10	22	6	45	7	42	7
Totalt											
Kvinner		175	69	155	50	122	41	136	51	134	52
Menn		328	131	294	126	253	91	297	83	264	87
Totalt kvinner og menn		503	200	449	176	375	132	433	134	398	139
Totalt langrenn og alpint		703		625		507		567		537	

Tabell Aktivitetstall Kjelsås alpin og langrenn - hentet 7.august 2010 - NIF intranett - Jostein Sjaatil

8.4 Vedlegg 4 – Kjelsås langrenn - strategi

Litt om Kjelsås IL langrennsgruppe

Langrennsgruppa i Kjelsås Idrettslag ble startet i 1913 og klubben har de senere årene vært en av landets ledende med topp plasseringer både for damer og herrer. Klubben har 13 Norges- mesterskap i stafett for damer. Klubbens dameløpere har vunnet VM- og OL-medaljer. I tillegg markerer langrennsgruppa seg sterkt med gode resultater i Hovedlandsrenn og junior-NM samt i kretsrenn for yngre årsklasser.

Rekruttering

Langrennsgruppa har over 200 løpere som betaler treningsavgift. Gruppa har hatt stor rekruttering de seneste årene.

Avpasset tilbud

Langrennsgruppa har et tilbud både til barn/ungdom tilpasset det enkelte alderstrinn, turgrupper for voksne samt elitesatsing for senior damer og herrer. Langrennsgruppa er en av to klubber i Oslo som har et slikt "komplett" tilbud.

For de yngre gruppene er målet å ivareta bredde med lekorientert trening i hall, på bar mark og på snø. Etersom barna blir eldre vil spesifikk langrennstrening gradvis bli introdusert. Et vesentlig formål er å skape interesse for friluftsliv og bruk av naturen som arena for fysiske opplevelser.

For tiden starter tilbudet med 7-årsgruppa. Løperne er organisert i separate aldersgrupper og tilbudet skal ivareta behovet til ulike ferdighetsnivåer.

Avpasset treningsstart

Treningsstart på høsten er for yngre grupper avpasset etter sommeridrettene.

Andre tilbud

Tilbudet i Langrennsgruppa omfatter i tillegg til det generelle treningstilbudet blant annet familiesamling (for løpere fra 8 år), trenings- og miljøsamlinger, løkkerenn, måneskinnstur, premier for ivrige skiløpere, smørekurs og klubbrabatter hos Milsluker'n

Frivillig arbeid

Langrennsgruppa drives av foreldre og andre interesserte og er fullt og helt basert på frivillighet og uegennyttig innsats. Det er ingen tillitsmenn som mottar noen form for godtgjørelse eller andre fordeler for sin innsats.

Strategi

I sin strategiplan fra 1996 definerte Kjelsås Langrenn følgende visjoner:

Kjelsås skal være den ledende langrennklubben i Norge både i senior elite og i bredde blant yngre løpere.

Kjelsås skal bidra til å fremme skiglede og utvikle sunne interesser og holdninger hos barn og ungdom i nærmiljøet.

Kjelsås skal aktivt fremme langrennssporten gjennom rennarrangementer, og være en foretrukket samarbeidspartner i nærmiljø, blant sponsorer og i krets og forbund.

Hentet 19.11.2010 fra tidligere nettside Kjelsås langrenn - <http://old.kjelsaas.no/>

8.5 Vedlegg 5 – Strategisk plan Kjelsås IL 2007-2009

Kjelsås Idrettslag

Strategisk plan med tiltak 2007-2009

B. Organisasjon og idrettsfilosofi

Hovedmål:

Sikre både god breddeaktivitet og åpne for elitesatsing med større økonomiske forpliktelser.

Ha sunn økonomi og høy etisk standard for ledelse og sportslig aktivitet.

Vi skal oppleves som en åpen, lærende og inkluderende organisasjon.

Delmål:

- Være åpen for allianser med andre klubber innenfor enkeltidretter.
- Være åpen for enkeltpersoner og grupper av personer som ønsker å starte med nye idretter som en del av klubbens aktivitet.
- Få flere frivillige til verv i grupper og styrende organer.
- Det skal være en sunn økonomi i hver gruppe og rutiner for oppfølging.
- Ingen barn skal oppleve at aktiviteten er i strid med NIF`s retningslinjer for barneidrett.
- Ingen aktive under 16 år. som ønsker å drive med flere idretter, skal oppleve at de blir presset til å velg.

Forslag til tiltak:

B1 - Gruppene gjennomfører et møte før sesongen for å sikre at alle tillitsvalgte har kunnskap om klubbens rutiner og retningslinjer.

B2 - Gruppene tar direkte kontakt med medlemmer når de trapper ned sin aktive karriere, for å prøve å rekruttere dem til trenere, dommere eller til administrativt arbeid.

B3 - Utarbeide etiske retningslinjer, herunder for reklame og sponning.

B4 - Videreutvikle samarbeidet mellom IPU og de andre gruppene.

B5 - Hovedstyret skal kvartalsvis vurdere om gruppenes aktivitet er i tråd med vedtatte budsjett.

- B6 - Alle gruppene med aktivitet for barn og ungdom, skal utarbeide egne retningslinjer som avklarer problemstillinger knyttet til breddeaktivitet/elitesatsing eventuelt topping / ikke topping av lag.
- B7 - Det utarbeides veiledende retningslinjer som behandler eventuelle utfordringer gruppene har der de aktive driver med flere idretter.
- B8 - Videreutvikle prinsipper og styring av laget.
- B9 - Være synlig i idrettspolitiske spørsmål
- B10 - Arbeide for kompensasjon for bortfall av automatinntekter

Hentet 19.11.2010 fra tidligere nettside Kjelsås langrenn - <http://old.kjelsaas.no/>

8.6 Vedlegg 6 – Hovedintervjuguide masterprosjekt

Om informanten

- Rolle/posisjon i idrettslaget,
- Hvor lenge har intervjuobjektet vært medlem i idrettslaget? Hvilke grupper?
- Personlige interesser
 - o Hvorfor er intervjuobjektet engasjert i idrettslaget?

Om aktivitetsgruppen

- Gi en beskrivelse av aktivitetsgruppa
 - o Verdier?

Interesser/Interessekamp/makt

- Hvilke interesser er det i aktivitetsgruppa?
 - o Økonomi, Kommersialisering, Tradisjon, Fornyelse, Topp, Brede...
- Hvilke interesser er det kamp om?
- Hvordan arter interessebrytningene seg?
- Hvordan løses interessebrytningene?
- Finnes det flere typer ”grupperinger” i gruppa?
 - o Tradisjonelle, moderne, topp, bredde, foreldre...?
- Har noen grupperinger mer makt enn andre?
 - o Beslutninger?

Økonomi

- Hvor kommer inntektene til gruppa fra?
- Hvor brukes pengene? (internt)
- Hvordan foregår fordelingen?
- Etter hvilke prinsipper foregår fordelingen?

Interessenter/Aktørers/Omgivelsenes forventninger

- Hvilke omgivelser må gruppa forholde seg til?
- Hvilke interesser/forventninger har disse omgivelsene?
- Hvem anser aktivitetsgruppa som de viktigste av disse omgivelsene?
- Hvem av interessentene ”hører” aktivitetsgruppa mest på?
- Hvorfor legger man størst vekt på disse?

Kjelsås IL – Samarbeid

- I hvilken grad samarbeider man i Kjelsås IL?
- I hvilken grad samarbeider aktivitetsgruppene sammen i Kjelsås IL?

Interesser

- Hvilke interesser ”konkurrerer” de ulike aktivitetsgruppene i Kjelsås IL om?
 - o Økonomi, anlegg, medlemmer, frivillige
- Hvordan ”konkurrerer” de ulike gruppene i Kjelsås IL om disse interessene?
- Hva slags posisjon har de ulike gruppene i ”konkurransen” om interessene?
- Hvilken aktivitetsgruppe har mest makt?
- Fortell om likheter og ulikheter mellom gruppene.

Oppsummering

- Fortelle kort om fordeler og ulemper med å være en del av et fleridrettslag
 - o Får man oppfylt de mål som en har?
 - o Lever man etter de verdier man har?
 - o Er det samsvar mellom aktivitetsgruppas verdier og de andre gruppene i Kjelsås IL?

